EMEKÇİ

II. Dünya Savaşına Kadar ENTERNASYONALİN TARİHİ
Şefik Hüsnü

- MİHRİ BELLİ İLE KONUŞMA
- TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI
- PARTİ–EYLEM–FAŞİZME DAİR
- GENÇLİK EYLEMLERİ ÜZERİNE

Nisan 1975 / sayı 6

Devlet Nüshası

EMEKÇİ

Yıl: 1 NİSAN 1975 Sayı: 6

Sahibi: M. Lütfi Kıyıcı / Yazı İşleri Müdürü: Süleyman Aslan / Yönetim ve Haberleşme adresi: Yerebatan Cad. No: 43/2 Sultanahmet-İST. / Abone: yıllık 100 TL. / Altı aylık 50 TL. / Dış ülkeler için iki katıdır. İstanbul - İzmir Dağıtımı: GE-DA. Ankara: ANKARA DAĞITIM / Dizgi-Baskı: Yelken Matbaası / Kapak: REYO Ofset / Baskı Tarihi: 4 Nisan 1975.

TOPLATILAN EMEKÇİ'NİN 1. VE 2. SAYILARINDA AŞAĞIDAKİ BAŞLIKLARDA ÇIKAN YAZILARDAN DOLAYI KOMÜNİZM PROPAGANDASI YAPMAK VE CÜRMÜ ÖVMEK SUÇLARINDAN SORUŞTURMA AÇILMIŞTIR.

1 — Türkiye'nin Durumu, TCK 142, 312 (Emekçi Sayı: 1 sayfa: 5)

2 — Bazı Kavramlar ve Sosyalist Hareketimizin Tarihi ile İlgili Yanlış Görüşlerin Eleştirisi, TCK 142 (Emekçi Sayı: 1 sayfa: 55)

3 — Ho Şi Minh Tavrı, TCK 142 (Emekçi Sayı: 2 sayfa: 9)

4 — Küçük Burjuva Dönüşümcülüğü, TCK 142 (Emekçi Sayı: 2 sayfa 26).

5 — Küçük Burjuvazinin Niteliği Üstüne, TCK 142 (Emekçi Sayı: 2 sayfa: 36)

6 — Dev - Genç'lilerin Savunması, TCK 142 (Emekçi Sayı: 2 sayfa: 64)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Süleyman Aslan, Basın Savcılığına giderek ifade vermiştir.

MİHRİ BELLİ İLE KONUŞTUK

MİHRİ BELLİ'NİN KISA BİYOGRAFİSİ

Mihri Belli siyasî eyleme, iktisat okumaya gittiği A.B.D.'nde başladı. Savaş-öncesi Roosevelt Amerikası iktisadî bunalımın derin izlerini taşıyan bir toplumdu. Bu toplumda devrimci fikirler yaygındı. Belli, gençlik ve işçi hareketlerine katıldı. Bir yıl kadar ülkenin güneyinde zenci yarıcılar arasında çalıştı.

İkinci Dünya savaşının başlaması üzerine yurda dönen Belli 1940 - 1943 yıllarında askerdi. O dönemde Türkiye'nin siyasî düzeni, her türlü siyasî muhalefetin yasaklandığı tek parti (CHP) düzeniydi. O tek parti de Atatürk'ün ölümünden sonra durmadan sağa kayıyordu. CHP'de sermayedar ve mütegallibe gittikçe ağır basıyordu. Belli tek illegal muhalefet örgütü olan TKP çatısı altında çalışmaya başladı. 1943 - 1944 döneminde İstanbul Üniversitesinde iktisat asistanlığı yaptı. Burada ilerici gençlerle bağlar kurdu ve İleri Gençlik Birliği adında anti-faşist gençlik örgütünün kurulması çalışmalarına katıldı. 1944 güzünde tutuklandı. Elli genç arkadaşıyla birlikte Sıkıyönetim mahkemesinde yargılandı. İki yıl hapis ve ayrıca sürgün cezasına mahkûm edildi.

Hapis cezasını tamamladıktan sonra sürgüne gönderilmek üzere olan Belli yurt dışına çıktı ve Yunanistan dağlarının yolunu tuttu. Yunanistan'-

da bir iç savaş patlak vermişti. Alman, İtalyan ve Bulgar faşistlerini yurttan kovmuş olan yurtsever güçler, bu kez İngiliz - Amerikan emperyalistlerine ve onların kuklası olan kralcı-faşistlere karşı bağımsızlık ve demokrasi savaşı veriyorlardı. Belli, Yunan devrimcileri safına katıldı. Üç yıl Yunanistan dağlarında savaştı. Yunan iç-savaşının 1949'da devrimcilerin yenilgisiyle sona erdiği bilinir.

Mihri Belli 1950'de Af Kanununun ilânından sonra yurda döndü. Bir süre tutuklandıktan sonra serbest bırakıldı. O günler, işbirlikçi sermaye ve feodal mütegallibenin baş temsilcisi durumunda olan Demokrat Partinin iç politikada parlamenter faşizmi uyguladığı, dış politikada da A.B.D. emperyalistlerine yaranmak için ülkeyi yabancıya peşkeş çektiği, Kore'ye asker yolladığı günlerdi. Belli'nin özgürlüğü uzun sürmedi. 1951 güzünde TKP tevkifatının başlamasıyla o da tutuklandı. İki yıl tecritten sonra Askerî Mahkeme önünde TKP davasında yargılandı. Mahkeme Belli'yi yedi yıl ağır hapis ve ayrıca sürgün cezasına mahkûm etti. Belli ve yakın arkadaşları on yıllık DP iktidarı döneminin hemen hemen tümünü zindanda ve sürgünde geçirmişlerdir.

27 Mayıs Hareketinden sonra, 1960 Eylülünde Belli yeniden tutuklandı. Neden, bir dergide yayınlanan, toprak reformunun gereğini belirten bir yazıydı. 27 Mayısçılar o günlerde bir 141'inci madde sabıkalısının yazdığı ılımlı bir yazıyı hoşgörü ile karşılayacak anlayışta değillerdi henüz. Belli, yargılandı ve beraat etti. Bu, onun ilk beraat hükmü idi.

Devrimci akımın gittikçe yayıldığı ve güçlendiği 1960'lar Türkiye'sinde Belli, Türk-Solu ve Aydınlık dergilerindeki yazıları ve konuşmalarıyla Türk devriminin stratejisini geliştirdi. Millî Demokratik Devrim'in tezlerini savundu. Bu, Türk marksistleri tarafından yarım yüzyıldan beri savunulan asgari programın günümüzün koşullarını gözönünde tutan daha ayrıntılı bir açıklamasıydı. Belli 1968 ve 1969 yıllarında konuşmalarından ötürü iki kez tutuklandı. *Belli 1968 ve 1969 yıllarında konuşmalarından ötürü iki kez tutuklandı.* *Böylelikle Belli 1930'lardan bu yana istisnasız bütün siyasî iktidarların darbesini yemiştir. Belli'nin 1965 - 1970 yıllarında yazdığı yazılardan bir kısmı «Yazılar - 1965 - 1970» adlı kitapta yayınlanmıştır.*

12 Mart 1971 faşist darbesinden sonra Belli illegaliteye geçti. Bir ara yurt dışına giderek El-Fetih'e konuk oldu. Kısa bir süre sonra yurda döndü. «Devrimci Hareketimizin Eleştirisi» adlı broşürü yazdı (bu broşür Almanya'da yayınlanmıştır). 1972 yılı sonlarında, kendisini saran faşizmin çemberi iyice daralınca Belli bir kez daha yurt dışına çıkmak zorunda kaldı. 1973 yılı güzünde halkımızın faşizme karşı direnişi, 12 Mart düzenini desteklemiş olan politikacıların seçimde yenilgisi biçiminde tezahür edince Belli yurda döndü. Af kanununun yasalaşmasından sonra teslim oldu ve arkadaşlarıyla birlikte TÜRKİYE EMEKÇİ PARTİSİ'nin kuruluş çalışmalarına girişti.

Önemli saydığımız günümüzün siyasi sorunları üzerinde Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli arkadaş ile konuştuk. Sorularımız ve cevapları aşağıdadır.

SORU: Düne kadar bazı çevreler, sizi 1960'larda niçin parti kurmadınız diye eleştiriyorlardı. Bugün Türkiye Emekçi Partisinin kurucularından biri olarak kamu oyunun önündesiniz. Bugün adına layık bir sosyalist partiyi yaratmak en önemli sorunumuzdur diyorsunuz. Bu, dün de böyle değil miydi? Bu nitelikte bir partiyi 12 Marttan önce kuramaz mıydınız?

CEVAP: İşçi sınıfının öncü birliği niteliğinde bir sosyalist parti, işçi sınıfının ve yoksul köylülüğün en bilinçli en yiğit unsurlarını çatısı altında birleştiren bir partinin kurulması bugün olduğu gibi dün de sosyalist hareketimizin en önemli sorunuydu. Ama 12 Mart öncesi döneminde ben, kişi olarak, parti kurmak şöyle dursun, ünlü 141. Madde sabıkalısı olarak bir siyasi partiye üye bile olamazdım. Bu bakımdan benim o dönemde yasal bir parti kurmam söz konusu olamazdı. Bu hukuki engele rağmen 1966'ya kadar tek sol siyasi örgüt olan TİP'i biz olanca gücümüzle destekledik. TİP yönetimine karşı eleştirilerimiz ancak bu yönetimin açıkça anti-komünizm yapmaya, sosyalist hareketimizin tarihi ile bağlarını koparmaya kalkışmasıyla, başladı. Ayrıca TİP yönetimi sosyalizmin bilimini yaratıcı bir ruhla Türkiye gerçeklerine uygulamada çok yetersizdi. Üstelik emperyalizme ve faşizme karşı gençliğin direnişi karşısında yılgın ve engelleyici bir tutum benimsenmişti. Şu iyice anlaşılmalıdır; o dönemdeki TİP yönetimini eleştirmek sosyalist partiye karşı çıkmak değildir. Tam tersine gerçek sosyalist parti ancak her türlü sapma niteliğinde tutum ve davranışlar etkisiz hale getirilerek kurulur.

Biz uzun süre TİP'i devrimci bir yönetime kavuşturmak için çalıştık. TİP yönetimi direndi ve yerinde kaldı. Bu, TİP'in emekçi tabanını yitirmesi pahasına oldu. Tabandan yoksun bir TİP yönetimi ile uğraşmanın anlamı kalmayınca, bütün engellere rağmen, ayrı bir sosyalist parti kurma çalışmalarına giriştik. Ekim 1970 Proleter Devrimci Kurultayı bu amaçla toplandı. Yani siyasi örgüt, her zaman bizim meselemiz olmuştur. Bugünkü TEP program ve tüzüğü, ana çizgileriyle daha o dönemde hazırlanmıştır.

Evet, dün benim hukuki durumum parti kurmama izin vermiyor-

du. Bugün bu olanak var. Ancak 12 Mart öncesi ile içinde bulunduğumuz bu dönem arasındaki fark bundan ibaret değil. Açık faşizm dönemi, faşizmi tezgâhlıyanların umduklarının tam tersi bir sonuç verdi. Devrimci düşünceyi boğacaklarını, emekçi halkı sindireceklerini umuyorlardı. Siyasi cinayetlerin, işkencelerin amacı bu idi. Tam tersine faşizm, halkımızın silkinmesine daha bilinçlenmesine yaradı. Ve sonunda halkın direnişi karşısında faşizm gerilemek zorunda kaldı. 14 Ekim 1973 seçimlerinde AP'nin yenilgisi halkın bu direnişinin bir tezahürüdür.

Son genel seçimlerde halk ilk kez bir tercih karşısındaydı. Bir yanda işbirlikçi sermayenin baş temsilcisi durumunda olan ve 12 Mart döneminin açık faşizminin sorumluluğunu doğrudan doğruya taşıyan AP ve onun uydusu durumunda küçük partiler vardı. Öte yanda küçük burjuva dönüşümcü bir yönetime yeni kavuşmuş ve açık faşizme karşı, kendi ölçüsünde direnmiş olan CHP vardı. Bu Türkiye için yeni bir durumdur. Çok partili düzene geçişten bugünedek yapılan seçimlerde halkımız sınıf karekteri değişik olan iki büyük parti arasında bir tercih yapma olanağına ilk kez sahip oluyordu. Bu çok önemli bir gelişmedir ve bunun arkasında Türkiye halkının geniş çevrelerinin bilinçlenmesi, akla karayı ayırt eder duruma gelmesi yatar. Öyle ki bugünün düzeni 12 Mart öncesine bir geri dönüş değildir. O dönemin Filipin demokrasiciliğinde işbirlikçi sermayenin baş temsilcisi durumunda olan parti seçim kazanıp iktidar olabiliyordu. Bugün olamıyor. Bu durumda Filipin demokrasiciliği oyunu artık oynanamıyor demektir. Onun için egemen sınıfların en asalak en saldırgan kesimleri faşist darbeyi, darbenin koşullarını hazırlamak için harekete geçmişlerdir.

Bu dönem bir geçiş dönemidir. Ya karanlık güçler toplumu geriye yani faşizme itebileceklerdir, ya da Türkiye'nin demokratik güçleri faşizmin hakkından gelecek ve toplum ilerilere gerçek demokrasiye doğru yol alacaktır. Türkiye Emekçi Partisi işte bu koşullardan doğdu. Bu parti toplumun demokratik güçleri safında kendine layık olan yeri tutmayı başaracaktır.

SORU: Türkiye solundaki bölünmeyi ve bunun sonucu olarak birkaç sol partinin kurulmasını nasıl karşılıyorsunuz?

CEVAP: Nasıl bir ortamdan geldiğimizi hatırlıyalım. 1960'larda TİP'in sol çevrelerde yarattığı derin hayal kırıklığını, sosyalist eylemin genellikle emekçi tabandan yoksun bulunuşunu ve arkasından baskınını yapan faşizmin bazı aydın çevrelerinde yaratabildiği yılgınlığı düşünelim. Türkiye solu bütün bunların izlerini taşıyor. Biz bu koşullarda eli-

mizden geldiği kadar birleştirici, toparlayıcı olmaya çalıştık. TEP'ni kurmadan önce hemen bütün sol çevrelerle dialog kurmaya çalıştık Bazı çevrelerle bu dialog bugün de sürmektedir. Amacımız temel ilkelerde birlik olduktan sonra ayrıntılardaki farkları abartmamak ve sosyalist hareketi en geniş çevrelerini bir tek parti çatısı altında birleştirmekti. Biz temel ilkelere bağlı kalmakla birlikte, kişi olarak, her türlü fedakârlığı yapmaya hazırdık. Bugünedek olumlu sonuç alamadık. Sonunda bir parti olarak örgütlendiğimizde, birleştirici, toparlayıcı rolümüzü daha etkin olarak yerine getirebileceğimize inandık ve TEP'ni kurduk. Bu yoldaki çabalarımız sürmektedir ve sürecektir. Ama öyle anlaşılıyor ki, önümüzdeki günlerde Türkiye solunda, hepsi de sosyalist olma iddiasında dört beş parti olacaktır. Ama Türkiye işçi sınıfı ve genellikle emekçi halkımız yanılmıyacak ve seçimini doğru yapacaktır. Biz işçi sınıfımıza, emekçi halkımıza layık olmaya çalışacağız. TEP olarak bu alanda iddialıyız.

Bir de şu iddiamız var: Türkiye'de tarihi yarım yüzyılı aşan bir sosyalist hareket var. Örgütsel alanda bu hareketin temsilcileri Şefik Hüsnü'ler, Reşat Fuad'lardır. Bu hareket ne kadar sınırlı olursa olsun demokratik bir ortam bulduğunda yasal olarak ortaya çıkmıştır. 1920' lerde İşçi-Çiftçi Sosyalist Partisi, 1940'larda Türkiye Sosyalist Emekçi Köylü Partisi örneklerinde olduğu gibi. Biz bu hareketin tarihi mirasçısı olduğumuz inancındayız. Yani sosyalist harekette sağlam ne varsa onu temsil etme durumundayız. Bu niteliğimize de layık olmaya çalışacağız. Bugün Şefik Hüsnü ya da Reşat Fuad arkadaşlar sağ olsalardı gelip TEP saflarında yerlerini alırlardı. Bundan en ufak bir kuşkum yok.

Türkiye'de sosyalist hareketin tarihinde görülen öteki grupların değerlendirilmesinin burada yeri olmadığı kanısındayım.

Tekrar edeyim: Türkiye işçi sınıfı doğru seçimi yapacaktır. Bütün çabalarımız ona layık bir parti yaratma yolundadır.

SORU: Siyasi bunalımın sürüp gitmesi yüzünden bir «iktidar boşluğu»ndan söz ediliyor. Ne dersiniz?

CEVAP: Ben iktidar boşluğu diye bir şey görmüyorum. Egemen güçler yerli yerindedir. İşbirlikçi sermaye, her zamankinden pervasız sömürüsünü sürdürüyor. Enflasyon emekçi halkı en derin yoksulluğa sürüklemekte. Lokavtlar birbirini izliyor. Fiyat artışları tarım bölgelerinin üreticisinin gelirinin önemli bir kesimini alıp götürdü. Kısaca sömürü mekanizması her zamankinden rahat işliyor. Ve bunun bekçiliğini yapan bir iktidar var. Bütün burjuva devlet mekanizması yerli yerindedir. Po-

lis eski polistir. Mahkemeler, özellikle Devlet Güvenlik Mahkemeleri tam istim çalışıyorlar. Afla boşalan cezaevleri yeniden dolmak üzeredir. Bu durumda Irmak hükûmeti güvenoyu almış ya da almamış fazla bir şey değişmez.

Ama gene de bir siyasî bunalımdan söz edilebilir. Yukarıda işbirlikçi sermayenin baş temsilcisi durumunda olan partinin Türkiye'de artık seçim kazanamadığına ve bu yoldan iktidara gelemediğine işaret ettim. Bu durumda faşist cephenin partileri seçime karşıdırlar. Sadece erken seçime değil, genel olarak burjuva parlamenter düzenin kuralı olan seçime karşıdırlar. Bunu açıkça söyleyemiyorlar. Ama tutum ve davranışları yeteri kadar açıktır. Seçimle iktidar olamıyacaklarına göre işbirlikçi partiler bir faşist müdahele koşullarını hazırlama çabası içindedirler. 12 Mart döneminin özlemi içindedirler. Zaten 12 Mart döneminin açık faşizminden Türünler, Tağmaçlar kadar sorumludurlar. Onlar varlarını yoklarını faşizm atına oynadılar. Kazandıkları söylenemez. Halkımız bu gerçeği görmüştür. Ve değerlendirebilmektedir de. Onun için işbirlikçi sermayenin temsilcisi politikacılar halktan korkuyorlar. Şu anda bu korkuları her ne pahasına olursa olsun seçimi engellemek şeklinde tezahür ediyor.

SORU: CHP liderinin son konuşmalarında ifadesini bulan, solundaki çevrelere karşı tutumunu nasıl değerlendiyorsunuz?

CEVAP: Türkiye emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen bir ülkedir. Türkiye'de bugün belirli bir güçler dengesi var. Bu denge içinde Ecevit'in CHP'si en büyük parti olarak iktidar olma şansı en kuvvetli olan partidir. Partisini iktidara getirebilmek için Ecevit sağındaki güçlerin bir kesimini arkasına almak, hiç değilse nötralize etmek zorundadır. Çünkü bu sağ güçler tek vücut halinde CHP'nin karşısına dikilirlerse bu parti için iktidar kapısı kapanır. Böyle bir gelişme hızla bilinçlenen halkımızın iradesine ters düşeceğinden bunu açık faşizme dönüş olarak nitelendirebiliriz.

Ecevit'in CHP'nin solundaki çevrelere durup dururken saldırması bu güçler dengesi hesapları yüzündendir. Biz bu davranışı, CHP'nin sınıf karakterini de göz önünde tutarak, bir ölçüde soğukkanlılıkla karşılayabiliriz. İnönü'nün gölgesinde yetişmiş bir küçük-burjuva dönüşümcü liderden, demokrasiye ne kadar içten bağlı görünürse görünsün daha fazlasını beklemek gerçekçi bir tutum olmaz. Bizim açımızdan, Ecevit demokrasi vaadini yerine getirmek için içtenlikle çalışsın bu kadarı yeter. Ancak CHP lideri solundaki çevrelerle kendi arasına aşılmaz çitler koymağa kalkarken daha uygarca davranabilmelidir. Bi-

ze halkçılık dersi vermeye kalkmasına, giderek bize sövmesine gerek yoktur. Biz bu tutumun CHP'nin halk tabanında olumlu karşılanmadığını bilmekteyiz.

Bir de şu var: Yukarıda söz konusu ettiğim güçler dengesi içinde yaşadığımız şu tarihî ana özgü bir dengedir. Bu tarihî an uzun süreli olmayacaktır. Halkın hızla bilinçlendiğini söylüyor Ecevit. Bu bir gerçek. Halkın bu hızlı bilinçlenmesi sonucu terazi bugün «demokratik sol» doğrultusuna eğilim gösterdi. Bu bilinçlenme süreci durmayacaktır. Terazi daha da sola eğilecektir. Ve bu yüzden de belki bir gün gerçekçi bir politikacı olan Ecevit solundaki güçlere karşı daha uygarca bir tutuma girecektir.

Bizim CHP konusunda tutumumuz açıktır. Bunu defalarca söyledik. Gene söyleyelim. Türkiye'de kentlerde ve köylerde küçük-burjuva emekçi yığınlar var. Bu yığınların yeri Türkiye'nin ulusal ve demokratik güçleri safındadır. Eğer demokrasi varsa bu yığınların elbette ki bir partisi de olacaktır, olmalıdır. CHP küçük-burjuva yığınların özlemlerini temsil ettiği sürece, Türkiye toplumunun demokratik güçlerinin bir kesiminin partisi olma niteliğini korur. Ve kendisine karşı bizim tutumumuz faşizme karşı demokrasi uğruna mücadelenin emrettiği güçbirliği tutumu olacaktır. Ecevit'in saldırıları yüzünden biz bu tutumumuzu değiştirmeyiz.

SORU: Son Portekiz örneği gözümüzün önünde. Bizim tarihimizde de ilerici nitelikte ordu müdahaleleri var. Tabiî bunun tam tersi bir 12 Mart da var. Sizce Türkiye'de bundan böyle bir ordu müdahalesi ne nitelikte bir müdahale olabilir?

CEVAP: Türk tarihinde Ordu'nun politikaya müdahalesinin, küçük -burjuva ölçüler içinde de olsa ilerici nitelik taşıdığı dönemler olmuştur. Bu bir tarihî gerçek. Ama unutmayalım ki Türkiye ABD emperyalizminin vesayeti altında bir ülkedir. Ve ABD emperyalizmi bu vesayeti sürdürmek için tedbirlerini almakta kusur etmez. Söz konusu tarihî gerçeği Amerikan emperyalistleri de bizim kadar bilirler. Alınan tedbirlerin bir hayli etkili olduğunu 12 Mart döneminde gördük.

Bugün nerede olurlarsa olsunlar tüm demokratlara, tüm devrimcilere, düşen görev siyasal demokrasiyi savunmak, faşist cephenin Ordu'ya dayanarak Faşizmi tezgâhlama çabalarına kesinlikle karşı çıkmaktır. 12 Mart 1971'de tarih bir döneme nokta koymuştur. Bundan böyle Türkiye'de Ordu müdahalesi ile, kemalizmin ilerici bir yorumuna dayanılarak emekçi halkın yararına herhangi bir değişme sağlanamaz. Türkiye toplumunda ilerici nitelikte herhangi bir gelişmeyi ancak işçi sınıfının damgasını taşıyan bir devrimci hareket sağlayabilir.

SORU: TEP'in yurt ölçüsünde örgütlenme şansı konusunda iyimser misiniz?

CEVAP: Çok iyimserim. Türkiye yeni bir Türkiye'dir. Bugün Türkiye'de yeni tipte insanlar var: emekçi halktan yepyeni insanlar. TEP bunların partisi olacaktır. Bu yeni tipte emekçilerin, öncü nitelikte emekçilerin kendi siyasal örgütleri ile politika sahnesinde yerlerini almalarıyla Türkiye, o çok sözü edilen «Çağdaş uygarlık düzeyi»ne ulaşmış olacaktır.Bunu başardığımız ölçüde biz de tarih önünde görevimizi yerine getirmiş olacağız. Bu aşırı iyimserlik değildir. Dünyaya bakalım: Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgede Yunan faşizmi alaşağı edildi, Türkiye de faşist cephe gerilemeye zorlandı. Arap Ulusal kurtuluş hareketi her zamankinden daha güçlüdür. Filistin Kurtuluş Örgütünü Irmak hükûmeti bile tanımak zorunda kaldı. Avrupa'nın öteki uçunca faşizmin başlıca kalelerinden biri olan Portekiz şu anda devrimci bir yönetim altındadır. Beş yüz yıllık Portekiz İmparatorluğu tarihe karıştı. Afrika halkları artık ulusal kurtuluş savaşı içindeki öteki halklardan geri durumda değillerdir. Vietnam'daki, Kamboçya'daki mutlu gelişmeler artık emperyalizmin Güney-doğu Asya'dan kapıdışarı edilmek üzere olduğunu gösteriyor. Dünyanın ezilen, sömürülen halkları için umut ışığı her zamankinden parlak yanıyor. Buna karşılık kapitalist dünya eşi görülmemiş bir bunalım batağına batmıştır.

İşte böyle bir dünyada, koskoca Türkiye, emperyalist tekellerin komisyoncusu durumunda bir burjuvazinin ve onun taşradaki çağ dışı müttefiki mütegallibenin pervasızca sömürdüğü ve ezdiği, Demirellerin, Fevzioğlu ve benzerlerinin emperyalist vesayeti altındaki Türkiye'si olarak kalabilir mi? Hayır kalamaz. Dünyada kara kuvvetler her gün biraz daha geriliyorlar. Ulusal kurtuluşun, demokrasinin, sosyalizmin ışığı her geçen gün daha geniş alanları aydınlatıyor. Bu ışık kaçınılmaz olarak Anadolu'muzu da aydınlatacaktır.

Mehmet GENÇ

GENÇLİK EYLEMLERİ ÜZERİNE

Doğuşu ve geçmişi:

Türkiye'de gençlik hareketinin bir geçmişi vardır. Bu geçmişin tümünü ele almak oldukça geniş bir incelemenin konusu olabilir.

Türkiye'de gençlik hareketi olarak bugüne kadar gördüğümüz, öğrenci gençliğin eylemleridir. Emekçi gençliğin bugüne dek ne örgütlenmesine ve ne bağımsız olarak ne de sosyalist bir siyasi örgütle uyumlu eylemine rastlanmamıştır.

Öğrenci gençliğin eylemlerinin özellikle 1960'ların ikinci yarısından sonraki bölümü yoğunluk ve nitelik bakımından bir farklılaşma göstermiştir. Türkiye'nin yapısı ve bu farklılaşmaların nedenleri üzerinde biraz duralım.

Hareketin yoğunluğu, ülkenin içinde bulunduğu emperyalizme (özellikle ABD emperyalizmine) bağımlı kapitalist yapının doğurduğu ekonomik ve siyasi krizin tüm halkın üzerinde olduğu gibi ve hatta daha hızlı bir biçimde gençlik yığınlarına yaptığı etkiden ve 1961 Anayasası'nın getirdiği demokratik özgürlüklerden sonuna dek yararlanılmasından doğmuştur. Ve giderek bu demokratik özgürlüklerden yararlanmasını bilen ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi koşulların doğru tahliline dayanan bir hareket ortaya çıktı. «Türk - Solu» ve «Aydınlık sosyalist dergi» bu hareketin ideolojik organları olmuştur. İleri sürülen tahlillerin doğruluğu, attığı sloganların onbinler tarafından benimsenmesiyle kanıtlanan proleter devrimcilerin yönetimindeki gençliğin yığın örgütü Dev-Genç'in koyduğu inisiyatif gençlik hareketinin hem yoğunluk hem de nitelik bakımından daha da gelişmesine, ilerlemesine yol açtı. Hareket içindeki nitelik farklılaşması gençlik eylemi içinde proleter devrimci düşüncenin filizlenmesi ve giderek hareketin önderliğinde söz sahibi olmasından doğmuştur. Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (Dev - Genç) hareketi, Türkiye'de gençlik hareketinin ulaşabildiği en yüksek nokta olmuştur.

Bu noktaya gelene kadar zorlu mücadeleler verilmiştir. İstanbul'da 1968 yılında DÖB (Devrimci Öğrenci Birliği), gençlik eyleminin önderliğini FKF'nin pasifist yönetiminden devraldı. FKF yönetiminin TİP'in destekçisi olmak ve sol gevezelik dışında birşey yapmamak ve gençlik eyleminin aktif anti-faşist yönüne asla katılmamak durumları açık açık görülmekteydi. DÖB ise az sayıda fakat sosyalizmin heyecanını gençliğin ataklığı ile birleştirmiş bir kadrodan oluşmaktaydı. Ve bu nitelikleriyle pasifistlerin yılgınlık çemberini kırabildiler. Bu örgütün üyeleri Millî Demokratik Devrimi önümüzdeki devrimci adım olarak gören kişilerdi. Daha sonra DÖB üyeleri FKF'ye katıldılar. 9 - 10 Haziran 1969'daki öğrenci olayları ile eyleme koydukları inisiyatif sonucu 1969 yılı sonbaharında kendileri ile aynı görüşlere sahip olan Ankara'lı arkadaşlarıyla beraber FKF Kongresi'ni ele geçirdiler ve federasyona «Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu» adı verildi. Daha sonra kısa adıyla DEV - GENÇ adı benimsendi.

Dev - Genç, 1969 - 1971 yılları arasında tarihi ölçülerle kısa bir dönemde eylemini sürdürdü.

Burada özetlediğimiz bu gelişim üzerine çeşitli sol kalemler geçmişteki ve özellikle bugünkü objektif konumlarından esinlenen değişik yorumlar getirmişlerdir. Bunları çok izledik ve daha da izleyeceğe benzeriz. Bir tarihi dönemi damgalamış olan bir gençlik örgütü üzerine bu kadar çok laf edilmesi doğaldır.

Bu eleştirilere bir göz atalım:

Dev - Genç haraketi, öğrenci yığınları içinde doğup büyürken çok hızlı bir gelişim seyri izlemiş ve halkımızın yükselen bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde en geniş tabanlı öğrenci militan örgüt olarak ön safta yerini almıştır. Fakat bu öncü durumuna geçiş gereği sadece öğrenci eylemleri içinde kalamamış ve emekçi halkımızın direnişine yer yer oldukça etkili biçimde katılmıştır. Bu dönemde mücadele veren bir sosyalist siyasi örgüt olmadığı için ve ismi kitlelerce bilinen örgüt olarak halkımızdan devamlı çağrılar aldığı için Dev - Genç bu direnişlere her durumda katılmıştır. İşçi ve köylü hareketlerine katıldığı için Dev - Genç'i suçlayamayız. Siyasi örgütün yokluğu meselesine gelince: Siyasi örgüt kurulması çabaları 1970 sonlarında sekteye uğratılmasaydı şüphesiz TDGF kendi görev sınırlarını çizebilirdi. Fakat böyle bir alternatif yaratılmamışken, Dev - Genç'i boyundan büyük işlere kalkışan bir örgüt diye mahkum etmek doğru olmasa gerek.

TDGF homojen bir yapıya sahip değildi. Proleter Devrimci gençlik arasında da şiddetli bir bölünme doğmuştu. Bu bölünme, o dönemde proleter devrimci siyasi örgütün yaratılmasına en büyük engellerden biri olmuştur. Gençlik içerisinde yeterli ideolojik bilince sahip olmayan kadroların en keskin söz ve sloganların peşinden gittiği bir dönemdi bu. Yani siyasi ve ideolojik yönden yetersizdi Dev - Genç'in kadroları. Bir yerde partinin doğurulamayışına neden olan ideolojik yetersizlik ve bölünmeler, bir yerde de partisizliğin sonucu gibi bir görünüm arzediyor.

Ve bu bölünmeler giderek değişik isimde grupların örgüt olarak ortaya çıkmalarına sebep olmuştu. Kapatıldığı zaman Dev - Genç, çatısı altından bütün kiracıları taşınmış harap bir ev görünümündeydi.

Gençlik örgütü olarak TDGF görevini yerine getirmiştir.

Dev - Genç'i, kitleleri arkasına takabilmesi ve mevcut emperyalizme bağımlı ekonomik ve siyasi düzeni teşhir etmesi; anti-faşist mücadelede önemli başarılar kazanması ve proleter devrimci harekete çetin deneylerden geçmiş militanlar kazandırması gibi olumlu yanlarıyla anmak gerekir. Günümüzde artık Proleter Devrimci Hareket, partisini yaratmakla yükümlüdür. Gençlik örgütleri temel olarak, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi veren ve siyasi mücadeleyi takviye eden unsurlar olmalıdır. Gençlik içinde yetişen kadrolar da bu parti yaratma mücadelesine fiilen katılmakla yükümlüdürler.

Günümüzdeki durum:

Günümüzde de gençlik hareketi ve gençlik içinde gruplar var. Özlemi çekilen, anti - faşist, anti - emperyalist bütün gençliği sinesinde barındıran bir gençlik örgütü henüz kurulamadı. Mevcut örgütler ayrı ayrı çevrelerin sesi olma özelliğini sürdürüyor. Ve bu durum da yeni yeni gençlik örgütlerinin kurulmasına yol açıyor. Şüphesiz Proleter Devrimci Hareket'in merkezileşme sürecine parelel olarak gençlik hareketi de birleşmeye gidecektir.

Günümüzdeki gençlik örgütlerinde genel olarak sıkıyönetim öncesi dönemin gençliğinin ataklığı yok. O dönemin kendine güvenli, emin havası da yok. Geçmişe oranla daha yoğun bir potansiyel, nicelik olarak da daha fazla devrimci olmakla beraber, gençlik eylemi daha kararsız ve güvensiz. Bu kararsız ve güvensiz havanın temelinde üç yıllık açık faşist dönemin yarattığı yılgınlığı önemli bir neden olarak görebiliriz. Fakat o açık faşizm döneminden bu yana epey zaman geçti. Bu durumu örnekleyelim:

Şahin Aydın kardeşimizin öldürülmesinden sonraki gün İstanbul'da yürüyüşler yapıldı. Bunlardan Eczacılık Fakültesinden çıkan kol içinde geçen bir olay var. 12 Mart öncesi eylemler içinde sorumlu mevkide bulunmuş bir arkadaş, saldırılara karşı tedbirli olunması ve derhal gereğinin yapılmasını öneriyor ve fiilen harekete geçiyor. Ve orada bulunan sorumlular (!) arkadaşı engelleyerek «Provakosyona sebebiyet vermemesini» söylüyorlar ve hatta o arkadaşı tanımıyanlar «kışkırtıcı ajan» zannıyla üzerine yürüyorlar. Tersine aynı öneri 12 Mart öncesi dönemde yapılsaydı derhal gerekenler yerine getirilir ve saldırganlara karşı daha güvenli olarak eylem sürdürülürdü.

14 Ekim 1973 seçimlerinden sonra yeniden yoğunlaşan gençlik hareketi bu yılgınlığı biraz da faşist grupların yoğunlaşan eylemleri ve gençlik örgütlerinin yeterli tedbirleri almamaları yüzünden atamamıştır. Gençliğin bu sindirilmiş durumu, bir yandan CHP yöneticilerinin, bir yandan da yeni yetme sosyalist teorisyenlerin «Aman provakasyona gelmeyin» önerileri sonucu doğmuştur ve sosyalizmin heyecanını gençliğin ataklığı ile doğru bir potada eritmiş olan devrimci militanlar kasıtlı olarak tecrit edilmişlerdir. Burada biz 1971 öncesi dönemin gerçek deneylerinin şimdiki gençliğe aktarılmamış olmasını da önemli bir etken olarak görüyoruz. Fakat bu aktarılamayışta önemli olan etken gençlik örgütü yöneticilerinin ya klikçi bir tutumla tavsiyelere aldırmayıp kendi bildiklerini yapmaları, ya da önerileri pratiğe indirgeyemeyişleridir.

Faşist grupların geçmişe göre daha örgütlü ve güçlü, baskı mekanizmasının daha oturmuş olduğu ileri sürülebilir. Fakat devrimcilerin görevi de anın somut şartlarını iyi tesbit edip ona göre örgütlenmeyi başarmak ve eylemlerini sürdürmektir. Aksi halde hareketin geniş ölçüde gerilemesine sebep olunacaktır.

Şimdi ne yapmalı?

Gençlik eyleminin örgütlenmesi için meselenin özünü kavramış, çalışkan ve yiğit unsurların önderliği şarttır. Çünkü çok kolayca harekete geçebilen gençlik kitlesi kendisini güvence içinde hissetmezse kolay kolay yerinden kıpırdamamaktadır.

Gençlik eylemi faşistlerin saldırganlığı yüzünden demokratik mücadele sınırları dışına taşırılmak istenmektedir. Burjuva basın yayın organları bu olayları topluma istedikleri gibi yansıtmaktadırlar. Onların amacı açıktır: Çatışmaları bahane ederek açık faşizmi tezgahlamak. Yalnız, bu oyuna düşmeyelim diye boynu bükük şamar oğlanı gibi durmayı devrimci tavır olarak öneremeyiz. Gerekli tedbirler alınmalı ve meşru müdafaa durumunda olunduğu çok yoğun bir biçimde yığınlara anlatılmalıdır.

Bugün faşist saldırganların ve onların arkasındaki Amerikancı - faşist açık - gizli örgütlerin kimlikleri kamuoyu tarafından düne oranla çok daha açık bir şekilde bilinmektedir. Devrimci gençlerin öldürülmesi, yaralanması, demokratik örgütlerin ve bunların toplantılarının basılması sonucunda; kitlelelerde bu olaylara karşı doğan tepki, devrimcilerin lehine olan gelişmelerdir. Fakat ABD'nin gizli işgali ve sömürüsü altında bulunan, bağımlı kapitalist bir yapıya ve içinde hala feodal kalıntılara sahip olan yurdumuz Türkiye'de; burjuva anlamda bile demokrasinin yerleşmemiş olması yüzünden bu faşist saldırganlar Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi devlet güçleri tarafından kovuşturulmazlar ve aynı zamanda bazı açık siyasi örgütler ve Kontr - gerilla gibi bazı gizli kanunsuz örgütler tarafından himaye edilirler. Komando bozuntuları ve irticaın gelişmesine müsait ortamı yaratan, bir yönüyle devamlı olarak gericiliği üreten feodalizm batağıdır. Feodal kalıntılar olan tefeci - bezirganların desteğiyle Anadolu'da geniş ölçüde ve imkânlar içinde gelişmektedirler. Sahte milliyetçi bir parti olan MHP —çünkü, gerçekte ABD Emperyalizminin uydusu olduğunu, Kıbrıs meselesinde ABD'nin tavrı üzerine başkanının ağzından da dinledik— tarafından örgütlenmekte, işbirlikçi sermaye çevreleri ve tefeci-bezirgân takımınca finanse edilmektedir. İşbirlikçi sermaye çevreleri ve tabii ki ABD Emperyalizminin tavsiyesi ile açık-gizli faşist örgüt ve partileri, parlementer faşizm şartlarında ya da açık faşizme

geçişte ve açık faşizmde, ayak işlerini gördürmek, faşizmi tezgâhlamada kullanmak, devrimci eylemi derece derece bastırmak, ve hatta iktidar partisi olarak yedekte bekletmek, gibi amaçlarla kullanabilmek için örgütler ve destekler. Faşizmi, faşistleri destekleyen bu güçler açısından ele aldığımız zaman, örgütsüz ve olanaksızlıklar içindeki devrimci yurtsever gençlik oldukça zor durumda görülebilir. Fakat şunu unutmayalım ki, faşizm, dünyanın çok yerinde maskesi düşürülmüş cüzzamlı bir yüz gibi bütün tiksindiriciliği ile açığa çıkmıştır. Emperyalizm dünya ölçüsünde faşist iktidarlar hazırlarken yeni reçeteler yapmaktadır. Bizdeki bozitlerin ısrarla «Biz faşizme karşıyız.» diye ulumaları bu objektivitenin getirdiği zorunlu bir sahtekârlıktır. Biz devrimciler olarak bu güçlerin karşısında sadece üniversite gençliğinin kaldığını düşünemeyiz. Devrimciler birinci hedef olarak proleter devrimci bir partinin yönlendiriciliğinde kitleler arasında kök salmaya hız vermeli, bütün yurtsever demokratik güçler arasında —Sadece sosyalistler arasında değil— anti-faşist güçbirliğini kurmada ellerinden gelen fedakârlığı yapmalı, kitlelerin gerçek demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi ve bunun içinde anti - faşist bilincin de beraber yükselmesini sağlamalıdırlar. Bu görev başarılmaya yüz tuttuğu zaman görün o faşist saldırganların güçsüzlüğünü. Zaten bu güçsüzlük değilmidir ki onların kitlelerin direnişlerini ezmek için ufak çatışmalar çıkarıp faşizmin resmisini getirmek için uğraşmalarına sebep olan? Demokratik hak ve özgürlüklerin varlığı ve faşizm taban tabana zıttır. Onları kaldırmak faşistlerin özlemi, o haklardan sonuna dek yararlanmak, savunmak ve genişletmek devrimcilerin görevidir. Faşizme, faşistlere karşı kesin sonucu Türkiye halkının bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi belirleyecektir.

Bugünkü şartlarda devrimciler ve özel olarak yurtsever gençlik örgütlenme ve güçlenme seviyesinin üzerinde eylemlere kalkışmamalıdır. Şartları doğmadan ve yaratılmadan gösteriler, toplantılar yapmaya kalkmak devrimcilik değildir. Örgütlü ve güçlü olmak gerekir. Güçlülüğün temelinde haklılık yatar. Haklı olduğumuzu da etrafımızı çevreleyen kitlelere anlatmak, savunduğumuz bağımsızlık ve demokrasi taleplerinin özünde tüm halkın ve onun bir unsuru olan gençliğin talepleri olduğunu yığınlara anlatmak gerekmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi bizde de deneyler göstermiştir ki faşizme karşı etkili mücadelenin birtek yolu vardır: Yığınları harekete getirmek. Onbinler yürüyünce faşist saldırganlar gizlendikleri kovuklar da sinerler.

Gençlik içinde bu haklılığı anlatabilmek için önce onun içinde bulunabilmek, görüşlerimizi savunabilmek gerekir. Orada var olabilmek ise yine güç sorununa bir başka açıdan dayanır. Küçük burjuvazi

içinde haklılığımızı kabul ettirebilmek, soyutlanmamak için ona güçlü olduğumuzu hissettirmek, anlatabilmek gerekir. Yani bu çevrede (küçük burjuva aydın kitle olan öğrenci kitlesinde) haklılık bir yerde, bir ölçüde güçlülüğe dayanır. Devrimcilerin zayıf olduğu yerde haklılığımızı öğrenci kitlesi kabul etse de devrimcilerin çevresinde pek sık saflar göremeyiz. Güçlü olabilmek için ise kitlelere güven verebilmek gerekir.

Son yılların demokratik devrimci mücadelesi öncelikle etkilenmeye hazır olan gençlik içinde önemli bir anti-emperyalist ve anti - faşist bilinç yaratmıştır. Bu potansiyeli, gençlik örgütleri yönlendirmek, örgütlemek, yüreklendirmek için önce güven veren örgütler olmalıdır. Eylemde ayağı tökezleyen örgütler doğru lâflar etseler de önemli bir güç toplayamazlar. Çünkü «ayinesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz.»

Örneğin şartları yokken ve üniversitelerde bulunmak gerekirken «genel boykot» derseniz... Bu olay sonuç olarak bilgisizlik, ortamı iyi tahlil edememeye dayanırsa vb. önemli bir hatadır. Bu boykot önerisi sübjektif şartları hazırlanmamış ve iş yapıyor görünmek için ortaya atılmış bir öneri ise daha da kötüdür. Boykotların sürdürülmesi, alınan kararın uygulanması, önce bu kararın kitle tarafından alınmış olmasına sonra da polis - faşist boykot kırıcılarına karşı boykotun korunmasına bağlıdır. Bunlar iyice tartılmadan böyle sık sık boykotlar önerilmesi, tersine kafalarda «acaba sebep üniversiteye gitmekten kurtulma amacı mıdır?» sorusunu yaratır.

Gerçekten boykotu siyasî yanı olmayan öğrenciler de, imtihan zamanı olmadığı taktirde, sempati ile karşılarlar. Onlar bu eylemde ya bir demokratik taleplerinin somutlaştığını görürler ya da hiç bir şey görmeseler de çoğunluğun yaptığı gibi bir eğlence yerine gitmek veya ense yapmak için bu eyleme katılırlar. Bu eyleme katılmanın şartı öğrenci açısından okula gelmemek, daha doğrusu derse girmemektir. Burada bir genel ilkeyi tekrarlayalım. Devrimci (gençlik), «deryada balık olmak, kitleler içinde erimek» zorundadır. Doğrusu budur. Kitleyi etrafımızdan —okuldan— kışkışlamak değildir. Eğer yapabiliyorsak, öğrencinin okula gelmesini ve boykotun korunmasına katılmasını hazırlayalım. Yoksa kitleyi gönderip bir avuç militanın önce bir faşist grupla tutuşup sonra da polise yem olmasını sağlamak marifet değildir. Ayrıca kitle eylemi olarak boykottan başka türlerin de olduğunu hatırda tutalım. Ve ayrıca yeni eylem türlerini bulmak ve bunları uygulamak, yani yaratıcı olmak gerekir.

Bugün ayrı ayrı gençlik örgütlerinin birleşmesi bir dilek olarak her çevrede var. Fakat bu dileğin gerçekleşmesi pek kolay değil, çeşit-

li engeller çıkarılıyor. Gençlik örgütü parti değildir diye sık sık yazılıp çizilir. O halde en genel ilkelerde birleşen bir örgüt neden kurulamıyor? Veya en genel ilkelerde birleşilip kurulan bir örgüt neden içinden tasfiyeler yapar? Bu durumların en kısa zamanda düzeltilmesi gerekir.

Türkiye'de gençlik eylemi, bugünkü hali olan, kendi başına sürmek durumundan kurtarılmalı; siyasi örgütün yönlendirdiği bir hareket haline geçmelidir. Partinin yaratılması için de gençlik kesimine önemli görevler düşmektedir. Bu konu üzerinde herkes kafa yormalı ve öneriler getirmelidir.

Sonuç ,

Üniversite içindeki eylem veya genel olarak gençlik eylemi, yurt çapındaki eylemin bir bölümüdür. Genç insanlar ilerde üretim içinde rol alacaklardır. Devrimciliğin sadece genç veya öğrenci iken sürmesi değil, ömür boyu sürmesidir amaç.

Üniversite bir okuldur, üniversite yılları da devrimci eylem için bir okul olmak zorundadır. Üniversitedeki eylem türleri bir alana has özel eylem biçimleridir. Bunlar içinde yeterince bu eylemin yönetiminden ve süzgecinden geçmiş gençler olarak, ilerde meslek hayatı sırasında, bu hayatın gerektirdiği şartlara uygun devrimci çalışmayı sürdürebilmek gerekir.

Öğrencilik hayatının bittiği dönemde devrimci eylemi sürdürebilmek çok daha zordur. Öğrencilikte canımız istediği zaman ders çalışmak ya da eyleme katılmak tercihimiz olabilir. Fakat günde asgari 8 saat iş ve birkaç saat de işe gidiş geliş için zaman ve enerji harcayan ve özgürlüğü daha da kısıtlanmış insanların devrimci eylemi sürdürmeleri gerçekten cesaret ve irade isteyen bir iştir. Bu şartlarda çalışmayı tek başına ve sadece halkından güç alarak başarmak her babayiğitin harcı değildir. Bu şartlarda devrimci çabaları sürdürebilmek için bir siyasi sosyalist örgütün yönlendiriciliği ve desteği gerekir. Sizin üzerinde düşünmeye ve çalışmaya zaman bulamadığınız sorunları çözümleyecek, eyleminizi Türkiye çapındaki eylemle uyumlu hale getirecek, onu yönetecek örgüte katılmanız, yani partili olmaya çalışmanız gerekir.

Bu güne dek mektebi bitirenlerin pek azının devrimciliği sürdürebildiği yaşadığımız bir gerçektir. Bunda gençlik eylemi üstünde, üretim içinde, bir parti çalışmasının olmamasının bir neden olduğu apaçık ortadadır.

Burada yalnız yüksek okul öğrencilerine hitabettik, çünkü, hala

emekçi gençliğin eylemi örgütsüzdür. Ve gençlik eylemi denince ister istemez öğrenci gençlik akla gelmektedir ve sözlerimiz bu kitlenin hem öğrenciliği veya meslek sahibi olmayı, hem de devrimciliği bağdaştırmayı düşünen arkadaşlaradır.

Bu arkadaşların yapması gereken şey proleter devrimci aydın hüviyetine bürünmeye çalışmaktır. Bunun için işçilerin köylülerin tüm emekçilerin içine dalmak, onlara proleter devrimci düşünceyi ulaştırmak, onları örgütlemek, yani özetle savunduğumuz düşünceyi gerçek sahiplerine ulaştırmak, bu düşüncenin benimsenmesi ve eyleme dönüşmesi için mücadele vermektir. Ve bunu da birbirinden habersiz ve kopuk olarak değil, örgüt çatısı altında karşılıklı bilgi alışverişi ve sorunları çözümlemeye yönelik bir diyalog içinde yapmak gerekir.

Bütün genç devrimciler bu meseleye eğilmelidirler. Üniversite ve yüksek okullardaki ilerici, yurtsever, demokrat öğrencileri proleter devrimcileri olarak örgütlemek devrimci görevimizin bir parçasını yerine getirmektir. Bunu en iyi şekilde yerine getirmek bugünkü görevimiz olmakla beraber devrimci eylemi daha geniş ve geleceğe yönelik olarak düşünmeli, bu konuda bir tavır almalıyız.

PARTİ EYLEM VE FAŞİZME DAİR

Yıllardan beri başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi yığınlar içinde kök salmış sağlam ve güçlü bağlar kurmuş, eli halkının nabzında devrimci hareketimizin yöneticisi bir partinin eksikliğini duyduk, özlemini çektik. Yıllardan beri, sosyalist hareketimizin temel sorunu, işçi sınıfının öncü birliği niteliğinde bir sosyalist partinin yaratılması sorunu oldu. Yıllardan beri Türkiye'de böyle bir partinin yaratılmasını önlemek gerici güçlerin başlıca sorunu oldu. ABD Emperyalizmi-İşbirlikçi burjuvazi ve feodal mütegallibe üçlü ittifakı ile aramızdaki mücadelenin esasını bu sorun oluşturdu dersek yanlış yapmış olmayız.

Devrime önderlik edecek bir partinin olmadığı yerde, sosyalizm uğruna mücadele, böyle bir partinin yaratılması uğruna mücadele ile özdeştir. **Bu mücadele, partinin kuruluş aşamasında bile ancak işçi sınıfı ve emekçi yığınlarla sağlam bağlar kurularak verilecektir.** Bu bağlar, işçi sınıfı, yoksul köylülük ve diğer emekçi sınıf ve tabakalar içinden çıkan, sınıf bilincine varmış, sınıfının kurtuluşunu sosyalizmde gö-

ren emekçi unsurlarla kurulan bağlardır. Yeni kurulan bir sosyalist parti kendini sosyalizm davasına adamış aydın kökenli proleter devrimcilerle sınıf bilincine varmış işçi ve yoksul köylü unsurları kuruluş aşamasında kaynaştırabildiği ölçüde doğru yolu tutmuş sayılır ve yarınlarına umutla bakabilir.

Partinin gerçekten sosyalist bir niteliğe kavuşması, sosyalizmin bil'mini doğru yorumlayıp, uygulamanın yanısıra işçi ve yoksul köylü yığınlar içinde kök salabilmekle olur. Kök salabilmek de, partinin kadrolarını dah çok işçi ve yoksul köylü unsurlardan sağlaması ve bu yığınlar içinde yayması demektir. Bu da ancak, partinin, daha kuruluş aşamasında, bu unsurları içerip içermemesine bağlıdır.

Demek ki, sosyalist bir partinin gerçekleştirilmesi, ilkin bir ön mücadeleyi gerektirmektedir. Her yerde böyle olmuştur. Bu gereklilik de **hem aydın militanların sınanması ve elenmesi, hem de partinin daha ilk gününden öncü nitelikte işçi ve yoksul köylü militanları içermesi zorunluluğundan gelmektedir.**

Mücadele, devrimci hareket bir eylemler dizisidir. Partinin yaratılması için gerekli olan ön mücadele, aynı zamanda sosyalizm doğrultusunda bir eylemler dizisi anlamına gelir. **Bu, partinin, mücadelenin içinden, eylemin içinden doğması demektir.**

Partinin yaratılması için mücadele, adı üstünde, partisiz bir mücadeledir. Oysa zaferi amaçlayan devrimci mücadelenin garantisi gerçek bir proleter devrimci partidir. Öyle ise, bu partisiz ön mücadele gereğinden fazla uzadığında, hareket sağlıksız bir duruma dönüşür. Biz bu durumu 1960'lardan bu güne dek yaşadık.

Özellikle Millî Demokratik Devrim stratejisini benimsemiş olanlar arasında, bu konuda birliğe rağmen, birçok ayrılıkların oluşması, genellikle partisizliğin sonuçlarıdır. Bir parti disiplininden yoksun kalan hareketimiz sonunda sağlıksız bir noktaya varmıştır.

TÜRKİYE EMEKÇİ PARTİSİ

Ama bu noktayı geride bıraktık sayılır. Şimdi bir partimiz var; Türkiye Emekçi Partisi. Bununla birlikte partimizi adına lâyık bir proleter devrimci parti durumuna yükseltmek görevi henüz, önümüzde. Bu yolu katederken, artık merkezî bir otoritenin yönetimi ve bir parti disiplini söz konusu. Bu unsurlar bizim yolumuzu başarıyla katetmemizin garantileridir. Buna, partili arkadaşların devrimci bir partinin ve parti çalışmasının ne olduğu bilincinde olduklarını da eklemeliyiz.

Üstelik partimiz kuruluş aşamasında dahi, işçi sınıfı ve yoksul köylülük (özellikle işçi sınıfı) içinden çıkmış en sağlam unsurları içer-

mesi bakımından hiç de küçümsenecek bir düzeyde değildir. Eğer bu bağlar doğru değerlendirilebilirse devrimimizin temel gücü işçi sınıfı ve yoksul köylülüğe yayılma, bu yığınlar içinde kök salma, buradan da en seçkin kadroları yaratıp parti çatısı altında toplama işinde önemli avantajlara sahibiz demektir.

PARTİ VE EYLEM

Yukarda, parti için mücadele dediğimiz şeyin aynı zamanda devrimci eylemler dizisi olduğunu söyledik. Bu, parti ile devrimci eylemin ayrılmazlığıdır. Eğer bir parti kurabilecek aşamaya gelebilmek için bir mücadele, yani **devrimci eylemler dizisi ne denli şartsa,** kuruluş aşamasındaki bir partiye devrimin öncüsü ve yürütücüsü gerçek bir proleter devrimci parti niteliğini kazandırabilmek için de **O denli şarttır.**

Hareketsizliğin örgütlenmesi de söz konusu olamaz. Bundan böyle proleter devrimci hareket, partimizin yürüttüğü hareket olacaksa (ki olacaktır) ve partimizin bu kuruluş aşamasında, proleter devrimci hareketin durması diye bir şey söz konusu olamayacağından, **bu aşamada dahi parti bir hareketin yürütücüsü olmak sorumluluğunu yüklenmiş demektir.** Ancak, bu sorumluluğun altından kalkıp kalkamayacağımız söz konusu edilir.

Bu sorumluluğun altından kalkabilmek de, günün emrettiği doğru çizgiyi izlemekle, eylemi koyabilmekle olacaktır. Devrimci eylem partimizin varlık koşuludur. Parti kadrolarına dinamizmi bu kazandırır.

Doğru devrimci eylem, partimizin, başta işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere Türkiye'nin ezilen ve sömürülen emekçi halkının sempati, güven ve desteğini kazanmasını sağlayacaktır. Bir parti, kitlelerin sempati, güven ve desteğini, parti olarak en olgun duruma yükseldikten sonraki mücadele süreci içinde elde etmez. Parti kuruluşundan sonraki büyüme süreci içindeki eylemleriyle bunları kazanır. Ve partinin olgunlaşması yani büyümesi, gelişmesi ve devrim hareketine önderlik edecek güce erişmesi kesinlikle buna bağlıdır.

Eylem, aynı zamanda, işçi sınıfı ve yoksul köylülük içinde sınıf bilincine varmış unsurları partiye çeken en önemli etken olacaktır. Kitleler arasında ajitasyon ve propaganda çalışmaları yürüten ve onları örgütlemeye çalışan kadroların itibarını yükselterek işlerini kolaylaştıracaktır. Şurası açıktır ki örgütleyeceğimiz insanlar genel bir örgüt susuzluğu çekmekle birlikte, özellikle bizi sabırsızlıkla bekler durumda değildirler, Bunu ancak partimizin izliyeceği doğru siyasi çizgi sağlayacaktır. Emekçi yığınların bilinçlenmesi ve onların ezil-

mekten ve sömürülmekten gelen öfkelerinin ABD emperyalizmi —işbirlikçi burjuvazi — feodal mütegallibe üçlü ittifakına yöneltilebilmesi de buna bağlıdır. **İşçi sınıfının bu yoldan en devrimci ve devrimin öncüsü sınıf olarak eylem alanına sokulması, toplumumuzun diğer emekçi kesimlerinin bilinçlenme sürecini hızlandırıcı en önemli etken olacaktır.**

Öte yandan, sosyalist saflardaki bölünme sonucu, bugün aramızda olmayan ama olması gereken en sağlam unsurların kazanılması da partimizin egemen sınıflara karşı yürüteceği mücadeleye bağlıdır. Onları laf değil, bu ikna edecektir. Böylece partimiz birleştiricl olmak işlevini de yerine getirmiş olacaktır.

Bu birleştiricilik, o zaman yalnızca sosyalist saflarda kalmayacak, partimiz emperyalizme ve faşizme karşı sınıflar arası bir mücadele cephesini, ve güçbirliğini de gerçek kılmada en önemli ve en etkin rolü oynayacaktır.

Demİnden beri dikkatleri çekmeye çal(ştığımız noktalara irili ufaklı daha bazı eklemeler yapılabilir. Bütün bunlar, artık kurulmuş olan partimizin **gelişme süreci içinde ve bu sürecle orantılı olarak** başarması gereken görevlerdir.

Partimizin bugün yürüteceği mücadeleyle itibarını yükseltmesi ve kitlelerin güvenini kazanması onu her türlü olasılığa karşı hazırlıklı duruma getirecektir. Yarın kitleler içinde daha kolay ve sağlıklı çalışmalar yapabiliriz. Onlardan gerekli ilgiyi görüp, onlar içinde eriyebiliriz. Hareketimizin her türlü koşulda sürüdürülmesi böyle sağlanacaktır. Bunu sağlamakla yükümlüyüz.

Amerikan üslerinin gölgesindeki bir demokrasiye hiçbir prole ter devrimci bel bağlayamaz. Dünya haritasına baktığımız zaman bizim gibi bağımlı ve sömürülen ülkelerin hiçbirinde geleneksel siyasal demokrasi niteliğinde bir olgu ile karşılaşmıyoruz.

İşbirlikçi kapitalistler egemen durumda kaldıkça dönem dönem göreceğimiz, bir güdük demokrasidir. Faşist darbeler her zaman gündemdedir. Bağımlı ve sömürülen ülkeler arasında bir istisna olarak demokrasi geleneklerine bağlı bir toplum diye bilinen Şili'nin başına gelenler de ortadadır.

Bir kere, bizim gibi bağımlı ve sömürülen ülkelerde, yani ekonomik alt yapısı feodal ilişkileri barındıran bağımlı kapitalizm olan ülkelerde, ekonomisi gelişmiş kapitalizm olan, Batı ülkelerinin siyasal üst yapısını ummak bilimsellikle bağdaşmaz. Ülke emperyalizme bağımlı sömürülen durumunda kaldıkça da bu böyledir. Bu nedenle bizim gibi ülkeler proleter devrimcileri son derece uyanık olmak, **bu uyanıklığın gereklerini yerine getirmek zorundadırlar.** Partimiz bu uyanıklığı göstermelidir.

Bugün 141 ve 142 gibi maddeler T.C. kanunda duruyorken, açık faşizm dönemi kalıntısı kurumlar işliyorken sınırlı da olsa güvenilir bir demokrasi zeminine bastığımız söylenemez. Ülkemizde faşizm tehlikesinin ortadan kalkmasının tek garantisi emperyalizm ve işbirlikçilerinin ekonomik ve siyasal boyunduruğundan kurtulmaktır.

SINIF MÜCADELESİ KESKİNLEŞMEKTEDİR

Türkiye, siyasal ortamın, çok kısa aralıklarla önemli değişiklikler gösterdiği bir ülkedir. Dün açık faşizm şartları altındaydık. Halkımızın anti-faşist direnişinin en belirgin tezahürü olan 14 Ekim 1973 seçimleri ile faşizm gerilemeye zorlandı ve sınırlı bir demokrasi ortamının içine girdik. Bir süre önce küçük burjuva ölçüler içinde de olsa az çok millici bir politika izleme çabası gösteren bir Ecevit hükümeti iş başındaydı. Daha sonra 12 Mart hükümetlerini pek andıran Irmak hükümeti sahneye çıktı. Bugün ise «Milliyetçi Cephe» denilen gayri-millî cephenin hükümet olması söz konusu. Ve faşizm tezgâhlayıcıları son günlerde önemli mesafeler almış durumdalar.

Bütün bu hızlı değişmeler süreci ülkede sınıflar mücadelesinin her geçen gün hızla keskinleştiğini gösterir. Bu temponun giderek yavaşlayacağını sanmak hayalcilik olur. Tam tersi; daha da hızlanması beklenmelidir. Bunda en başta gelen etkenlerden biri halkımızın içinde bulunduğu hızlı bilinçlenme sürecidir. Kapitalist dünyanın her geçen gün yoğunlaşan genel bunalımını da buna ekleyebiliriz. Bu bunalımın yansımaları bizim gibi bağımlı ve sömürülen ülkelerde daha şiddetle hissedilmektedir. Yaşam, her geçen gün biraz daha dayanılmaz ve yaşanılmaz hale gelmektedir, emekçi sınıf ve tabakalar için. Bu etkenin halkımızın bilinçlenme süreci üzerinde etkileri olmaktadır. Emperyalizm ve işbirlikçisi sınıfların ne hayatı daha yaşanılır hale getirebilmelerinin, ne de halkın bilinçlenmesini yavaşlatabilmelerinin olanağı yoktur. Sıkışınca onların sarılacağı tek silâh yine faşizm olacaktır.

Irmak hükümetinin kurulduğundan bu yana icraatının sonucu faşizm tezgâhlayıcılarına elverişli bir ortam yaratmak olmuştur. Kendini «Milliyetçi-Cephe» diye adlandıran gayri-millî cephe bu ortamda tezgâhlanmıştır. Yine Irmak hükümetinin, parlamentoya dayalı kesimini meydana getiren bakanların bu gayri-millî cephe unsurlarından C.G.P.'ne ait olması önemlidir. Yine bu gayri-millî cephe A.B.D. Emperyalizmi, Kontr-Gerilla gibi açık faşist dönem kalıntısı faşist örgütlerle elele faşizm yolunda önemli adımlar atmıştır.

Bugün Demirel kabineyi kurma yetkisi almıştır. Eğer «Milliyetçi-Cephe» hükümet olursa faşizan uygulamaların gittikçe yoğunlaşma-

sını beklemeliyiz .Bu durumda da rejim, parlamenter görünüşlü faşizmden başka bir şey olmayacaktır. 12 Mart'la başbakanlıktan alınan Demirel'in ve partisinin 12 Mart faşizminin nasıl en büyük destekçisi kesildiği bilinir. Yine Irmak hükümetinin oluşumuna da katılan C.G.P.'nin 12 Mart'ın faşist hükümetlerinin demirbaşı ve işgüzarı olduğu hatırlardadır. «Milliyetçi-Cephe» içinde esas gücü ile hiç de orantılı olmayan bir biçimde kanlanıp canlanan M.H.P.'nin de fanatik faşistliğini bilmeyen yoktur. Bu ittifaktan faşizmden başka bir şey beklenemez.

Eğer bu gayri-millî cephe hükümet olursa bunun görünüşte parlamenter, özünde faşist yönetim olacağı besbellidir.

Fakat «Milliyetçi-Cephe» hükümet olsa bile ittifakın 1977 seçimlerine değin süreceğini sanmak da safdillik olur. Örneğin, cephe içinde yeralan M.S.P.'nin başta A.P. olmak üzere cepheyi oluşturan diğer partiler ile önemli çelişkileri vardır. Bu bile tek başına koalisyonun 1977 seçimlerine değin süremiyeceği olasılığının şansını arttıran önemli bir etkendir. Ve böylece yine bir türlü kurulamayan hükümetler bunalımına düşülmesi kaçınılmaz olacaktır. «Milliyetçi-Cephe» iktidarı altında geçecek sürenin faşist bir darbe tezgâhlayıcılarının ekmeğine yağ süreceğini de ayrıca belirtelim. Bu da bizi uyanık olmayan zorlayan bir durumdur.

FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ VE HÜKÜMETİN TANIMA KARARI ÜZERİNE

19 Şubat tarihli Cumhuriyet gazetesinin ön sayfasında çıkan bir haberde, Dışişleri Bakanı Esenbel'in Filistinlilerin haklarını tanıdıklarını Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)'ne bir mesajla bildirdiği ve FKÖ Siyasi Daire Başkanı Faruk Kaddumi'nin Ankara'ya davet edildiği açıklanıyordu. FKÖ'nün Ankara'da bir temsilcilik açmasının muhtemel olduğu bildirilen haberde ayrıca şu cümleler yer alıyordu. «Görüşmede Filistinli'leri ilgilendiren genel konuların yanısıra, çeşitli gerilla örgütlerinde kaçak olarak eğitim gören Türk uyrukluların durumlarının da ele alınacağı öğrenilmiştir.» Aynı mahiyette bir haber daha önce gene Cumhuriyet gazetesinde yer almıştı.

Amerikan emperyalizminin ileri karakolu Türkiye, Amerikan emperyalizminin Orta - Doğuda'ki çıkarlarının bekçiliğini yapmıyor muydu? Filistin Devrimi ise Orta-Doğu'daki Amerikan politikasının en bü-

yük hasmı değil midir? Amerika'nın saldırı üssü İsrail'in varlığına kastetmemiş midir? Dahası, Filistin Devrimi ve onun yürütme organı FKÖ'ye üye çeşitli örgütler Türkiye devrimci hareketinin yıllardır bölgemizdeki en azimli destekçisi, dostu ve müttefiki olmamış mıdır? Bu durumda değişen nedir? Türkiye'nin emperyalizme olan bağımlılığı mı ortadan kalkmıştır? Yoksa Filistin Devrimi devrimci niteliğini mi yitirmiştir?

DIŞ POLİTİKADA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK

Ne yurdumuzdaki rejim, ne de yurdumuzun esas olarak Amerikan emperyalizmine bağımlılığı değişmemiştir. Dolayısıyla dış politikada da esasta değişiklikten söz edilemez. Türk dış politikasında dönemin gerektirdiği bir takım biçimsel düzenlemelerin ötesinde özde değişen bir şey yoktur. Amerikan askeri yardımının kesilmesinden sonra bile Türk dış politikasına yön verenler, bu politikada gerekli temel değişiklikleri yapmaya yönelmemişlerdir. Amerikan askeri yardımının kesilmesine karşı hükümet ve hükümeti kontrol eden partilerin tutumu, Amerikan yasama organının duygusal hareket ettiğini ileri sürmek, Ford ile Kissinger'in şahsında Amerikan yürütme organının Türkiyeden yana olduğunu söyleyerek avunmak olmuştur. İkili anlaşmalar ve yurdumuzdaki Amerikan üslerine ilişkin tavır ise uygulanamayacağı besbelli kuru sıkı tehditlerin ötesine geçmemiştir. Bu tavrın ağabeyine kafa tutan küçük kardeşin desteksiz kabadayılığından farkı yoktur. Üstelik, Başbakan Irmak 21 Şubat'ta Batı Alman «Die Welt» gazetesine verdiği demeçte «Nato Türk dış politikasının kalbidir» diyerek hakim sınıfların emperyalizme bağımlılık politikasında ısrarlı olduklarını teyid etti.

Dış politika ile iç politika birbirinden kesin çizgiler ile ayrılamaz. Dış politika bir ölçüde iç politikanın bir aynasıdır. İç politika da emperyalizme bağımlı işbirlikçi sermaye ve yandaşları dört elle faşizmi tezgahlama işine sarılmışken ve gün be gün bu doğrultuda adım atarken, dışarda kişilikli, bağımsızlıkçı, üçüncü dünya ülkeleri ve kurtuluş hareketlerine karşı **tutarlı** bir dış politika izlenmesi mümkün değildir. Kendi ülkesindeki devrimci harekete, yurtseverlere karşı en amansız teröre ve baskı tedbirlerine başvuranların, tüm Orta - Doğu halklarının kurtuluş mücadelesinde en ön safta yürüyen bir örgütü tutarlı nedenlerle tanıması sözkonusu olamaz. Hükümet yetkilileri bir yandan FKÖ siyasi daire Başkanı Faruk Kaddumi'yi davet ediyor, öte yandan NATO'dan vazgeçmeyeceklerini ilan ediyorlar. Bir yandan FKÖ'yü tanıyorlar ve BM'in geçen dönem Genel Kurul'unda FKÖ'nün

çabalarını destekliyorlar. Öte yandan aynı Genel kurulda ırkçı Güney Afrika Birliğinin Genel Kurul'dan uzaklaştırılmasına, Amerikan emperyalizminin kuklası Lon Nol yönetimi yerine Prens Sihanuk önderliğindeki Kamboçya Ulusal Birlik Hükümetinin Birleşmiş Milletlerde temsil edilmesine karşı çıkıyorlar. Üçüncü dünya ülkelerinin taleplerinin karşısına dikiliyorlar.

Bu yüzden, hükümetin FKÖ'yü tanıma kararında bağımsız ve tarafsız ülkelere ve kurtuluş hareketlerine duyulan içten bir sempatiden ziyade art niyetler aramak daha isabetlidir.

FKÖ'yü tanıma kararının, biri dış, biri de iç politikaya ilişkin iki nedene dayalı olduğu söylenebilir. 1975 yılında Türkiye'nin dış politikada ana sorunu Kıbrıs olmuştur. Kıbrıs Türkiye'nin her dış politika hamlesinin mihrakını teşkil etmektedir. Özellikle, şubat ayı içinde «Kıbrıs Türk Federe Devleti» nin ilanından sonra Türk hükümeti uluslararası alanda ve kuruluşlarda ağırlığı gittikçe artan üçüncü dünya ülkelerinin en azından diplomatik desteğine çok muhtaç hale gelmiştir. Kıbrıs'ı taksimin eşiğine getiren bu girişimi, ne sosyalist ülkeler nede Kıbrıs'ın da üyesi bulunduğu Üçüncü Dünya ülkelerinin tarafsızlar bloku hoş karşılamamıştır.

Kıbrıs politikasını destekleyen çevreler, yürütülen politika yararına yorumlanabilecek, çeşitli Batı Alman gazete ve dergilerinde çıkan makaleleri büyük bir gürültü ile TRT ve Bab-ıâli basını aracılığıyla duyururlarken, dünyanın büyük prestij ve nüfuz sahibi devletlerinin yorumlarını duyurmaktan kaçınmaktadır.

Amerikan emperyalizmine karşı tüm ulusların hayranlığını kazanan uzun bir savaştan muzaffer çıkan ve Amerikan emperyalizmini çok yakından tanıması nedeniyle, Amerikan emperyalizminin güdümündeki girişimlere karşı hayli duyarlı olması gereken Vietnam Demokratik Cumhuriyeti hükümeti yaptığı açıklamada, Türkiye ile Amerika'yı Kıbrıs'ta saldırı üssü kurmakla suçlamış ve Türkiye'nin amacının Kıbrıs'ın taksimi olduğunu belirtmiştir.

Tarafsızlar blokunun en nufuzlü üyelerinden biri olan Cezayir'in hükümet organı «El-Mücahid» gazetesi Ada'nın kuzeyinde bir devlet kurulmasını Amerikan emperyalizminin bir marifeti olarak nitelemiş ve Türk hükümetinin güdümündeki Denktaş ve ekibinin Filistin'in parçalanmasını orada yeni bir devlet kurmak için vesile sayan birkaç bin Yahudi gibi hareket ettiklerini ileri sürmüştür.

Böyle bir dönemde FKÖ'yü tanımak, üçüncü dünya ülkelerine ve tarafsızlar blokunun belkemiğini meydana getiren Arap dünyasına açılmanın anahtarlarından biridir. Doğu - Akdeniz'de ve Kıbrıs üzerinde yürütülen Amerikancı politikanın temsilcileri tarafsız ülkeler

saflarında çatlaklar yaratmaya uğraşmakta, Arap dünyasının bu politika lehine desteğini almaya hiç değilse tarafsızlığını sağlamaya çalışmaktadır. Türkiye bir İslam ülkesi olduğu kozundan başka Arap dünyasının önüne bir de FKÖ'yü tanıyan bir devlet olarak kartını sürmek istemektedir.

Amerikan emperyalizmi «Kissinger'in adım adım diplomasisi» adı verilen yöntemle Mısır ve Ürdün ile İsrail arasında ayrı çözümlere ulaşmak istemekte, Suriye ile FKÖ'yü diğer Arap ülkelerinden tecrid etmeye çabalamaktadır. Eğer bunda başarı sağlarsa, bu kez aynı yöntemi Suriye ile İsrail arasında uygulayamayı ve gerek FKÖ'yü gerekse Filistin davasını göz ardı etmeyi düşünmektedir. Amerikan emperyalizmi böylelikle Orta - Doğuda mevzi kazanmaya çalışırken, Orta - Doğu'yu kontrol eden Doğu - Akdeniz'de nufüz politikasını Türkiye aracılığıyla yürütmek istemektedir. Amerikan emperyalizminin tasfiye etmek istediği FKÖ'yü, Amerikan emperyalizmine her ne pahasına olursa olsun bağlı kalacağını ilân eden işbirlikçi sermaye hükümetinin tanımasını bölgemizde yürütülen emperyalist entrikaların dışında görmeğe imkân yoktur.

Ayrıca, 1973 Ekimin'deki dördüncü Arap - İsrail savaşından sonra başta petrol, kendi hammadde kaynaklarına sahip çıkmak için esaslı bir dayanışma gösteren Arap ülkeleri dünya politikasında önemli bir ağırlık kazanmışlardır. FKÖ'yü tanıma kararında buhrana giren emperyalist dünya sisteminin sömürülen bir ülkesi olan Türkiye'nin petrol ihtiyacının da rol oynadığı hesaba katılmalıdır. Hükümetin «Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez» anlayışıyla hareket etmiş olması tanıma kararının etkenlerinden biri olabilir. Her ne kadar FKÖ'yü tanıma kararı emperyalist entrikalardan bağımsız olarak düşünülemezse bile gene de FKÖ'yü tanımakta zorunluluk duyulması emperyalizmin bölgede yürüttüğü politikada bir gerilemeye, bir zaafa işaret eder. Başını Amerika'nın çektiği emperyalizmin 1960'lardan başlayarak bir çöküş, ayrışma ve dağılma sürecine girmiş olması emperyalist politikanın yürütülmesinde şüphesiz özde değil, ama biçimde değişiklikler yapılmasını zorlamıştır. Amerikan emperyalizminin bölgedeki müttefiklerinden biri olan, Türkiye Bağdat Paktı üyesi olduğu dönemdeki gibi bir politika izleyememektedir. O dönemde herhangi bir Arap ülkesinde emperyalizmin çıkarlarına aykırı bir iktidar değişikliği gerçekleştiğinde yurdumuzdaki Amerikan üsleri müdahale amacıyla kullanılır, saldırıya geçmek üzere Suriye ve Irak sınırlarında yığınak yapılırdı. O günden bugüne ne Amerika'da ne Türkiye'de devlet iktidarına hükmeden sınıfların niteliğinde ne de Türkiye ile Amerikan arasındaki ilişkilerde kökten bir değişiklik olmamasına rağmen yürütülen politikada

değişiklik yapmak zorunlu hale gelmiştir. Biçimde bile olsa. Zira o günden bugüne dünyada ve bölgemizde güçler dengesi artan bir biçimde ezilen uluslar lehine değişmiştir ve değişmeye devam etmektedir. Bu, tüm dünya halklarının bu arada halkımızın da yer aldığı anti-emperyalist mücadelenin başarısıdır. Hükümetin FKÖ'yü tanıma kararını bu çerçevenin dışında ele almaya imkan yoktur.

DEVRİMCİ HAREKETİMİZ İLE FİLİSTİN DEVRİMİ ARASINDAKİ BAĞLAR KOPARILMAK İSTENİYOR

Hükümetin FKÖ'yü tanımasının bir de iç politika ile ilgili yanı vardır. Tanıma kararının bu yönü Faruk Kaddumî ile yapılacak görüşme ile ilgili basına yansıyan haberde şöyle yer almıştır: «Filistinlileri ilgilendiren genel konuların yanısıra çeşitli gerilla örgütlerinde kaçak olarak eğitim gören Türk uyrukluların durumlarının da ele alınacağı öğrenilmiştir.»

Bir kere Filistin gerilla örgütlerinde halen Türk devrimcilerinin bulunduğu çok şüphelidir. Biran için bulundukları düşünülse bile Filistin gerilla örgütlerinde bulunan sınırlı sayıda devrimciden işbirlikçi rejime bir tehdid gelemeyeceği açıktır. İşbirlikçi sermayenin temsilcileri için gerçek sorun askeri değil siyasidir. Filistin devrimi bölgemizde anti-emperyalist mücadelenin en önünde saf tutmuştur ve bölgede devrim atmosferini ayakta tutmaktadır. Hükümet devrimci hareketimiz ile Filistin arasında yıllardır varolan sıcak ilişkileri düşünerek ve bu ilişkilerin gelecekte oynayacağı rolü hesaplayarak, FKÖ'yü tanımalarının diyeti olarak Türkiye devrimci hareketi ile Filistin Devrimi arasındaki bağları koparmak istemektedir.

Geçmişte devrimci hareketimizde yer alan pekçok gencin Filistin devrimine belirli süreler katıldığı doğrudur. Darağaçlarından 12 Mart faşizminin işkence tezgahlarından geçen bir çok devrimci yaşantılarının bir bölümünü Filistin Devriminde geçirmişti. 12 Mart faşizminin yurdu terke zorladığı bir çok devrimci için Filistin devrimi ve halkı en güvenilir bir dost, bir dayanışma merkezi oldu. Ama böyle olması çok doğaldır. Devrimci mücadeleler birbirlerini destekler. 1917 Ekim Devriminden sonra Sovyetler Birliği her ulustan dünya devrimcisinin sağlam bir cephe gerisi olmuştur. Çeyrek yüzyıl süren devrimci savaş boyunca Çin'li, Kore'li, Vietnam'lı devrimciler için bir devrim ocağı oldu. İkinci dünya savaşının bitiminden 1954'deki Dien Bien Phu zaferine kadar Vietnam Devrimi diğer Hindiçin'li devrimcilere örnek ve destek oldu. Bugün Amerikan emperyalizmine ve kuklası Lon Nol yönetimine karşı yürütülen kurtuluş savaşının ülke içindeki en sağ-

lam gücünü oluşturan «Kızıl Khmerler» Vietminh'den yetişmiş kadrolardır. Latin Amerika'da Küba tüm Latin Amerika devrimcileri için bir destek ve dayanışma üssü olmaya devam ediyor. Orta - Doğu bölgesinde emperyalizme ve siyonizme karşı en ön safta, her yandan gelen komplolara, arkadan indirilen hançerlere rağmen yiğitçe dövüşen Filistin Halkının ve onun devriminin, bölge devrimcileri için bir dayanışma merkezi olmasından doğal hiçbirşey olamaz.

ARAMIZDAKİ DOSTLUK KANLA SINANMIŞTIR.

Türkiye devrimci hareketi ile Filistin devrimi arasındaki ilişkilerin başlangıcından bu yana her iki mücadeleye zararlı olabilecek bir takım hatalar elbette ki işlenmiştir. Devrimci hareketimizin kendi payına düşen hatalarda genç oluşu, ideolojik ve teorik zaafları, Filistin devriminin esas niteliğini çok sağlıklı bir biçimde değerlendirememesi rol oynamıştır. Ancak, bu, her iki mücadelenin ana özelliği olan sımsıkı dayanışmanın, kardeşliğin ve halklarımızın ortak çıkarlarının ve mücadele arkadaşlığının üstünde değildir.

Filistin ve Türkiye halkları arasındaki kardeşlik Filistin devrimi saflarında işgal edilmiş topraklarda askeri harekâta katılan, şehit olan, yaralanan Türk devrimcilerinin kanı ile perçinlenmiştir.

1972 yılında devrin Amerikan Başkanı Nixon yurdumuzun ABD emperyalizmine bağımlılığını simgeleyen Truman Doktrini ve Marshall Planının yıldönümü münasebetiyle yaptığı konuşmada Türkiye ve Yunanistan'a yapılan Amerikan yardımınının devamının İsrail'in güvenliği bakımından şart olduğunu söylemişti. Bu konuşmadan kısa bir süre sonra 21 Şubat 1973'de Kuzey Lübnan'daki Filistin Mülteci Kamplarına ve Filistin devriminin üslerine karşı girişilen siyonist saldırısında 12 Mart faşizmi tarafından aranmakta olan dokuz Türkiyeli devrimci yirmiyi aşkın Filistinli fedai ile yanyana İsrail kurşunlarına hedef olarak şehit düştüler. 21 Şubat saldırısının şehitleri Beddavi Mülteci Kampındaki şehitliğe yanyana gömüldüler ve mezar taşlarına Filistin bayrağı kazındı.

12 Mart rejiminin karanlık günlerinde devrimci hareketimize en yakın ilgiyi gene Filistin halkı ve Filistin devrimi gösterdi. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarından önce Filistin kitle örgütleri idamların durdurulması için kampanyalar yürüttüler. İdamlar Filistin halkı için de yankılandı ve tepkiyle karşılandı. Kızıldere olayından sonra da ölen devrimcilerin resimleri ve bazılarının Filistin devrimine ilişkin anıları Filistin dergilerinde yer aldı.

Türkiye'nin işbirlikçi çevreleri ile İsrail arasında nasıl Amerika

aracılığıyla sağlanan bir ittifak varsa Filistin Devrimi ile devrimci hareketimiz arasında kanla sıvanmış bir dostluk ve kardeşlik vardır. Irmak hükümeti ya da bir başkası bu bağları ne kadar koparmaya çalışırsa çalışsın iki mücadele arasında kanla kurulan bağları koparamaz.

FKÖ'NÜN TANINMASI OLUMLUDUR

Hükümet yetkililerinin görüşeceği Faruk Al Kaddumî ya da Filistin halkının tanıdığı ismiyle Abu - Lütuf, işbirlikçilerin bunca zamandır halkımıza bir terör yuvası gibi göstermeye çalıştığı El-Fetih; tam ismiyle Filistin Millî Kurtuluş Hareketinin kurucularından, ilk savaşçılarından ve bugünkü yöneticilerindendir.

Abu - Lütuf aynı zamanda Filistin Dışişleri Bakanlığı yerine geçen Filistin Kurtuluş Örgütü Siyasi Daire Başkanı ve Yürütme Kurulu üyesidir. Abu - Lütuf bu görevi yıllardan beri sürdürmektedir.

FKÖ'nün Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'de Filistinlilerin haklarını desteklemesinden ve Türk hükümeti tarafından tanınmaktan, mutluluk duyması anlaşılabilir ve haklı bir duygudur. Tanıyanın niyeti ne olursa olsun, FKÖ ne kadar tanınırsa siyonist İsrail'in varlığı meşruiyetinden o kadar kaybeder; Filistin devriminin prestiji o kadar artar.

FKÖ'nün Türk hükümeti ile yakın ilişkiye sevkeden güdü, şüphesiz bizim hükümeti FKÖ ile ilişki kurmaya sevkeden güdüden farklıdır. FKÖ ne emperyalist ittifak sisteminin üyesidir, ne de politikası işbirlikçi sermaye tarafından yönlendirilen bir örgüttür. FKÖ Filistin halkının ezici çoğunluğunu temsil eden fedai örgütlerinin altında toplandığı bir çatıdır. Filistin halkının ulusal birliğini temsil eder. Bir halk devriminin yürüme organı olarak dış politikası halkçıdır ve Filistin halkının ulusal çıkarları tarafından yönlendirilir.

Filistin halkının en yüce çıkarları bölgede emperyalizmin saldırı üssü olan siyonist İsrail devletinin tasfiyesini öngördüğü için FKÖ'nün dış politikası zorunlu olarak anti-emperyalisttir ve devrimcidir. Uzun süreli kurtuluş savaşı stratejisine dayalı bir program üzerinde temellenen Filistin Halkının devriminin en tutarlı müttefikleri gene zorunlu olarak sosyalist ülkeler, kurtuluş hareketleri ve devrimci hareketlerdir. Bu bakımdan Türkiye devrimcileri Filistin devriminin tutarlı dostu, stratejik anlamda gerçek müttefikidir. Bununla birlikte her devrim gibi Filistin devriminin ana çizgileri düşmanını en yalnız, en zayıf durumda bırakmak politikası üzerine kurulmuştur. Bu politika şarta bağlıda olsa, sallantılı da olsa bazı ittifaklara girmeyi emreder. FKÖ ile günümüzdeki Türk hükümeti arasında kurulan ilişki bu türden bir

ittifaktır. Ve bu, Filistin devrimine karşı pek içten duyguları olmayan Türk hükümeti için bir kazanç olmaktan ziyade Filistin devrimi için bir kazançtır.

FKÖ'nün Türk hükümetince tanınması bir ihsan değil Filistin halkının kazandığı eşsiz zaferlerin bir sonucudur. İsrail devleti Filistin topraklarında kurulalı beri, Türk hükümetleri ile yakın ilişki içinde olmuştur. Oysa Filistin Arap halkı onyıllardır bölgedeki emperyalist hegemonyaya karşı direnmiş ve 1 Ocak 1975'te onuncu yılını tamamlayan silahlı kurtuluş savaşiyle bütün Arap kitlelerini de harekete geçirmiş ve bölgemizdeki dengeyi kesinlikle anti-emperyalizm ve milli kurtuluş lehine olarak değiştirmiştir. Türk hükümetinin Filistin halkının tek meşru temsilcisi FKÖ'yü tanıması hangi art niyetle olursa olsun, bu fiili durumun kabulüne de işaret eder.

Bu noktada Türkiye devrimcileri hem İsrail ile diplomatik ilişkilerin korunması hem de FKÖ'nün tanınmasındaki «tavşana kaç tazıya tut» anlayışına karşı çıkmalıdır. **İsrail'le diplomatik ilişkiler kesilmelidir.** Bu bölgede anti-emperyalist mücadele için önemli bir mevzî kazancı olacaktır.

Her şey bir yana, ülkemizin yurtsever, devrimci, ilerici güçleri FKÖ'nün tanınmasını anti-emperyalist mücadelenin ve Filistin halkının bir başarısı olarak görürler. Bundan sonra Filistin halkının devrimini bir dehşetengiz terör faaliyeti olarak göstermek, kahraman fedai örgütlerini komplocu şebekeler olarak tanıtmak mümkün olmayacaktır. Filistin halkının ve FKÖ'nün bu başarısını devrimci hareketimiz, kendi başarısı olarak duyar ve selamlar.

TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI

Bölüşüm ilişkileri bir toplumda gelir dağılımını belirleyen en temel etmendir. Bu nedenle bu ilişkilerin niteliğini belirledikten sonra gelir dengesizliklerini incelemek daha öğretici olmaktadır.

Üretim biçimi açısından tanımlayacak olursak, toplumumuzun ilkel geri bıraktırılmış bir kapitalist ekonomik sisteme sıkı sıkıya bağlı olduğunu ileri sürmek olanağı bulunmaktadır. Üretim ve bölüşüm ilişkileri açısından Türk kapitalizminin etkinsizliği çeşitli boyutlardan ortaya konulabilir.

Bir kez Türk ekonomisinde birbirinden farklı ekonomik sistemler aynı anda bulunmaktadır. Örneğin kapitalizm öncesi bazı ilişkilerin halen kendisini sürdürdüğüne tanık olmaktayız. Bu feodal yada yarı feodal ilişkiler nitelik değiştirmekle birlikte halen Doğu ve Güneydoğu Anadolu yörelerimizde kuvvetle yaşamaktadır. Nitekim Devlet Plânlama Teşkilâtınca yaptırılan Türk Köyünde Modernleşme Araştırmasının bulgularına göre tarım bölgelerine göre çiftçilerin arazi mülkiyet durumları ve toprak tasarruf şekilleri bu bulguyu kanıtlamaktadır. (Bakınız: Tablo 1)

TABLO: 1 Türk Köyünde Arazi Mülkiyet Durumu ve Toprak Kullanım Biçimi

Bölgeler	Toprak Sahibi	Hem Toprak Sahibi Hem Ortakçı-Kiracı	Ortakçı Yada Kiracı	Cevaplandırıcı Sayısı
	%	%	(%)	
Ege	70.8	13.6	15.6	243
Marmara	75.2	11.8	13.0	169
O. Kuzey	69.2	10.6	20.2	357
Akdeniz	53.5	12.5	34.0	200
Karadeniz	86.1	6.4	7.5	360
O. Güney	65.3	17.3	17.4	150
D. Kuzey	80.8	4.5	14.7	177
D. Güney	57.3	3.8	38.9	211
O. Doğu	63.7	26.0	10.3	223
TOPLAM	70.2	11.4	18.4	290

Kaynak: DPT. Türk Köyünde Modernleşme

Görüldüğü gibi hem toprak sahibi hem ortakçı yada kiracı olan köylülerin en yüksek oranı Orta-Doğu (% 26) ve Orta-Güney (% 18) bölgelerindedir. Çalıştıkları tüm toprağı ortakçı yada kiracı olarak elinde tutanlar ise öteki bölgelerden önemli ölçülerde farklılaşan Doğu - Güney (% 38.9) ve Akdeniz (% 34.0) bölgelerinde en yüksek oranda bulunmaktadır.

Öte yandan aynı araştırmanın bulgularına göre Türk köyünde toprak sahibi olanlar arasında yüzde 20'ye yakın «Ağa» saptanmıştır. Bunlar köyde merkezi otoriteden daha etken bir işlev görmektedirler. Özellikle Doğu-Güney Doğu yörelerinde görülen bu özellik ortakçılık — kiracılık üretim biçimi ile birlikte ele alındığında kırsal alanda yarı feodal üretim ilişkilerinin varlığını ortaya koymaktadır. Türkiye'de kapitalist üretim ilişkilerinin ilkel düzeyde de olsa tarım kesimine 1950'lerden sonra hızla girmesi feodal ilişkileri geniş ölçüde geriletmiştir. Bu gerilemeye rağmen feodal yada yarı feodal ilişkiler biçimdeğiştirerek varlığını sürdürmektedir. Özellikle kapitalizmin bu yapıyı doğrudan doğruya tasfiye etmeyerek onunla koalisyona gitmesi feodal unsurların burjuvalaşması biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Geriliğin bir başka etmeni de tarım kesimi dışında özellikle kırsal özelliği ağır basan kasaba ve kentlerde yaygın olarak bulunan küçük üreticiliktir. Bu üretim biçimi sanayi ve hizmet kesimlerinde çok

yaygın bir durumdadır. Tarım kesimindeki küçük üretici ile birleştiğinde önemli bir ağırlık teşkil etmektedir. Nitekim çalışan nüfusun meslekler ve sektörler ayırımından bu anlamda yapılan bir toplulaştırma toplam çalışanların % 70'şine yakın bir kesimin küçük üretici ve onların yanında çalışanlar olduğunu göstermektedir. Gerek tarımda gerek tarım dışında ölçek ekonomilerine uyumlu bir biçimde geleneksel ve geri teknoloji ile çalışan bu grup insanlar kapitalist ekonomik kuramına göre verimliliği düşük kesim olarak adlandırılırlar. Bu kesimin oldukça yaygın olması, çoğunlukla geleneksel tutucu ve değişmeye ayak uyduramayan bir yapıda bulunması kapitalizmin gelişmemesine etmen olan önemli bir unsurdur. Aşağıdaki tablo bu durumun kanıtlamaktadır.

TABLO: 2 Çeşitli Mesleklerin Kır-Kent Plânlarında Üç Ana Sektöre Göre Ayırımının Oransal Dağılımı.

	Kent	**Kır**	**Toplam**
Modern Kesim	% 55	% 6	% 18
Geleneksel Kesim	% 22	% 87	% 72
Marjinal Kesim	% 23	% 6	% 10

KAYNAK: Nüfus Sayımlarından derlenmiştir.

Görüldüğü gibi küçük üretici oranı, kentlerde toplam çalışanların yüzde 22'sine, kırda ise yüzde 87'sine ulaşmaktadır. Toplam Çalışanların ise yüzde 72 si dolaylarındadır. Bu yapının 1960-1965-1970 yılları arasında pek az bir değişme göstermesi Türkiye'nin henüz kapitalistleşme sürecinde ileri adımlar atamadığını kanıtlamaktadır. Başka bir anlatımla, kapitalizm henüz Türkiye'de geleneksel kesimi tasfiye edememiş, yada bu kesimin işçileşmesini gerçekleştirecek bir gelişme gösterememiştir.

Emek-sermaye ilişkileri de gelişmemişliğin damgasını taşır. Başka bir anlatımla esas artı değeri yaratan emek ile onu sömüren ve üretim araçlarına sahip olan sermaye arasındaki çelişki de gelişmiş kapitalizm özelliklerine uygun bir düzeye henüz gelmemiştir, ülkemizde. Nitekim organize sanayi ve hizmetler kesimi ile tarımda benzer ölçeklerde çalışan emek aslında toplam çalışanların yüzde 20'si dolaylarındadır. Başka bir anlatımla modern sanayi, hizmet ve tarım işletmelerinde tam anlamıyla kapitalist üretim ilişkileri içinde bulunan emekçiler sayı bakımından çoğunlukta değildir. Nitekim altı milyon dolaylarında bulunan toplam ücretli ve emekçi kesimin ancak 1.5

milyonu örgütleşmiş emekçi kesimidir. Bu nedenle Türkiye'de sömürü emek-kapitalist sömürüsünün yanında geniş ölçüde aracı sömürüsüdür de. Bu, çeşitli üretici sınıf ve tabakalar ile tüketici yada son kullanıcı arasına giren tüccar, aracı, bankacı, tefeci, spekülatör gibi unsurlar ve çeşitli üretici olmayan faaliyetlerde bulunan burjuvazi tarafından yürütülmektedir. Artı-değerin paylaşılmasında maddi üretim araçlarına sahip olan kapitalistin payı, şimdilik nakdi yada ticari sermaye sahipleri ile çeşitli verimsiz aracı işler yapan burjuva unsurlarının payının çok daha gerisindedir. Bu olgu Türk kapitalizminin geri kalmışlığını belirleyen önde gelen nedenlerinden biridir.

Ancak unutmamak gerekir ki, özellikle 1970'lerden bu yana ticaret kapitalizmi bir ölçüde sanayi kapitalizmine dönüşme eğilimi de göstermiş bulunmaktadır. Başka bir anlatımla sanayici eski ticaret faaliyetlerini terketmeksizin küçük ölçekli yada montaj sanayi dediğimiz daha çok tüketim sanayiine el atmış bulunmaktadır. Bununla birlikte homojen bir sanayi kapitalizminin gelişmesi ülkemizde oldukça sınırlıdır. Nitekim Ticaret Bakanlığının son yayınladığı istatistik raporlarında sanayicilerimizin % 35 nin ihracat ve ithalatçılık yapmaları bu olgunun varlığını ortaya koymaktadır. Böylece bu grupların neden kolaylıkla dış sermaye ile bağımlaşabildiği ve geri kalmış ülkelerden hepsinin derece derece karşı karşıya kaldığı emperyalist sömürmeye Türkiye'nin de niçin açık olduğu bir ölçüde anlam kazanmaktadır. Bu olguya yabancı sermaye yatırımları, dış krediler, dış ticaret ilişkileri de eklenince Türkiye'nin emperyalist ülkelere bağımlı kılınma durumuna maruz bırakıldığı kolaylıkla ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de bölüşüm ilişkilerini bir de üretken olan ve olmayan sınıflar açısından ele almak olanağı vardır. Üretken sınıflarımız, ortakçı, kiracı küçük üretici olarak çalışan köylüler ve küçük esnaf ve sanatkâr, ücret karşılığı emeğini satarak yaşamını sürdüren toprak ve tarım dışındaki işçiler ve verimli fikir emekçileridir. Üretken olmayan sınıflar ise topraktan aldığı kira ve ortakçıdan aldığı payla yaşayan büyük toprak sahipleri kapitalist çiftçi, tarım kesimi dışında maddi üretim araçlarına sahip olan ticaret yada yarı sanayici kapitalist, tüccar, aracı, tefeci, spekülatör, verimsiz hizmet faaliyetlerini yürüten nakdi ve ticari sermaye sahipleri ile taşınmaz mal gelirleri ile yaşayan iratçı gruplardır.

Üretici sınıflar ile üretken olmayan sınıfların yanyana yaşaması ve bunların farklı ekonomik sistemler içinde bir anda bulunması Türkiye'nin ne denli bir sömürüye dayanan bir sistem içinde olduğunu gösterir. Türkiye'de üretken olmayan sınıflar böylesine geri bir üre-

tim ve bölüşüm sistemi içinde, üretken sınıflarca ortaya konulan ürünün önemli bir kesimine tümüyle el koymakta ve kontrol etmektedirler. Bu el koyma ve denetim sonucunda ortaya çıkan bölüşüm dengesizliğini anlatmaya şimdi başlayabiliriz.

DENGESİZ BÖLÜŞÜM

Türkiye'de gelir istatistikleri üretime katılan çeşitli üretken ve üretken olmayan sınıfların işlevsel katkılarını ve bu katkılar karşılığında üründen aldıkları payları yansıtacak bir düzeyde değildir. Bu nedenle sınıfsal bir çözümleme yapmak olanağı hemen hemen yoktur. Bu olmadığı gibi genel dengesizliği de yansıtacak bir istatistik sistem de geliştirilmemiştir. Bu nedenle gelir bölüşümü çoğunulkla kesit araştırmalarla ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Elimizde bu anlamda yapılmış önemli iki araştırma bulunmaktadır. Bunlardan biri Devlet Plânlama Teşkilâtınca 1963 yılında yapılmış ve çoğunlukla eliştiriye açık varsayımlara dayandırılmış «1963 Gelir Dağılımı» ile Tuncer Bulutay ve arkadaşlarının 1968 yılında tüm nüfusu kapsamayan ancak, Türkiye çapında, hem kırsal hem kentsel hem de bölgesel farklılıkları ortaya çıkartacak biçimde tabakalı küme örnekleme yöntemiyle seçilmiş 4505 hane halkı üzerinde uygulanan soru kâğıtlarına verilen yanıtlara dayandırılmış «Türkiye'de Gelir Dağılımı — 1968» araştırmasıdır. Burada iki araştırma bulgularını yer yer karşılaştırmalı olarak sunuyoruz.

Her iki araştırmada gelir ve toprak dağılımının Türkiye'de çok bozuk olduğunu ortaya koymaktadır. 1968 araştırması 1963 Devlet Plânlama Teşkilâtının araştırma bulgularına çok yakın çıkmaktadır.

TABLO: 3 Düşük Gelirlerden Yüksek Gelire Doğru Aile Yüzdeleri ve Gelir Payları

Aile 'Hane halkı' yüzdeleri	*Gelir Yüzdeleri* DPT Araştırması (1963)	*Gelir Yüzdeleri* 1968 Araştırması	Aile 'Hane Halkı' Birikimli Yüzdeleri	*Birikimli Gelir Yüzdeleri* DPT Araştırması (1963)	*Birikimli Gelir Yüzdeleri* 1968 Araştırması
20	4,5	3,0	20	4,5	3,0
20	8,5	7.0	40	13,0	10.0
20	11,5	10,0	60	24,5	20.0
20	18,5	20,0	80	43,0	40,0
20	57,0	60,0	100	100,0	100,o

TABLO : 4 — Türkiye Toplamı Olarak Vergiden Sonraki

Gelir Grupları	Hane Halkı Yüzdeleri	Düşük Gelirlilerden Yukarıya Doğru Biriktirilmiş Hane Halkı Yüzdeleri	Yüksek Gelirlerden Aşağı Doğru Biriktirilmiş Hane Halkı Yüzdeleri
0—249	0.180	0.180	100.000
250—499	0.765	0.945	99.820
500—999	2.779	3.724	99.055
1000—1999	9.519	13.243	96.276
2000—4999	29.060	42.303	86.757
5000—9999	27.413	69.716	57.697
10000—19999	18.750	88.466	30.284
20000—49999	9.035	97.501	11.534
50000—99999	1.455	98.956	2.499
100000—199999	0.853	99.809	1.044
200000+	0.191	100.000	0.191

Hane Gelirinin Gelir Gruplarına Göre Dağılımı

Toplam Gelir Yüzdeleri	Düşük Gelirlerden Yukarıya Doğru Biriktirilmiş Toplam Gelir Yüzdeleri	Yüksek Gelirden Aşağıya Doğru Biriktirilmiş Toplam Gelir Yüzdeleri
0.003	0.003	99.999
0.029	0.032	99.997
0.191	0.223	99.968
1.316	1.539	99.777
8.930	10.469	98.461
17.889	28.358	89.535
23.553	51.911	71.642
24.620	74.531	48.089
8.625	85.156	23.469
9.892	95.048	14.844
4.952	100.000	4.952

Yukardaki tabloya göre en düşük gelirli % 13,2 hane halkı toplam gelirin % 1.5'ini alırken en yüksek gelirli % 2.5 hane halkı tüm gelirin % 23.5'ini almaktadır.

Türkiye'deki gelir dağılımın başka ülkelerdeki gelir dağılımı ile de karşılaştırılması en büyük eşitsizliğin Türkiye'de olduğunu göstermektedir. Örneğin en yüksek gelirli % 10 nüfusun gelirden aldığı pay İngilterede % 29.3 (1964), Hollanda'da % 33.8 (1962), Fransa'da % 36.8 (1962) Hindistan'da % 36.0 (1960) ve Arjantinde % 39.1 (1961) iken Türkiye'de bu oran % 45.0 (1968) dir.

TOPRAK DAĞILIMI

Toprak dağılımı bulguları 5 Nolu tabloda DİE 1963 Yerel Tarım Sayımı Örnekleme sonuçları ile karşılaştırmalı olarak verilmektedir.

Bu bulgulara göre topraksız aileler oranı % 17.52 iken DİE'nin topraksız aileler arası % 9.14 tür. Yine bu araştırma sonuçlarına göre hane halklarının % 66'sı otuz dönümden aşağı toprağa sahiptir. Ve bunlar tüm toprakların ancak % 17.5 unun malikidir. İki yüz dönümden fazla toprağa sahip hane sayısının oranı % 1.97, bunların sahip oldukları topraklar ise tüm toprakların % 28.68 i'dir. (DİE için bu oranlar sırayla % 3.57 ve % 29.23'dür).

Ortalama gelir ve toprak miktarları gerçekci değildir. Ancak, bölgelerarası karşılaştırma yapmakta büyük bir sakınca yoktur. Bulgulara göre üç büyük il dışında en bozuk gelir dağılımı Doğu Anadolu bölgesindedir. Eşitsizlik bakımından ikinci sırada İç Anadolu ve Karadeniz bölgeleri gelmektedir. Gelir dağılımı farklarının daha az olduğu bölge Ege ve Marmara ve sonra Akdeniz bölgesidir. Bu sıra toprak dağılım ölçüleri gözönüne alındığında da geçerliliğini korumaktadır. Karadeniz bölgesinde gelir ve toprak dağılımı beklenenin ötesinde bir eşitsizlik gösteriyor. Bunun nedeni İç Anadolu bölgesine ait yerlerin Karadeniz bölgesinde ele alınmasıdır.

Üç büyük kentte en bozuk gelir dağılımı İzmir'de az gayri-adil dağılımı ise bir memur ili olan Ankara'dadır. İstanbulun İzmir'e göre daha dengeli bir durumu yansıtması beklenen bir durum değildir.

Sonuç olarak bütün bölgelerde toprak ve buna uyumlu olarak gelir dağılımının bozuk olduğu görülmektedir.

Tablo : 5 Türkiye Toplamı Olarak Hanelerin Sahip Olduğu Miktara Göre Toprak Dağılımı

Toprak Grupları (Dönüm)	1963 Genel DİE Tarım Sayımına Göre Sahip olunan işletme sayılarının yüzdeleri	BU ARAŞTIRMAYA GÖRE				BU ARAŞTIRMAYA GÖRE		
		Toprak Sahibi Hane Halkı Yüzdeleri	Az Topraklılarda büyük topraklılara doğru biriktirmeli hane Halkı Yüzdeleri	Büyük Topraklılarda Az Topraklılara Doğru Biriktirmeli Hane Halkı Yüzdeleri	1963 Genel Tarım Sayımına göre sahip olunan Alan Yüzleri	Sahip Olunan Alan Yüzdeleri	Az Topraklardan Büyük Topraklara Doğru Biriktirilmiş Toplam Toprak Yüzdeleri	Büyük Topraklardan Az Topraklara doğru Biriktirilmiş Toplam Toprak Yüz.
Toprağın Tamamını kiraya veya ortağa veren Küçük İşletmeler	3.09	—	—	—	3.21	—	—	—
Toprağın Tamamını kiraya veya ortağa veren büyük işletmeler.	.00008	—	—	—	0.46	—	—	—
Topraksızlar	9.14	17.52	17.52	100.00	0.00	0.00	0.oo	99.99
1—5	11.06	9.24	26.76	82.48	2.87	0.84	0.84	99.99
6—10	10.66	11.30	38.06	73.23	3.16	2.30	3.14	99.15
11—20	13.97	15.55	53.61	61.93	4.91	6.22	9.36	96.85
21—30	9.96	12.49	66.10	46.38	5.13	8.15	17.51	90.63
31—40	8.33	6.97	73.07	33.89	6.05	6.29	23.80	82.48
41—50	6.35	8.73	81.80	26.92	5.84	10.31	34.11	76.19
51—100	15.88	11.39	93.19	18.19	21.41	20.44	54.55	65.89
101—200	8.29	4.83	98.02	6.80	21.40	16.77	71.32	45.45
201—500	2.79	1.31	99.33	1.97	15.29	9.37	80.69	28.68
501—1000	0.34	0.33	99.66	.67	4.00	6.30	86.99	1931
1000+	0.13	0.34	100.00	.33	6.28	13.01	100.00	13.01

Bölgelere Göre Gelir Dağılımı

Türkiye de gelir ve toprak dağılımı bölgelere göre incelendiğinde şu görünüm elde edilmektedir. Burada Ankara, İstanbul ve İzmir ayrı birer bölge olarak ele alınıyor. Bölgelerin kapsamları aşağıdaki gibidir. Gelir dağılımı şehir bölgeye ve Toprak dağılımında ilk beş bölgeye göre ayrı ayrı dikkate alınmıştır.

,Bölge 1) İç Anadolu	(Bölge 2) Karadeniz	(Bölge 3) Ege ve Marmara	(Bölge 4) Akdeniz	(Bölge 5) Doğu Anadolu	(Bölge 6) Ankara	(Bölge 7) stanbul	(Bölge 8) İzmir
Afyon	Amasya	Aydın	Adana	Adıyaman	Ankara	İstanbul	İzmir
Çankırı	Artvin	Balıkesir	Antalya	Ağrı	(Belediye	(Belediye	(Belediye
Çorum	Bolu	Bilecik	Burdur	Bingöl	Sınırı)	Sınırı)	Sınırı)
Eskişehir	Giresun	Bursa	Denizli	Bitlis			
Kayseri	Gümüşhane	Çanakkale	Gaziantep	Diyarkabır			
Kırşehir	Kastamonu	Edirne	Hatay	Elazığ			
Konya	Ordu	Kırklareli	Isparta	Erzincan			
Nevşehir	Rize	Kocaeli	İçel	Erzurum			
Niğde	Sakarya	Kütahya	Maraş	Hakkâri			
Sivas	Samsun	Manisa	Muğla	Kars			
Tokat	Sinop	Tekirdağ		Malatya			
Yozgat	Trabzon	Uşak		Mardin			
	Zonguldak			Muş			
				Siirt			
				Tunceli			
				Urfa			
				Van			

Aşağıdaki tablo bölgelere göre toprak ve gelir dağılımını göstermektedir.

TABLO: 6 Bölgelere göre Gelir ve Toprak Dağılım Ölçüleri

	İç Anadolu	Karadeniz	Ege ve Marmara	Akdeniz	D. And.	Ank.	İst.	İzm.
Ortalama Hane Halkı Gelir (TL)	9732	9226	8816	8283	9253	17944	28732	39423
Ortalama Hane Halkı Toprağı Dönüm	5022	4109	4047	2600	5235			

YERLEŞME BİRİMİ VE TABAKALARINA GÖRE GELİR DAĞILIMI

Belirli bir nüfus yoğunluğundaki yerleşme birimlerini tanımlayan beş tabakaya göre gelir dağılımı incelendiğinde önemli dengesizlikler görülmektedir. Bu tabakalar şöylece tanımlamaktadır. Birinci tabaka: Ankara, İstanbul ve İzmir illeri, ikinci tabaka: 50 binden fazla nüfuslu yerler, üçüncü tabaka: 15-50 bin nüfuslu il ve ilçeler. Dördüncü tabaka 2-15 bin nüfuslu yerleşme birimleri. Beşinci tabaka: 2 binden az nüfuslu yerleşme birimleri. Araştırma bulgularına göre en yüksek gelirli yerleşme tabakası birinci tabakaya giren İstanbul, Ankara ve İzmir illeridir. Bunu 15-50 bin nüfuslu yerler izlemektedir. Daha sonra sırasıyla iki, dört ve beşinci tabakalar gelmektedir. Tabaka beşte ortalama gelir tabaka dördün ortalama gelirinden önemli ölçüde küçüktür.

Gelir dağılımı ölçüleri gelirin en eşitsiz olarak, çiftçilerin yoğun olduğu yerleşme tabakası olan 2 binden az nüfuslu yerler olduğunu ortaya koymaktadır. Aşağıdaki tablo bu durumu kanıtlamaktadır.

TABLO: 7 Tabakalara göre Gelir ve Gelir Dağılım Ölçüleri

	Tabaka 1	Tabaka II	Tabaka III	Tabaka IV	Tabaka V
Ortalama Hane Halkı Gelir (TL)	26470	10700	11482	9979	8181

Ortalama gelirin en yüksek olarak Tabaka I'de çıkması bu üç büyük kentte yüksek gelirlerin yoğunluğunun diğer tabakalara oranla fazla olmasındandır. Bu tabakada yüksek gelirliler % 24.07, tabaka II'de % 4.83, tabaka III de 5.06, tabaka IV'de % 6.01 ve Tabaka V'de % 0.11 dir. Tabaka V ortalama gelirinin tabaka IV ortalama gelirinden İç Anadolu, Akdeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde büyük çıkmasında köy zenginlerinin köyde oturması, Karadeniz, Ege ve Marmara bölgelerinde küçük çıkmasında ise yüksek gelirli köylülerin köylerin bağlı olduğu kasabalarda oturması etken olmuştur.

Okuma yazma bilenlerin yoğunluğunun Tabaka II den fazla olduğu Tabaka III'ün ortalama geliri de Tabaka II'den yüksektir. Bunun nedenleri şöylece özetlenebilir. Köyden kente göçedenler iki grupta ele alındığında toprak sahibi köy zenginleri toprakla yakınlıklarını sürdürebilmek bakımından köye yakın kasaba ve illere (Tabaka III ve IV) iş aramak amacıyla göçeden topraksız köylüler ise daha çok büyük kentlere (Tabaka II ve Tabaka I) gitmektedirler. Böylece fakir göçmenmenlerin (düz işçilerin) yoğunlaşması nedeniyle Tabaka II'nin ortalama geliri Tabaka III den düşük olarak ortaya çıkmaktadır.

Tabaka IV ve V'de daha eşitsiz gelir dağılımının ortaya çıkması adaletsiz toprak bölüşümünden ileri gelmektedir. Tabaka I ve III'ün eşitliğe yakın bir görünümde olmaları ise orta gelirlilerin fazlalığı yüksek gelirlilerin ve büyük eşitsizlik kaynağı olan çiftçilerin az sayıda olmamalarındandır.

TARIM VE TARIM DIŞI GELİR DAĞILIMDAKİ DENGESİZLİK

Tarım dışı kesimde elde edilen gelirler toplamını aileler arasında dağılımı tarım kesimine göre daha çok dengesizdir.

TABLO: 8 Tarım Dışında Ailelerarası Gelir Dağılımı

Aileler		**Tarım Dışı Gelirden Alınan Paylar**
En az gelirli	% 20	% 3.4
Bunu izleyen	% 20	% 5.8
» »	% 20	% 9.7
» »	% 20	% 17.5
En çok gelirli	% 20	% 63.6

Tarım kesiminde gelir dağılımının özet olarak görünümü ise şöyledir:

TABLO: 9 Tarımda Ailelerarası Gelir Dağılımı

Aileler		Tarım Gelirinden Alınan Paylar
En az gelirli	% 20	% 6.0
Bunu izleyen	% 20	% 9.2
» »	% 20	% 13.8
» »	% 20	% 21.4
En çok gelirli	% 20	% 49.6

Tarım dışı gelirde önemli bir sınıf da ücretli ve maaşlılardır. Bu sınıf içinde gelirin dağılımı da dikkat çekicidir.

TABLO: 10 Ücret ve Maaşlılar Arasında Gelir Dağılımı

Ücretli ve Maaşlılar		Ücret ve Maaş Toplamlarından Alınan Paylar
En az gelirli	% 20	% 6.6
Bunu izleyen	% 20	% 9.7
» »	% 20	% 14.4
» »	% 20	% 21.8
En çok gelirli	% 20	% 47.5

Bu üç tablodan çıkan sonuç gelir eşitsizliğinin en az ücret ve maaşlılardaki dağılımda görülmesidir. Emek gelirlerindeki eşitsizliklerin genel gelir eşitsizliklerinden daha az olması doğal bir sonuçtur. Çünkü gelir eşitsizliklerinin en temel kaynağı üretim araçları mülkiyetinin yoğunlaşmasından doğan büyük gelirlerin varlığıdır. Yalnızca emek gelirlerinden oluşan sosyalist toplumlarda gelir dağılımındaki dengesizliğin az olmasının başlıca nedeni de budur. Bir başka sonuç da tarım gelirlerindeki dengesizliğin tarım dışına görece az olmasıdır. Bunun başlıca etmeni tarım kesimindeki küçük üreticilerin yaygınlığıdır. Bundan çok daha önemlisi özellikle tarım dışı kesimlerde üretken olmayan unsurların tarım üreticilerini sömürmesidir.

ÜRETİM SÜRECİNDEKİ MEVKİLERE GÖRE GELİR DAĞILIMI

Gelir dağılımı ve dengesizliğinin sınıfsal açıdan çözümlenmesinde önemli bir gösterge üretim sürecindeki mevkiler ve rollerdir. Bu rolleri gruplaştırarak incelemek ve ayrı ayrı belirlemek ve dengesizlikleri vurgulamak olanakları vardır. Eldeki verilere göre üretim sürecindeki mevkileri aşağıdaki dört ana grupta toplamak yolu seçilmiştir.

I. MEVKİ	II. MEVKİ	III. MEVKİ	IV. MEVKİ
Büyük ticaret ve sanayici, serbest meslek, ticaret erbabı	Büyük ve küçük memur	Teknisyen, kalifiye işçi, düz işçi	Çiftçi Tarım İŞÇİSİ

Buna göre en yüksek ortalama gelir büyük ticaret ve sanayici, serbest meslek ve ticaret erbabında belirmektedir. Bunu sırasıyla büyük ve küçük memur; teknisyen, kalifiye işçi, düz işçi; ve çiftçi, tarım işçisi izlemektedir. Aşağıda bu gruplara göre ortalama gelir gösteril-

8119

TABLO: 11 Meslek Gruplarına Göre Ortalama Gelir (1968)

	Mevki I	Mevki II	Mevki III	Mevki IV
Ortalama Hane Halkı Geliri	19.529	15.025	9.0403	8119

Üretim sürecindeki mevkilerin dağılımları ve gelir içinden aldıkları payları da ilginç sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki tablo bu durumu yansıtmaktadır.

TABLO: 12 Çeşitli Mesleklerin Nüfus ve Gelir Payları

	Hane Halkı Yüzdesi	Hane Halkı Geliri Yüzdesi
Büyük ticaret ve sanayi	% 0.5	% 3.5
Ticaret Erbabı	% 2.2	% 11.0
Serbest Meslek	% 0.6	% 3.8
Yüksek Memur	% 1.0	% 2.6
Küçük Memur	% 7.6	% 9.2
Teknisyen	% 0.6	% 0.7
Esnaf ve Sanatkâr	% 15.6	% 14.7
Kalifiye İşçi	% 6.4	% 7.6
Düz İşçi	% 11.3	% 7.2
Çiftçi	% 49.6	% 38.8
Tarım işçisi	% 4.3	% 0.7

GENEL SONUÇLAR

Bu bölümde bazı genel sonuçlar üzerinde durulacaktır. Aşağıdaki tablo buraya kadar verilen bulguları özet olarak sunmakta ve en bozuk ve düzgün gelir dağılımlı bölge, tabaka ve meslekleri içermektedir.

TABLO: 13 Hane Halkı Nüfus Birikimine Göre % Olarak Gelir Payları

	Bölgeler için			Tabakalar için			Meslekler için			
	Türkiye Toplamı için	Ege ve Marmara Bölgesi	Doğu Anadolu Bölgesi	Ankara İstanbul İzmir İlleri	15000-50000 Arası Nüfuslu yerler	2000 den az nüfuslu yerler	Büyük Ticaret Ticaret Serbest Meslek Esnaflık	Memurluk	İşçilik ve Teknisyenlik	Çiftcilik ve Tarım İşçiliği
Nüfusun en düşük gelirli yüzde onu	1	2	1	2	3	1	1	3	2	1
Nüfusun en yüksek gelirli yüzde onu	45	33	52	43	31	49	46	24	30	49

Gelir dağılımı Türkiye'de ve çeşitli özelliklerde Türkiye'nin kesimlerinde derin eşitsizlikler göstermektedir. Türkiye'de nüfusun en düşük gelirli yüzde onu toplam gelirin yalnızca % 1'ini alırken, en yüksek gelirli yüzde onu toplam gelirin % 45'ini elde etmektedir. Bu yönden Türkiyenin bazı bölgelerindeki bazı yerleşme yerleri ve meslek gruplarındaki durumlarda gelir dağılımındaki eşitsizliği tablodan görüldüğü üzere yansıtmaktadır.

Nüfusun en düşük gelirli % 3.7 si toplam gelirin % 0.2 sini elde ederken en yüksek gelirli % 1.0 nüfus toplam gelirin % 14.8'ini elde etmektedir.

Bütün bu rakamlar Türkiyede gelirin örneğin A.B.D., Batı Almanya, ve Hindistan'a göre çok daha adaletsiz dağıldığını göstermektedir.

Üç büyük il dışında, bölgeler içinde en adaletsiz gelir dağılımı Doğu Anadoluda eşitliğe en yakın dağılım ise Ege ve Marmara bölgesindedir. Üç büyük kent içinde ise en bozuk gelir dağılımı İzmir'de en az bozuk dağılım ise Ankara'da ortaya çıkmaktadır.

Yerleşme yerlerine göre gelir eşitlikten en uzak olarak 2000 den aşağı nüfuslu yerlerde ve üç büyük ilde dağılmıştır. 15000 den fazla nüfuslu yerleşme yerleri (üç büyük il dışında) gelirin daha adil dağıldığı tabakalardır.

Mesleklere göre gelir dağılımı eşitlikten en uzak olarak çiftçilik ve tarım işçiliğinde düşük gelirle yüksek gelir arasında farkın görece en az olduğu meslek te memurlukta görülmektedir.

Türkiye'de toprak dağılımında da son derecede adaletsiz bir durum söz konusudur. Ve ayrıca, toprak dağılımındaki adaletsizlik 1963 yılına oranla daha da artmıştır. Örneğin 1963 Genel Tarım Sayımına göre topraksızların oranı % 9.14 iken 1968 yılında bu araştırma sonuçlarına göre topraksızların oranı % 7.52 olmuştur. Otuz dönümden aşağı toprağa sahip işletmelerin oranı 1963'de % 54.19 iken, 1968 yılında otuz dönümden az toprağı olan hane halklarının oranı % 66.10 olup bunlar tüm toprakların % 17,51 ine sahiptir.

Bulgulara göre 500 dönümden fazla toprağı olanların oranı % 0.67, bunların sahip olduğu toprak ise tüm toprakların % 19.31 dir.

Gelir dağılımındaki eşitsizliğe uyumlu olarak toprakların da en adaletsiz dağıldığı bölge Doğu Anadoludur. Toprak mülkiyeti arasındaki farkların daha az olduğu bölge Ege ve Marmara bölgeleridir.

Yukardaki sonuçların değerlendirilmesine ışık tutması bakımından şu bulgularında belirtilmesinde yarar bulunmaktadır.

Nüfusun en büyük payı çiftçilerdir. (%49.6) Bunu % 22.1 işçiler (kalifiye, tarım ve düz) ve % 15.6 ile esnaf ve sanatkârlar izlemektedir. Bu üç grubun gelirden aldıkları paylar (sırasıyla % 38.8, % 15.5, % 14.7) nüfusa katkılarından düşüktür. Ticaret ve sanayi erbabı, serbest meslek, memur, teknisyen ve kalifiye işçilerin gelirdeki payları ise nüfusa katkılarından büyüktür. Ancak memurların dışındaki mesleklerde eksik beyan nedeniyle, gelir payları gerçekte olduğundan düşük görülmektedir.

GENEL SAVAŞA KADAR İŞÇİ ENTERNASYONALLERİNİN TARİHİ

BİRİNCİ ENTERNASYONAL

«Enternasyonal İşçi Kuruluşu» adını taşıyan Birinci Enternasyonal, işçi sınıfını uluslararası bir kuruluşa bağlamak için yapılan uzun çabaların, sayısız girişimlerin sonucudur. Daha önce «Eşitlikçiler Birliği» ve bunu izleyen «Komünistler Birliği» aynı amaçla kurulmuştu.

Enternasyonal resmen, 28 Eylül 1864 tarihinde Londra'da İngiliz, Fransız, İtalyan, İrlanda ve Alman işçileri temsilcilerinin katılmasıyle yapılan bir toplantıda kuruldu. Uluslararası bir örgüt biçimine dair Fransız delegeleri tarafından öne sürülen teklif kabul edildi. Ve tüzüğünü hazırlamak üzere bir komite seçildi. Yeni örgütün açılış söylevi ve tüzüğü genel mecliste delege olan Marx tarafından hazırlandı. Bu metin genel mecliste ve daha sonra Enternasyonal'in ilk kongresinde (1866)'da kabul edildi. Açılış söylevi tamamıyle Komünist Beyannamesi ruhunda yazılmıştı.

Bunda Enternasyonal'in eylemlerinin sınıf mücadelesi temeli üzerinde cereyan edeceği ve siyasal hareketlendirme ile işçi sınıfının

amacının ekonomik kurtuluşunu sağlamak olacağı açıklanıyordu. Proletarya arasında sıkı bir dayanışmanın gereği bu tarihsel belgede şu cümle ile açıklanmaktadır: «İşçilerin kurtuluşu yalnızca mahallî ve millî bir mesele değildir; aksine bu konu bütün uygar ulusları ilgilendirir. Zira halli onların pratik ve teorik işbirliğine bağlıdır.»

BİRİNCİ ENTERNASYONAL'İN KONGRELERİ

İşçilerin uluslararası örgütü 1864'ten 1873 yılına değin sürdü. Bu süre içinde 5 kongre, 2 konferans yaptı. 1865'te Belçika hükümetinin yasaklaması yüzünden Brüksel yerine Londra'da, 1866'da Cenevre'de, 1867'de Lozan'da, 1868'de Brüksel'de, 1869 da Bal'de, 1871 de Londra'da, 1872'de Lahey'de. Bakunin taraftarlarıyle anlaşamamak yüzünden, ayrılığın önüne geçmek için Lahey kongresi Enternasyonal'in Londra'dan Newyork'a nakledilmesini kararlaştırdı. Bu enternasyonal'in idam hükmünü vermek demekti. Bundan sonraki kongreler 1873'te Cenova'da, 1874'te Brüksel'de çöküntüye neden olan Bakunin taraftarları federasyonlar tarafından toplanmıştı.

Türlü kongre kararları arasında en önemlileri sendika konusunda, Cenova kongresinde (1866), özel mülkiyet ve üretim araçlarının devleştirilmesi hakkında Lozan, Brüksel ve Bal kongrelerinde ve savaş çıktığında işçinin alacağı durum hakkında Brüksel'de yapılanlardır. Bu kararlar bir yandan komünizm ve kollektivizm taraftarları, bir yandan da (tradiyonist) liberal düşüncenin ve Prudon ve Bakunin'den esinlenen bireycilik taraftarları arasında cereyan eden çetin tartışmalardan sonra alınabilmiştir. Bunların komünizm yolu üzerinde ihmal edilemeyecek bir aşama teşkil ettikleri yadsınamaz. Sendika birlikleriyle ilgili tezlerde deniliyor ki: «Sendıkalar kendi amaçlarıyla uygun her şeyi yapmak ve toplumsal oluşa yardımcı olmak ve proletaryanın etken mücahidi olmak zorundadır.» Ulaşım ve değişim araçlarının ve bütün tekelci kuruluşların devletleştirilmesi, özel mülkiyet meseleleri kollektivist esaslara göre halledilmişti. Çoğunluk arazinin ve yer altı kaynakların da devletleştirilmesini oyladı.

Bizzat işçinin sınıf mücadelesini öngören ve eylemiyle her ülkede işçi hareketini canlandıran ilk Enternasyonal birlik budur. İngiltere'nin büyük burjuva gazetesi Taymis, Brüksel Konferansından önce haklı olarak «Bu işçi hareketine ait birşeyler anlamak için, Hristiyanlığın kökenine değin inmek gerek» dediği zaman, bu örgütün önemini gereği gibi anlamış oluyordu.

Bu kuruluşun durumunu zorlayan neden, işçi hareketinin hızla büyümesi ve evrimleşmesidir. Yeni ihtiyaçlar onun dar çerçevesine sığmıyordu. Ve işçi hareketi yeni hamleleri için bu çerçeveyi kırmak zorunda kaldı.

İKİNCİ ENTERNASYONAL

Birinci Enternasyonal çöker çökmez yeni bir örgüt kurmak için yeni girişimler yapıldı. Fakat ancak 1889'da Paris Kongresi sırasında «Olasılıkçılar» la «Radikaller» birbirlerinden ayrıldığı zaman bir olumlu sonuca varıldı. Arkasından Brüksel'de (1891), Zürih'te (1893), Londra'da (1896) ve Paris'te (1900) kongreler yapıldı. Bu son kongrede İkinci Enternasyonal'in gerçek örgütü kuruldu. Kabul edilen kararlara göre Enternasyonal'e dahil olmak isteyen örgütlerin şu şartları benimsemiş olması gerekiyordu:«1) Sosyalizmin esaslarını —üretim ve değişim araçlarının devletleştirilmesini, işçi sınıfının Enternasyonal Birlik ve eylemini, iktidar makamının bir sınıf partisi halinde örgütlenmiş proletarya tarafından ele geçirilmesini— kabul etmek. 2) Sınıf mücadelesi esasını ve siyasal eylem gereğini benimsemek.»

Merkezi Brüksel'de bir Enternasyonal Sosyalist Büro kurulmuştu. Fakat bunun şubeler üzerinde hiç bir nüfuzu yoktu. Esasen İkinci Enternasyonal'in belirgin özelliği türlü kısımları arasında bir ahenk bulunmaması ve merkezin bu ahengi sağlayacak kudretten yoksun bulunmasıdır.

İKİNCİ ENTERNASYONAL'İN GELİŞME DEVRESİ

1889 - 1904 yılları arasında geçen zaman Enternasyonal'in gelişme devresi sayılabilir. Zürih ve Londra konferansları sosyalizm ile anarşistlik ayrımını onaylamıştı. Paris ve Amsterdam kongrelerinde (1904) bakanlıklara katılmak konusu üzerinde şiddetli tartışmalar geçti. Kabul edilen kararda Enternasyonal'de var olan iki zıt akımın etkisi sezilmektedir. Kautsky'nin hazırladığı metin, iki eğilim arasında bir uzlaşma niteliğindedir. Ve metine göre Sosyal Demokratlar, burjuva yönetimi altındaki hiç bir kabineye katılmayacaklardır, fakat olağanüstü haller müstesna kaydı, bu katılmama hükmünü hiçe indirmektedir.

Bu Enternasyonal'in niteliğini ortaya koymak için Enternasyonal politikasını ve bir Dünya Savaşı sırasında aldığı durumu incelemek gerekir. Başlıca şiarı «Çarlığa düşmanlık» idi. Emperyalizmin kendi içinde çarpışmak üzere bulunduğu bu dönemde, bir genel savaşın işçi örgütünün gelişmesine engel olacağını gözönünde bulunduran En-

ternasyonal, savaş ve askerlik aleyhtarlığını şiar edinmişti. Kongre kararları savaşın kapitalist düzenin bir zorunlu sonucu olduğunu, savaşa karşı en etkili mücadelenin sosyalist propagandası olduğunu kaydediyordu. Fakat uygulanacak yöntem İkinci Enternasyonal'in reformcu ve ütopist eğilimini yüze çıkartmaktadır. Örneğin Londra (1896) ve Paris (1900) kongrelerinde devamlı orduların ortadan kaldırılması, halk milislerinin teşkili, savaş ilânından önce halkın oyuna baş vurulması ve kararları her devlet için yerine getirilmesi zorunlu bir sulh mahkemesinin kurulması gibi pratik değeri olmayan istekler ortaya sürülmüştü. Bütün diğer proletarya istekleri gibi bunlar da işçi sınıfı, parlamentolarda çoğunluğu sağlayınca gerçekleşeceği iddia ediliyordu.

İKİNCİ DEVRE

1904 - 1914 yılları arasında emperyalistler gittikçe daha tehdit edici bir durum alıyorlar. Bir yandan da uluslararası işçi hareketi hızla gelişiyor. İkinci Enternasyonal, savaş hakkındaki görüşünü defalarca açıkladı. Proletaryanın askerliğe, emperyalizme ve emperyalist savaşlara karşı son bulmaz düşmanlığı ilân edildi. Bu konuda Bal Kongresi'nin kararları önemlidir:

«Kongre, bütün ülkelerin işçilerini emperyalist kapitalizme karşılık, proletaryanın uluslararası dayanışmasını karşı koymaya çağırır. Halk kitlelerinin, kapitalist üretimden doğma sefaletlerini savaşçı girişimlerin daha da artıracağını hâkim sınıfların dikkatlerine sunar. Hükümetler bir dünya savaşının neden olacağı afet ve felâketlerle, işçi sınıfında müthiş bir galeyan ve isyan uyandıracaklarını anlamamakta direnirlerse canice bir cinnet eseri göstermiş olacaklardır. Kapitalistlerin, çıkarcı bir hanedanın gizli anlaşmalarını uygulamak için kardeşlerinin üstüne silâh sıkmayı bir cinayet sayar işçiler.»

Fakat herhangi bir emperyalist savaşa karşı amansız düşmanlığını belirten Enternasyonal, savaş tehlikesini önlemek için ne gibi araçlara baş vuracağını açıkça söyleyemiyordu. İstotfaret Kongresi'nde de reformculuk sınırını aşmayan genel birtakım düşünceler öne sürülüyor, olumlu ve derli toplu bir hareket tarzı saptanmıyordu. Bu kongrede sol kanadın baskısıyle devrimci ruhta bir karara da varılabilmiştir:

«Savaş ilân edildiği taktirde işçi sınıfı ve mebusları, onun hızlıca son bulmasını sağlamak için çalışmaya ve bütün güçleriyle savaşın doğuracağı ekonomik ve politik bunalımdan yararlanarak derin halk tabakaları arasında tahrik yapmaya ve kapitalist hâkimiyetinin çöküşünü gerçekleştirmeye mecburdur.»

Sol kanat önderlerince bu ifade, savaşı proletarya egemenliği için devrimci sınıf mücadelesine dönüştürmek demekti. Fakat duruma hâkim olan dar düşünceli reformcuların bu tarzda harekete hiç niyetleri yoktu. Emperyalizm dünya savaşı çıkardığı zaman, bu çoğunluk, kongrelerde kabul ettiği sınıf mücadelesi esaslarını ayakları altında çiğnedi ve taahhütlerine hıyanet etti. Bu hıyanet İkinci Enternasyonal'in idam hükmü idi.

İKİNCİ ENTERNASYONAL'İN TARİHSEL ANLAMI

İşçi sınıfının türlü ulusal örgütleri arasında bir bağ kurmaktan başka bu Enternasyonal'in bir anlamı yoktur. Aynı zamanda o zamanki işçi hareketinin zaafı, onun üzerinde de görünüyordu. Emperyalizmin gelişmesi karşısında işçi sınıfı aciz bir durumdaydı. Onun uluslararası kurumları da emperyalizme karşı, iktidarı ele geçirmek için mücadele eden devrimci bir güç olarak olayları göğüsleyemiyordu. Genel Savaş başlayınca: «Bütün dünya işçileri birleşiniz!» sloganı unutuldu. Ulusal sosyalist partiler «Ulusal savunma» ilkesi altında toplandılar ve böylece İkinci Enternasyonal manen yıkıldı.

Gelecek sayıda Üçüncü Enternasyonal'den sözedeceğiz.

(AYDINLIK, Sayı 23, Temmuz 1924)

ÜÇÜNCÜ ENTERNASYONAL'İN TARİHİ

Başlıca liderlerinin, önderlerinin proletarya davasına hıyanet etmesi sonucu, nasıl İkinci Enternasyonal'in yıkıldığını, Aydınlık'ın geçen sayısında açıklamıştık. İşçi, ulusal burjuvaların uşaklığını kabullenen sosyalistlerin aldatmasına kapılmış, ses çıkarmadan sınır boyuna, cephelere gitmişti. Bu suretle işçi hareketi örgütlerden ve düzenleyici güçlerden yoksun başıboş duruma düştü.

Oysaki insanlık, o zamana değin görülmemiş bir fikrî ve ahlâkî karışıklık ve kararsızlık içinde bulunuyordu. İşçiler üçüncü enternasyonal bir yönetime her zamankinden daha muhtaç idi. Sosyalist partilerin hayatını çok feci bir durum kaplamıştı. Bereket versin ki çöken Enternasyonal'de öteden beri işçi sınıfının öz çıkarlarını her türlü sapmalara karşı savunan bazı kişiler, proletarya alanındaki bozgunculuğa karşı var güçleriyle savunma görevini üzerlerine aldılar. Ellerinden geldiği kadar ortaya çıkan boşluğu doldurmaya çabaladılar. Bunlar Rus Bolşevikleri, büyük Lenin'in yoldaşlarıdır. Bir üçüncü enternasyonal kurulması hakkındaki girişimleri, bütün insanî düşünceleri

ve ülküleri bir sel gibi alıp götüren yurtseverlik taşmaları arasındaki, bu fedakâr mücahitlerin, cüretkâr hareketinden başlatmak gerekir.

Bolşevikler Rusya'da 1905 - 1906 mücadeleleri sırasında çok tecrübe görmüşler, lafta devrimcilikle eylem arasında büyük fark olduğunu öğrenmişlerdi. İşçiyi yönetmekle yükümlü olanların düşman tarafına geçmesi, onların devrimci ruhunu büsbütün galeyana getirdi. Hemen eyleme, tahriklere koyuldular. Savaş ilânından bir kaç ay sonra bir gazete yayınlamaya başladılar. Merkez kurulunun yayın organı olan bu gazetenin ilk sayısı 1 Kasım 1914'te çıktı. Bunda Lenin diyor ki:

«Oportünizme yenilen İkinci Enternasyonal öldü. Kahrolsun oportünizm!.. Yaşasın hainlerden ve oportünistlerden arınmış üçüncü Enternasyonal!..

On dokuzuncu yüzyılın son üçte biri ile yirminci yüzyılın başı arasında en kötü bir kapitalist esareti hüküm sürdü. Bu uzun barış döneminde İkinci Enternasyonal yararlı bir proletarya kitleleri örgütçülüğü görevi yaptı. Üçüncü Enternasyonal'in görevi ise, proletaryayı kapitalist hükümetlere karşı devrimci mücadeleye, iktidarı zaptetmek ve sosyalizmin egemenliğini kurmak için yurt içi mücadeleye hazırlamak olacaktır.»

Aynı gazetede birkaç hafta sonra Zinoviyef'in bir makalesinde ise:

«... 'Ya Enternasyonal İhtilâlci Sosyal Demokrasi' ya da sefilce sürüneceğiz. Önümüzdeki savaşlara kendimizi ve bütün işçi hareketini alıştırma zorundayız. Ya öleceğiz, yahut iç savaş bayrağı altında yeneceğiz.» denilmektedir.

İşçiyi uluslar savaşı aleyhine çevirmeye ve ona bir devrimci ruh vermeye çalışan yayın bu iki örnekte görüldüğü gibi daima büyük bir samimiyet ve açıklıkla belirmektedir. Ne yazık ki bu yazıların türlü ülkelere gönderilmesi ve dağıtılması yenilmez güçlüklere çarpıyordu. Halk kitlelerini kapitalist çıkarları lehine harcayan burjuva hükümetleri, kurbanlarının gözlerini açacak bu tür yayınlara karşı gayet sıkı tedbirler almışlardı. Arzulandığı kadar tahrik yapmak mümkün olmuyordu Fakat bütün güçlüklere rağmen bir enternasyonal toplantı lehinde kuvvetli bir akım uyandırabilinmişti.

ZİMMERVALD KONFERANSI

Savaşa girme aleyhinde bulunan tek sosyalist parti İtalya'nınkidir. Bu partinin girişimi ve çağrısıyle, Enternasyonal'in canlandırılması lehindeki akıma, pratik bir biçim vermek için, 1915 yılı Eylül ayı başında İsviçre'nin Zimmervald şehrinde bir konferans yapıldı. Sınıf

mücadelesine ve uluslararası dayanışmaya bağlı kalan bütün işçi örgütlerine bu konferansa katılma hakkı verilmiştir. Konferans üyeleri arasında Almanya, Fransa, İtalya, Balkanlar, İsveç, Norveç, Lehistan, Rusya, Hollanda ve İsviçre delegeleri vardı.

Reformcu barışseverlerden ihtilâlci marksistlere değin sosyalizm hareketi içinde çarpışan bütün görüşler ve eğilimler burada temsil edilmişti. Uzun tartışmalardan sonra, devrimci ruhu uyandırmaya çalıştıklarından dolayı, zulme uğrayanları örnek olarak öven ve emperyalist savaşı lânetleyen bir karar alındı. Bu karar İkinci Enternasyonalinkiler gibi karmaşık ve askıda olmakla birlikte herhalde ileri bir adım sayılabilir.

Zimmervald Solu adını alan azınlık grubu ayrıca bir bildiri yayınladı:

«Harp ödenekleri reddedilmeli, sosyalistler burjuva kabinelerinden çekilmeli, parlamento kürsülerinde ve gazete sütunlarında savaşın emperyalist niteliği ortaya konmalı, hükümetler aleyhine gösteriler düzenlenmeli, Enternasyonal dayanışma lehinde siperlerde propaganda yapılmalı, iktisadî grevler desteklenerek bunların siyasal greve dönüşmesi sağlanmalı, toplumlararası sulh şiarına karşı sınıflararası savaş kavramı ileri sürülmeli.» deniliyordu bu bildiride. Bu öneriyi reddetmesi Zimmervald çoğunluğunun niteliğini gösterir. Aynı çoğunluk maksadın bir yeni Enternasyonal yaratmak olmadığını ilân etme gereğini duymuştur. Bununla birlikte bir Enternasyonal Sosyalist Komisyon seçmekle Enternasyonal Sosyalist Büroya karşı bir tavır almış ve eylemde Üçüncü Enternasyonal kurmaya girişmiş oluyordu.

KİYENTAL KONFERANSI

Üçüncü Enternasyonal lehindeki hareket hızla gelişiyordu. Zimmervald'den tam sekiz ay sonra 1916 Nisanında yeni bir konferans toplanmasına gerek görüldü. Bu toplantı yine İsviçre'de Kiyental şehrinde yapıldı. İlk konferansın sol kanadını teşkil eden sol kanadın nüfuzu artmıştı. Savaşa karşı enternasyonal devrimci mücadele, yani bir Üçüncü Enternasyonal kurulması gereği, bu kez daha açık bir tarzda belirdi. Birçok bildiriler, el ilânları hazırlandı. Binbir güçlükle bunlar dağıtıldı. Ve yapılan ciddî propaganda sayesinde devrimci sınıf mücadelesi düşüncesi benimsendi.

Kiyental Konferansı da devamlı bir komisyon seçmişti. Fakat 1917 Subatında ilk Rus devrimi patladığı zaman, bu örgütün en aktif üyesi Rusya'ya gitti. Bu suretle Üçüncü Enternasyonal lehindeki mücadelenin merkezi de oraya aktarılmış oluyordu. Zinoviyev yoldaşın

dediği gibi, Üçüncü Enternasyonal daha doğumunda şansını Rus devriminin şansına bağlamıştı. 1917 Mayıs grevinde kabul edilen şiar «Komünist Enternasyonalinin kurulması» idi. İkinci Enternasyonal'in sorumlu kişileri büsbütün burjuvazi cephesine geçtikleri için, bu gösteri şiddetli bir hal almıştı.

ENTERNASYONAL'İ CANLANDIRMAK İÇİN ÇABALAR

Rus Devrimi İkinci Enternasyonalciler arasında da bir galeyan meydana getirdi. «Ulusal savunma» ve «Kutsal birlik» bataklıkları içinde uyuşup kalmış olan sosyalist partiler, anî bir tarzda Enternasyonal örgüt gereğini duydular. 1917 Nisanından Haziran ayına değin birçok çarelere baş vuruldu. Haziranda Alman ve Avusturya sosyal demokratları ile İkinci Enternasyonal Bürosu yöneticileri arasında bir görüşme oldu. Fakat tarafsızların ısrarlarına rağmen Fransız sosyalistleri «düşman» ile görüşmeler yapmaktan çekindiler.

Bununla birlikte Rusya olayları sosyalistler arasında bir bunalım yaratmıştı. Stokholm'de bir enternasyonal konferansa katılmayı İtilâf sosyalistleri kabul ettiler. Fakat bu konferans da İngiliz ve Fransız hükümetlerinin kendi memleketlerinin delegelerine pasaport vermemeleri ve hareketlerine engel olmalarıyle yarım kaldı .

Savaş sona eriyor ve Rus Devrimi de gelişiyordu. Orta ve Batı Avrupa sosyalistlerinin kötü niyetleri ve Bolşeviklerin de kendi işleriyle uğraşmaları sonucu işçi sınıfının yeni bir enternasyonal örgüte bağlanması bir yıldan fazla geri atıldı. Orta Avrupa hükümdarlıklarının çöküşünden sonra, Rus devrimcileri Üçüncü Enternasyonal'in kurulması için resmen teşebbüste bulundular. Savaştan sonra Avrupa üzerinden geçen ihtilâl dalgaları ve Alman isyanları, düzenleyici bir örgütün yokluğunu acı bir şekilde duyurmuştu. Artık bunu kurmak için ortam elverişli olduktan başka ,olaylar tarihî bir zorunluluk karşısında bulunulduğunu da kesin olarak gösteriyordu. Evrensel bir değişme hareketinin ilk belirtileri olan devrimci mücadeleyi birtakım prensiplere bağlamak ve örgütlemek gerekti.

ÜÇÜNCÜ ENTERNASYONAL'İN BİRİNCİ KONGRESİ

24 Ocak 1919 tarihinde Bolşevik Partisi'nin merkez kurulu, Leh, Macar, Alman, Avusturya ve Lehnonya Komünist partilerinin dış büroları, Finlandiya Komünist Partisi'nin ve Balkan Sosyalist Federasyonu'nun merkez komiteleri bir ortak bildiri ile, Moskova'da bir kongre yapılmasını önerdiler. Bu belgede sosyalizmin devrimci görüşleri açık bir tarzda açıklanmaktadır.

Kapitalist düzenin çöküşüyle birlikte, Avrupa kültürünün de yıkılmasına tanık olduğumuz kaydedilerek proletaryanın görevinin hemen iktidarı ele geçirmek olduğu üzerinde ısrar ediliyor. Ve bu ele geçirme işi burjuva devlet mekanizmasının kaldırılıp proletarya devlet mekanizmasının kurulmasıdır diye açıklanıyor. Yeni mekanizma işçi sınıfının diktatörlüğünü temsil edecek, sömürgen sınıfın bütün varlıklarını devletleştirecek ve onu usulü dairesinde ezecektir.

«Proleter devletçiliği burjuva ihtilâlciliği hayaline kapılmayacaktır. Tamamıyle halkın malı olması gereken araziyi ve üretim araçlarını kamulaştırabilmek için burjuvaziyi silâhtan tecrit etmek ve işçiyi silâhlandırmak gerekir. Başlıca mücadele yöntemi ihtilâlci kitlelerin hareketidir. Bu hareket burjuva devletine karşı silâhlı ayaklanmaya değin gidebilir.»

Bildiride, kendilerine karşı takınılacak tavır açısından, sosyalistler üç grup altında toplanmaktadır:

1) Burjuvalarla el ele mücadele eden nasyonal sosyalistlere karşı amansız bir mücadele.

2) Sosyalizm içinde bir orta yer, merkezî yer işgal edenlerin liderlerini amansızca eleştirme; durum gerektirirse bunlardan büsbütün ayrılma.

3) Proletaryanın ihtilâlci unsurlarından oluşan üçüncü grubu örgütlemek.

Kongreye otuz dokuz parti ve örgüt çağrılmıştı. Ve amaç şu cümlede özetlenmişti. «Bir hücum organı yaratarak Komünist Enternasyonal'in hareketini düzenlemek ve türlü ülkelerdeki hareketlerin çıkarlarını uluslararası devrimin genel çıkarlarına bağlı kılmak.»

Bildirinin yayınlanmasından bir buçuk ay kadar sonra Mart 1919 da kongre toplandı. Fakat bu sırada Rusya tamamıyle kuşatma altındaydı. Denikin ve Kolçak sürüleri Moskova'nın kapılarına yaklaşmıştı. Delegelerden ancak küçük bir kısmı çağrıya gelebildi. Esaslı işçi meseleleri gerektiği gibi derinleştirilemedi.

Enternasyonal'in kurulması beş çekimser oya karşı çoğunlukla kararlaştırıldı. Alman delegeleri bu girişime taraftar olmakla birlikte, ortalığın son derece karışık olmasından tereddüte düşerek oya katılmamışlardı. Görüşmelerin çok kötü koşullar altında geçmiş olmasından dolayı kesin örgüt işi ikinci kongreye bırakılarak, Rus, Alman, Macar, İsviçre, İskandinavya partileri ve Balkan Sosyalist Federasyonu temsilcilerinden bir yürütme komitesiyle yetinildi. Kongre son iş olarak bütün dünya proletaryasına hitaben bir bildiri yayımladı.

Kabul edilen belli başlı tezler ve kararlar şunlardır: «Komünist Enternasyonal'in partilere talimatı, burjuva halkçılığı ve proletarya dik-

tatörlüğü, sosyalist akımlara karşı hareket tarzı, uluslararası genel durum.» Bu değerli belgelerin çoğu bizzat Lenin tarafından hazırlanmıştı.

İkinci kongreye değin geçen süre içinde, yürütme komitesi, mevcut bunalım dolayısıyle çok sıkıntı çekti. En yakın ülkelerle ilişki kurmak bile çok zor bir iş oldu. Hattâ Avrupa'dan gazete getirtilmesine bile imkân bulunamıyordu. Bütün bu güçlüklere rağmen yürütme komitesinin her yerde görüşlerini ilân etmeyi başarması hayret çekicidir. Bu müdahalelerden çok değerli sonuçlar elde edildi. Az zamanda yürütme komitesi İkinci Enternasyonal'e muhalif olanların bir toplanma noktası oldu.

İtalya Sosyalist Partisi, 1919 Martında, yeni Enternasyonal'e katılma isteğinde bulundu. Bunu Mayısta Norveç İşçi Partisi'nin ve Bulgar Sosyalist Partisinin başvurusu izledi. Haziranda İsveç Sol Sosyalist Partisi ve Macaristan Sosyalist —Komünist Partisi katıldılar, vb.

Üçüncü Enternasyonal önem kazandığı oranda İkinci boşalıyordu. İlk zamanlar ordusuz bir bayraktan ibaret olan Komünist Enternasyonal'i bir yıl sonunda, bu bayrak altında kocaman bir ordu topladı ve başarılı mücadeleler yaptı.

İKİNCİ KONGRE

Üçüncü Enternasyonal'in bu biçimde gelişmesi yeni yeni birtakım meseleler doğurdu. Kendisine katılan sosyalist partiler, çizilmiş olan köklü devrim yolunda yürümek için gerekli hazırlıktan, devrimci ruhtan yoksun bulunuyorlardı. Komünistlerin sendikalarda ne biçimde çalışacağı, parlamentarizme karşı nasıl bir politika izleneceği, uluslar ve sömürgeler konularında ne yolda hareket edileceği hakkındaki düşünceleri henüz açıklığa kavuşmamıştı. Bütün bu muğlak konulara ait görüşleri, açık ve ispatlı prensiplerde saptamak için bir kongreye şiddetli gerek vardı.

Enternasyonal komünizmin bu önemli ihtiyaca cevap veren kongresi 17 Temmuz 1920 tarihinde Petrograd'da yapıldı.

Birçok esaslı kararlar alındı. Bunlardan pratik deneylere dayanarak, proletarya devleti şiarı ve bunun türlü ülkelerde uygulanması konusu, ayrıntılı bir tarzda tanımlanıyor, ve komünist partilerinin nitelikleri ve görevleri ve çalışma yöntemleri hakkında, açık görüşler saptanıyordu. Sendikalarda eylem ve seçimlere katılma konusunda çok şiddetli tartışmalar oldu. Sendikalar hakkında: «Komünistler sendikalar hakkında: «Komünistler sendikalara girerek, onları kapitalizme karşı savaş unsurları ve komünist okulları haline getirmelidirler.» ilkesi

benimsendi. Tarım ve sömürge konularında önemli tezler ortaya kondu. Ve son iş olarak Üçüncü Enternasyonal'in yönetmeliği saptandı. Bu konuyla hararetli tartışmalara neden olan ünlü 21 giriş şartı görüşmeye sunuldu. Oportünistler bu şartlara şiddetle hücum ediyorlardı.

İşçi arasında Komünist Enternasyonal'in kazandığı rağbet gereği kitlelerin baskısı ile birçok eski liderler de, ona katılmak zorunda kalmışlardı. Fakat beyinleri katılaşmış olan bu lâf devrimcileri, fırsatçı politikalarından vazgeçmiş değillerdi. Bunların faaliyeti, Enternasyonale eski II. enternasyonalin zihniyetinin, yani ürkekliğin girme tehlikesini doğurmuştu. Yeni dava komünist partilerini bunların etkisinden kurtarmaktı. Yirmi bir şart bu gerekle doğru.

Kongre 17 Ağustos 1920'de son buldu.

Eylülde Çekoslavak Sosyal Demokrat Partisi ikiye ayrıldı. Büyük bir çoğunluk 21 noktayı kabul ederek Enternasyonal'e girdi.

Ekimde Almanya Bağımsız Sosyal Demokratları'nın «Hale» şehrinde yaptıkları kongre çoğunluğu, katılma lehinde karar aldı. Aralıkta bu çoğunluk ile Alman Komünist Partisi adını alan Spartaküs grubunun birleşme işi halledilerek büyük bir kitle partisi doğdu.

Aralık sonunda «Tours» Kongresinde, büyük bir çoğunluk, Fransız Müttehit Sosyalist Partisi'nin Komünist Enternasyonal'e girmesini oyladı.

1921 Ocağında İtalya Sosyalist Partisi bölünmeye uğradı. Bu parti bütünüyle yeni kuruluşa dahildi. Fakat reformcu çoğunluk 21 şartı reddettiği için, azınlık ayrılarak bağımsız bir parti kurdu.

İşçi hareketi olan bütün ülkelerde, bu ayıklanma ve temizlenme işi aynı biçimde sürüyordu. Bazı partiler İkinci Enternasyonal'i terkediyor, fakat doğrudan doğruya yeni örgüte katılmayıp tereddütlü bir bekleme dönemine giriyordu. Daha sonra bu gibiler Sosyalist Partiler Enternasyonal Birliği adı altında, ayrı bir örgüt kurdular. Buna İki Buçukuncu Enternasyonal adı verildi. Bu adlandırışın nedeni, her konuda İkinci ile Üçüncü arasında salınan görüşleri savunmasıdır.

Üçüncü Enternasyonal, eylem ve uygulama içinde yavaş yavaş oluştuğu ve geliştiği için, kongreleri ayrı ayrı incelenmeye değer. Diğer kongrelerinden gelecek sayımızda söz edeceğiz.

(AYDINLIK, Sayı 24, Ağustos 1924)

KARL MARX'IN MEZARI BAŞINDA KONUŞMA

14 Mart'ta, öğleden sonra üçe çeyrek kala, yaşayan düşünürlerin en büyük artık düşünmez oldu. Ancak iki dakika için yalnız bırakılmıştı ki, döndüğümüzde onu koltuğunda sessizce, ama ebediyen, uykuya dalmış bulduk.

Bu insanın ölümüyle hem Avrupa ve Amerika'nın militan proleteryası, hem de tarih bilimi, ölçülmez bir kayba uğramıştır. Bu büyük ruhun göçüşünün bıraktığı boşluk kısa zamanda kendini hissettirecektir.

Nasıl Darwin organik tabiatın gelişme kanununu bulduysa, Marx da insanlık tarihinin gelişme kanununu, o güne kadar bir ideoloji örtüsü altına gizlenmiş olan şu basit gerçeği bulmuştur: İnsanlar, politika, bilim, san'at, din vb. ile uğraşmadan önce yemeli, içmeli, konut ve giyim ihtiyaçlarını karşılamalıdırlar; ve bundan ötürü de hayatın maddî şartlarının üretimi ve dolayısıyla belirli bir halk tarafından, belirli bir devirde ulaşılan gelişme düzeyi temeli üzerinde, söz

konusu halkın devlet kurumları, san'atı ve hatta din konusundaki görüşleri yükselmiştir. Dolayısıyla, o ana kadar yapılagelenin tam tersine, bunların bu temel üzerinde açıklanmaları gerekir.

Ama iş bununla da bitmiyor. Marx, günümüzün kapitalist üretim tarzına ve bu üretim tarzının yarattığı burjuva toplumuna hükmeden özel hareket kanununu da buldu. Artı-değerin keşfi, çözüm yolunda hem burjuva iktisatçılarının hem de sosyalist eleştiricilerin önceki bütün araştırmalarının karanlıkta aradığı bu problemi ansızın aydınlığa kavuşturdu.

Böyle iki keşif, bir ömre yeterdi. Hatta değil iki, hayatında böylesine bir keşif bile yapmış olan kişi bahtiyardır. Ama Marx çalıştığı her alanda —ve hiçbirinde sathî olmaksızın, pek çok alanda çalışmıştır— hatta matematikte bile, bağımsız keşiflerde bulunmuştur.

İşte böyle bir bilim adamıydı Marx. Oysa bu, onun kişiliğinin yarısı bile değildi. Marx için bilim, tarih içinde dinamik, devrimci bir güçtü. Teorik alandaki bir keşfi, pratik uygulamasının ne olacağını kestirmenin belki henüz tamamen imkânsız olduğu zamanda bile neşeyle karşılardı. Ama saniyede ve genel olarak tarihî gelişmede ani devrimci değişiklikler getiren bir keşif karşısında duyduğu sevinç, bambaşka olurdu. Örneğin, elektrikî keşiflerin gelişmesini ve son zamanlarda Marcel Deperez'ninkileri yakından izliyordu.

Çünkü Marx, her şeyden önce bir devrimciydi. Hayattaki gerçek görevi, şu veya bu şekilde, kapitalist toplumun ve yarattığı devlet kurumlarının (.......)sına katkıda bulunmak; durumu ve ihtiyaçları konusunda, kurtuluşun şartları konusunda ilk bilincini yine kendisinin verdiği modern proleteryanın kurtuluşu için mücadele etmekti. Mücadeleydi onun ortamı. Ve çok az kimsenin benzerini verebileceği bir tutku, inat ve başarıyla döğüştü. İlk Rheinische Zeitung'daki (1842), Paris Vorwarts'daki (1844), Deutsche Brüssler Zeitung'daki (1848 - 1849), New-York Tribune'deki (1852 - 61) çalışmaları; ve bunlara ek olarak bir yığın mücadele broşürü; Paris, Brüksel ve Londra'daki örgütlerdeki çalışmaları; ve nihayet hepsinin üstünde, büyük Enternasyonal İşçi Teşkilâtının kuruluşu, kurucusunun hayatında başka hiçbir şey yapmamış olsa bile gerçekten haklı olarak gurur duyabileceği bir başarıydı.

Ve bütün bunların sonucu olarak, Marx zamanının en nefret edilen ve en çok hakarete uğrayan şahsiyetiydi. Gerek mutlakiyetçi ve gerekse cumhuriyetçi hükümetler onu sınır dışı ettiler. Hem tutucu ve hem de ultra-demokrat burjuvalar ona iftiralar yağdırmakta birbirleriyle yarış ettiler. O, bütün bunları, bir örümcek ağı gibi eliyle kenara iteledi ve ancak kesinlikle mecbur kalınca cevap vererek, görmezlikten geldi. Ve Sibirya madenlerinden Kaliforniya'ya kadar Avru-

pa'nın ve Amerika'nın her yerinde milyonlarca devrimci militan arkadaş tarafından sevilerek, sayılarak ve yası tutularak öldü - ve cesaretle diyebilirim ki, pek çok rakibi olduğu halde bir tek kişisel düşmanı bile yoktu.

Adı da eseri de çağlar boyunca yaşayacaktır!

Engels tarafından Londra'da Highgate Mezarlığında 17 Mart 1883'de İngilizce olarak yapılan konuşma Der Sozialdemokrat gazetesinin 22 Mart 1883 tarihli 13. sayısında Almanca olarak basılmıştır.

1871 yılında Paris işçileri ayaklanıp Paris Komünü'nü kurduklarında o zaman Prusya ile savaşmakta olan Fransız hâkim sınıfı, işçi sınıfını bastırmak için Prusya birlikleriyle bir anlaşma yapmakta tereddüt etmedi. Fransız kapitalistleri için ana düşman kendi işçileriydi ve kendi sınıf hâkimiyetlerini sürdürmek için düşmanı kapılarından içeriye davet etmeğe hazırdılar.

Komün'ün yayınladığı bildirilerden bazılarını aynen okuyucuya sunuyoruz.

FRANSIZ CUMHURİYETİ

HÜRRİYET, EŞİTLİK, KARDEŞLİK

Paris Komünü

YURTTAŞLAR

Komününüz kurulmuştur.

26 Mart oylaması Devrimin zaferini onayladı.

Alçak saldırgan bir iktidar gırtlağınıza sarılmıştı. Siz de meşru müdafaaya geçerek, size bir kral kabul ettirmek suretiyle şerefinizle oynayan bu hükümeti duvarlarınızın dışına defettiniz.

Bugün ise, artlarına düşerek onlar hakkında kovuşturma yapmayı bile istememiş olduğunuz caniler ,civanmertliğinizi istismar ederek şehrin kapılarının dibinde bir monarşi dolabı çevirmeye girişmiş bulunuyorlar. İç savaş yoluna başvuruyorlar; bütün ahlaksızlıkları harekete geçiriyorlar; bütün cürüm ortaklıklarından yararlanmaya çalışıyorlar. Yabancıların yardımına başvurmaya bile cüret ettiler.

Bu iğrenç dolapların yargısını vermeyi Fransa'ya ve bütün dünyaya bırakıyoruz.

FRANSIZ CUMHURİYETİ

HÜRRİYET, EŞİTLİK, KARDEŞLİK

YURTTAŞLAR,

Kendinize, her teşebbüse göğüs gerecek müesseseler vermiş bulunuyorsunuz.

Mukadderatınızın hakimisiniz. Sizin desteğinizden güç alarak meydana getirmiş olduğumuz temsilciler heyeti, devrik iktidarın sebep olduğu felâketlerin sonuçlarını ortadan kaldıracak; kesintiye uğrayan çalışma hayatı, felç olan ticarî muameleler yeni bir itici güç kazanacaktır.

Hemen bugün, kiralar hakkında beklenen karar,

Yarın, ödemelerin geciktirilmesi yolundaki karar yürürlüğe girecek,

Bütün kamu hizmetleri yeniden düzenlenecek ve karışıklıktan kurtarılacaktır.

Bundan böyle, şehrin tek silâhlı kuvveti olan Millî Muhafız Birliği hiç zaman geçirmeden yeniden düzenlenecek.

Yapacağımız ilk işler işte bunlar olacaktır.

Halkın seçtikleri, halktan, Cumhuriyetin zaferini sağlayabilmek için, kendilerine gösterilen güvenin devamından başka bir şey istememektedir.

Buna karşılık onlar da üstlerine düşeni yapacaklardır.

Paris Belediye Binası 29 Mart 1871

PARİS KOMÜNÜ

FRANSIZ CUMHURİYETİ

HÜRRİYET, EŞİTLİK, KARDEŞLİK

Paris Komünü

MİLLÎ MUHAFIZ BİRLİĞİ'NE

Kralcı tertipçiler SALDIRDILAR.

Bizim ılımlı tutumumuza rağmen SALDIRDILAR.

Artık Fransız ordusuna bel bağlayamadıkları için Papalığın Zuhaf askerleriyle ve İmparatorluğun polisleriyle saldırdılar.

Taşrayla muhaberatı kesmekle ve bizi açlığa mahkûm ederek teslim olmak zorunda bırakmakla yetinmeyerek, bu kudurgan çılgınlar, Prusyalıları sonuna kadar taklit etmek ve işi başkenti bombalamaya kadar vardırmak istediler.

Bu sabah Valentin'in jandarmalarının eşliğinde Charette'nin choun'ları, Cathelineau'nun Vendee'lileri, Trochu'nün Bretonları zararsız Neuilly kasabasını obüs ve mermi yağmuruna tuttular ve Millî Muhafızlarımızla bir iç savaşa giriştiler.

Ölenler ve yaralananlar oldu.

Paris halkının seçtiği kimseler olarak ödevimiz büyük Siteyi bu saldırgan suçlulara karşı korumaktır. Yardımınızla bunu başaracağız.

Paris, 2 Nisan 1871

Yürütme Komisyonu
Bergeret, Eudes, Duval Le, Français,
Felix, Pyüt, G. Tridon, E. Vaillant.

FRANSIZ CUMHURİYETİ

HÜRRİYET, EŞİTLİK, KARDEŞLİK

Paris Komünü

PARİS'İN SAVUNULMASI VE YARALILARA YARDIM İÇİN KADINLAR BİRLİĞİ MERKEZ KOMİTESİNİN BİLDİRİSİ

Alkışladığımız sosyal devrim adına; eşitlik, adalet ve emeğin hak iddiaları adına, «Paris'in Savunulması ve Yaralılara Yardım İçin Kadınlar Birliği», önceki gün duvar ilânlarıyla yayınlanan ve bir gericiler topluluğunun eseri olan iğrenç bildiriyi bütün gücüyle protesto eder.

Adı geçen bildiri, Parisli kadınların Versailles'in civanmertliğine sığındığını ve ne pahasına olursa olsun barış istediklerini nakletmektedir.

En alçak katillerin civanmertliği!. .

Hürriyetle despotizm, halkla cellatları arasında uzlaşma!. .

Hayır, Paris'in emekçi kadınları barış değil, kıyasıya bir savaş istemektedir!

Bugün bir uzlaşma, ihanettir.. Uzlaşmak, mutlak bir sosyal islahatı alkışlayan, yücelten kadın işçilerin özlemlerini inkâr etmek; halen varolan bütün sosyal ve hukukî ilişkilerin yıkılmasını istemek ve bütün imtiyazların, bütün sömürmelerin, kısaca sermaye egemenliğinin, emeğin egemenliğinin yerine geçmesini kabul etmek; bir tek kelimeyle, emekçinin kendi kendisini özgür kılmasını reddetmek olur!...

Kuşatma sırasında altı ay acı çekmek ve ihanet görmek; altı hafta boyunca, güçbirliği etmiş sömürücülerle büyük bir mücadele; hürriyet davası için dökülen oluk oluk kan: İşte bunlar bizim zafer ve intikam unvanlarımızdır!..

Bugünkü mücadelenin sonu, halkın davasının zafere ulaşmasından başka bir şey olamaz... Paris gerilemeyecektir, çünkü elinde geleceğin bayrağını tutmaktadır. Son saat çaldı: Emekçilere yer açın; cellatları yıkılsın gitsin! Eylem ve enerji!..

Hürriyet ağacı, hürriyet düşmanlarının kanıyla sulanarak büyür!..

Hep birleşmiş ve azimkâr, sosyal krizlerin her zaman ardı sıra getirdiği acılarla yetişmiş ve aydınlanmış, halkın ve devrimci ilkelerin temsilcisi olduğuna ve sosyal devrimin filizlerini taşıdığına inandıkları komüne yürekten bağlı olan Parisli kadınlar, büyük tehlike anında kendilerinin de —İrtica, kapıları zorlayacak olursa; barikatlarda, Paris tabyalarının üstünde— tıpkı erkek kardeşleri gibi, Komünün, yani halkın zaferi için kanlarını dökmesini bildiklerini ispat edeceklerdir!

İşte o zaman, muzaffer ortak çıkarları için birleşen ve anlaşan, kadın ve erkek emekçiler, tam bir dayanışma içinde son bir gayretle bütün sömürü ve sömürücü kalıntılarını ebediyen yok edecekler!.

Yaşasın Sosyal Devrim!

Yaşasın Çalışma!

Yaşasın Komün!

Paris, 6 Mayıs 1871
Merkez Yürütme Kurulu

KOMÜN

—

1) Komüncülerin Giriştikleri Denemede Kahramanca Olan Yan:

Komünden birkaç ay önce 1870 sonbaharında Marks'ın, onları hükümeti devirmek amacıyla kalkışılacak her teşebbüsün umutsuzluk yüzünden yapılmış aptalca bir deneme olacağına inandırmaya çalışarak, Parisli işçileri uyarmış olduğunu biliyoruz. Ama 1871 Mart'ında işçiler kesin ve son savaşla karşı karşıya bırakılarak bunu kabul edince isyan bir olgu oldu. Marks da bu durumda, karanlık görünen bir geleceğe rağmen proletarya devrimini en büyük bir heyecan ve hayranlıkla selâmlıyordu. 1905'teki yazılarında işçileri ve köylüleri mücadeleye teşvik ederken 1905 Aralık ayından sonra tıpkı Liberallerin yaptığı gibi «Silaha sarılmamak gerekirdi» diye haykırmaya başlamış olan Plehanof'un, Marksizmin o acıklı bir biçimde ünlü döneğinin tersine Marks, onun yaptığı gibi «yersiz» bir hareketi bilgiçce ve ukalâlıkla suçlamakta direnmek gibi bir davranışta bulunmadı.

Ama Marks, kendi deyimiyle, bu «gökyüzüne saldırıya geçen» Komüncülerin kahramanlığına hayranlık duymakla da yetinmedi. Halk

yığınlarının devrimci hareketinde ,bu hareket hedefine ulaşmamış olmakla birlikte, kapsamı son derece geniş tarihsel bir deneyi, genel proletarya devriminin belli bir gelişmesini, yüzlerce programdan ve geliştirme çabasından çok daha önemli uygulanmış bir denemeyi görüyordu. Bu deneyi çözümlemek, ondan taktik dersleri çıkarmak, teorisini bu deneyi temel alarak yeniden gözden geçirmek: Marks'ın kendisi için tayin ettiği ödev işte buydu.

«Komünist Manifesto» da gerekli bulduğu tek «düzeltme»yi Marks, Komüncülerin devrimci deneylerinden ilham alarak yaptı.

«Komünist Manifesto»nun Almanca yeni bir basımına iki yazarı tarafından yazılmış olan en son önsöz 24 Haziran 1872 tarihlidir. Bu önsözde Karl Marks ve Friedrich Engels, «Komünist Manifesto»nun programının «bazı noktalarının bugün artık eskimiş» olduğunu kabul etmektedirler.

Ve sözlerine şöyle devam ediyorlar: ... Komün «işçi sınıfının hükümet mekanizmasını hemen kolayca zaptederek onu «olduğu gibi» kendi öz amaçları için harekete geçiremiyeceğini» isbat etti. Bu sözlerde tırnak içindeki kelimeler, her iki yazar tarafından, Marks'ın Fransa'da İç Savaş'ından aynen alınmıştır.

Böylece, Marks'ın ve Engels'in Komün'den alınması gereken bu derse, onu «Komünist Manifesto»da önemli bir düzeltme yapmayı gerektirecek kadar büyük bir önem verdikleri görülüyor.

İşin pek karakteristik olan yanı, oportünistlerin tam da bu temel nitelikteki düzeltmeyi tahrif etmiş olmalarıdır. Dolayısıyla da bugün «Komünist Manifesto»yu okuyanların yüzde doksanının orada söylenmek isteneni gerçekten anlamadıklarını söylemek yanlış sayılmaz. Bundan, daha ilerde, özellikle tahriflere ayrılmış bir bölümde söz edeceğiz. Onun için de şimdilik, Marks'ın sözünü ettiğimiz formülünün alışılmış, her günkü yorumunun, Marx'ın bu sözleriyle iktidara sahip olmak fikrini öne sürdüğü tarzında olduğunu kabul etmekle yetinelim.

Gerçekte ise bunun tam tersi doğrudur. Yani, Marx'ın fikri «halihazır durumdaki devlet mekanizması»na tasarruf etmek değil, onu (...) gerektiği yolundadır.

12 Nisan 1871'de, yani tam Komün sırasında Marx, Kugelmann'a şöyle yazıyordu.

«Benim '18 Brumaire'imi tekrar okuyacak olursan orada, Fransa'da ihtilâlin her şeyden önce, bürokratik ve askerî mekanizmayı bir elden diğerine geçirmesi değil —şimdiye kadar yapılmış olan hep budur— bu mekanizmayı 'kırması' (burada kullandığı 'Zerbrechen' sözünün altı Marx tarafından çizilmiştir) gerektiğini belirttiğimi görürsün. Kıta üzerinde gerçek bir halk devriminin ilk ve vazgeçilmez şartı budur. Paris'teki kahraman arkadaşların yapmaya çalıştığı da iş-

te budur. ('Neue Zeit', XX, 1, 1901 - 1902 s. 709) (Marx'ın Kugelmann'a mektuplarının Rusça en az iki baskısı vardır; bunlardan biri benimdir ve önsözünü de ben yazdım.) Devletin askerî ve bürokratik mekanizmasını kırmak, Proletaryanın devrimde, devlet konusunda ödevleri üstündeki ders işte şu birkaç sözle belirtilmiştir. Ve yalnız tamamen unutulmuş değil, aynı zamanda da Marksizmin hakim durumdaki Kautsky'ci yorumu» tarafından tahrif edilmiş olan ders işte budur.

2) Parlamentarizmin Kaldırılması:

Marx şöyle yazıyordu: «Komün'ün parlamenter olmayan, ama etkin, aynı zamanda hem yasama hem de yürütme görevini yapan bir kuruluş olması gerekirdi».

«... Her üç ya da altı yılda bir egemen sınıfın hangi üyesinin halkı temsil etmeğe ve ezmeğe (ver-und zertreten) parlamentoya gideceğini kararlaştırmak yerine, bütün yurttaşlara tanınmış olan oy verme hakkının, tıpkı herhangi bir patronun işi için olduğu gibi halka da kendi teşebbüsü için gerekli olan işçiler, iş nezaretçileri, muhasebeciler sağlanması gerekirdi.»

Parlamentarizmin bu dikkate değer eleştirisi de bugün «Sosyal - Şovenizm»in ve oportünizmin hakim durumu yüzünden Marksizmin «unutulmuş sözleri» arasına girmiş bulunuyor. Proletaryaya ihanet eden profesyonel parlamenterler ve bakanlarla günümüzün «sosyalizm tüccarları» parlamentarizmi geliştirme çabasını tamamen anarşistlere bıraktı ve bu hayret edilecek kadar akıllıca sebep yüzünden de her parlamentarizm eleştirisini «Anarşizm» olarak niteliyorlar! Bu durumda «ileri» parlamenter ülkeler proletaryasının Schiedemann, David, Legen, Sembat, Renaudel, Henderson, Vandervelde, Stauning, Brating, Bissolati ve Ort'nın sosyalizmi karşısında anarko-sendikalizme gitgide daha çok sempati göstermesinin hem de bu anlayışın oportünizmin ikiz kardeşi olmasının şaşılacak bir yanı olabilir mi?

Bununla birlikte, devrimci diyalektik Marx için hiç bir zaman, o pek revaçta, boş ve anlamsız, ama tumturaklı sözler kalabalığı; Plehanof ve Kautsky'nin kendilerini avutmak için kullandıkları gibi bir oyuncak olmamıştır. Marx, durumun devrimci olmaktan çok uzak bulunduğu bir zamanda burjuva parlamentarizmi aracını kullanmaktan bile yetersiz kaldığı için anarşizmden hiç müsamaha göstermeksizin kopmasını bilmiştir. Ama bunu yaparken aynı zamanda da parlamentarizmin gerçekten devrimci ve proletaryacı bir eleştirisini ortaya koyuyordu.

Birkaç yılda bir defa, egemen sınıfın hangi üyesinin parlamentoda halkı baskı altında tutacağına, ezeceğine karar vermek: Birçok meşruti krallıklarda burjuva parlamentarizminin gerçek özü buydu.

Mesele devlet açısından ele alınarak parlamentarizm bu kuruluşlardan biri sayılacak olursa, o zaman proletaryanın bu alanda üstüne düşen ödevler bakımından parlamentarizm hakkında nasıl bir yargıya varmak gerekir?

Şunu yeniden, tekrar tekrar söylemek zorundayız : Marx'ın Komün incelemesinden çıkardığı dersler o kadar unutulmuştur ki, bugünkü «sosyal demokrat» (yani bugün sosyalizme ihanet edenler) parlamentarizmin anarşist ya da gerici eleştirisinden başka bir eleştiriyi ortaya koymaya bile muktedir değildir.

Şuna hiç şüphe yok ki parlamentarizmin bu yanlarından kurtulmak, temsili kuruluşları ve seçim esasına dayanan temsil sistemini ortadan kaldırmayı gerektirmez. Yapılması gereken, bu temsili kuruluşları birer gevzelik yeri olmaktan çıkararak etkili kuruluşlar haline getirmektir. Komün'ün, belki parlamenter olmayan, ama etkili, aynı zamanda hem yasama hem de yürütme görevini yapan bir kuruluş olması gerekirdi.

Burjuva toplumunun bu çıkarcı ve kokuşmuş parlamentarizmine karşı Komün, söz ve fikir hürriyetinin aldatmaca haline gelerek soysuzlaşmadığı kuruluşlar getiriyordu. Çünkü parlamenterlerin çalışmalarını bizzat kendilerinin yapmaları çıkardıkları kanunları; sonuçlarını bizzat görerek kendilerinin uygulamaları ve hesabını da seçmenlerinin önünde yine bizzat kendilerinin vermeleri gerekirdi. Parlamentarizm; parlamentarizm olarak yine olacaktı; temsil esasına dayanan kuruluşlar yine vardı. Ama özel sistem olarak parlamentarizm; yasama ve yürütme görevi ayrılığına dayanan bir işbölümü yoktu. Seçim esasına dayanan kuruluşları olmayan bir demokrasi ya da bir proletarya demokrasisi düşünülemez. Ama burjuva toplumunun eleştirisi bizim için beyhude bir söz değildir, burjuva sınıfı tahakkümünü ya da herhangi bir sınıf tahakkümünü temel olarak alan bir sisteme karşıysak, bu sözler bizim için; işçi oylarını ele geçirebilmek için düşünülmüş birer 'seçim nutku' cümlesi değilse, Menşeviklerle Devrimci Sosyalistler gibi, Scheidemann'lar ve Sembat'lar, Vandervelde'ler gibi değilsek, o zaman Parlamentarizmin bu sakıncalarını gidermemiz gerekir ve bunu da yapabiliriz.

Son derece yararlı bir olgu da şudur: Komün'e gerekli idarî personelin görevlerinden söz ederken, Marx mukayese terimi olarak 'tıpkı herhangi bir patronun kendi işi için olduğu gibi' Komün'ün de kendi idarî personeline, yani işçilerine, iş nezaretçilerine ve muhasebecilerine' sahip olması gerektiğini söylüyor.

Marx'ta ütopizm yoktur. Baştan aşağı yeni bir toplum icat etmez. Hayır, Tabiî bilimlerin bir süreci gibi, eski toplumdan çıkmış yeni bir toplumun doğuşunu inceler. Olguları kitle hareketlerinin top-

lam deneyini ele alır ve bunlardan gerekli pratik dersleri çıkarmaya çalışır. Çevrelerine ukala ukala ders vermeye kalkışmak yerine zulüm altındaki insanların kitle halindeki büyük hareketlerine eğilerek; bir öğrenci gibi, kendilerine bilgi çıkarmaya çalışan bütün büyük düşünürlerin yaptığını yapar. Plehanof gibi 'Silaha sarılmamak gerekirdi' ya da Tsereli gibi 'Bir sınıf kendini sınırlamayı bilmeli' sözleri etmez.

Bürokrasiyi bir hamlede, her yerde ve tümüyle ortadan kaldırmak söz konusu olamaz: Ama eski idarî mekanizma ortadan kaldırılabilir ve yerine yeni bir düzen kurarak bürokrasinin yavaş yavaş ortadan kaldırılmasına çalışılabilir. İşte bu, ütopya değildir. Bu, Komün'ün verdiği derstir.

Komün emeğin ekonomik özgürlüğüne kavuşabilmesinin 'nihayet bulunmuş olan' şeklidir.

'L'Etat et la Revolution' Chaptire 111: 'L'Experience de la Commune de Paris' (1871)
'Analyse de Marx' Oeuvres Choisiez de Lenine tome 11. Editions en Langues Etrangeres de Moscou 1957.

Türkiye Emekçi Partisi'nin il ve ilçe örgütlerinin kurulması yolunda çalışmaların sürdüğü şu anda, örgütlenmenin hangi ilkeler içinde olması gerektiğini Parti Merkez Yürütme Kurulu bir genelge ile saptamıştır. Genelgenin TEP'in sosyalist siyasi örgüt anlayışına ışık tutması bakımından okurları ilgilendireceği inancındayız. Tam metnini sunuyoruz.

EMEKÇİ

TEP'in Genelgesi

GENELGE No. 1

Parti örgütlerinin kuruluş aşamasında, partili arkadaşların dikkatini üyeliğe kabul ve örgütlenme sorunlarıyla ilgili aşağıdaki noktalar üzerine çekmeyi gerekli görüyoruz.

A — PARTİLİ NE DEMEKTİR?

TÜRKİYE EMEKÇİ PARTİSİ tüzüğünün «üyelik» başlıklı maddesinde belirtilen Partiye üye olma şartları şunlardır: 1) Partinin program ve tüzüğünü benimsemek, 2) Parti örgütlerinden birinde faal olarak çalışmak, 3) Parti kararlarını uygulamak ve disiplinine uymak, 4) Parti aidatını ödemek.

Bunları biraz açıklıyalım:

1 — **Parti program ve tüzüğünü benimsemek:**

Bu, partilinin program ve tüzüğü ,bunların dayandığı siyasi çizgiyi, stratejiyi benimsemesi, bunun için gerekli siyasi bilinç düzeyine ulaşması demektir. Bu, Türkiye solunda çeşitli grupların tahlil ve çizgilerine bizim getirmiş olduğumuz temel ilkelerle ilgili eleştirileri benimsemek, Parti çizgisini içtenlikle savunmak demektir.

2 — **Parti örgütlerinden birinde faal olarak çalışmak:**

Partili ile sempatizan arasında ayırım buradadır. Partili, Parti çizgisini benimsemekle yetinemez. Parti örgütünde faal olarak çalışır. O, işçi sınıfının öncü birliğinin bir neferidir. Toplumsal mücadele de yeri, bu birliğin saflarıdır.

3 — **Parti kararlarını uygulamak, disiplinine uymak:**

Bu koşul bir önceki koşul ile içeçedir. Parti örgütünde çalışan üye, Parti disiplini içinde çalışmakla yükümlüdür. Bugün Türkiye solunun içinde bulunduğu koşullarda, özellikle emekçi tabandan kopuk sol aydın çevrelerinde, gruplaşma, hizipleşme eğilimleri yaygındır. Bu çevrelerde Partinin birliği ve disiplini anlayışının yerleşmesi için sabırlı çalışmalar gereklidir. Partiyi emekçi tabana oturtma yolunda çalışmalarla, Partinin birliğini ve disiplinini kurma yolunda çalışmalar paralellik taşır.

Belirli bir Parti örgütü içinde çalışan partili, genel olarak siyasi sorunları, özel olarak Parti sorunlarını, bu sorunlarla ilgili görüşlerini, eleştirilerini kendi Parti örgütüne getirmekle, orada tartışılmasına ve bir sonuca bağlanmasına yardımcı olmakla yükümlüdür. Buna aykırı tutum, Parti birliğini baltalayan disipline aykırı bir tutumdur. Partili, Partinin birlik ve dayanışmasını gözünün bebeği gibi korumakla yükümlüdür. Bu bakımdan her türlü grupçuluğa kesinlikle karşı çıkılmalıdır.

4 — **Parti aidatını ödemek:**

Aidat Partinin temel geliridir. Aidat, Partinin mali sorunlarının çözümünde Partilinin sorumluluğunu ve buna kendi ölçüsünde katkıyı ifade eder. Partinin mali sorunu, bütün Parti sorunları gibi, her partilinin tasasıdır. Partiliden bu alanda da yaratıcılık beklenmelidir.

B — PARTİNİN KURULUŞ AŞAMASINDA BU İLKELER NASIL UYGULANACAKTIR

Parti işçi sınıfının öncü birliğidir. O halde Parti, çatısı altında öncü nitelikte militanları birleştiren bir siyasi örgüt olmalıdır. Yani Parti üyeleri çevrelerinde siyasi ağırlıkları olan devrimciler olmalıdırlar. Bu öncülük niteliği, elbette ki, Parti program ve tüzüğünün sindirilerek benimsenmesine, yani siyasi bilince bağımlı bir niteliktir. Burada geçmişte emekçi davasına katkı, fedakarlık, devrimci ahlak gibi etkenler de mutlaka göz önünde tutulmalıdır. Üyeliğe kabul konusunda bu anlayış içinde hareket edilmelidir. Aday üyeler bu niteliklere ulaştıkları ölçüde asil üyeliğe hak kazanmış sayılmalıdırlar. Her proleter devrimci partide olduğu gibi biz de de Parti kapısı, işçi ve yoksul köylü militanlar için, başka sosyal kökenden gelmiş olanlara kıyasla, daha geniş olarak açık tutulmalıdır.

Aday üyelik müessesesi, öncü nitelikte partilileri yetiştirme alanı olmalıdır. Bunu sağlamak Parti organlarının görevidir. Parti üye ve aday üyelerinin görevleri, bunlarla kurulacak olan dialog ve gerekli araştırmadan sonra saptanmalıdır. Merkez Yürütme Kurulu tarafından saptanmış profesyonel kadro dışında her partili, ilke olarak, bir üretim alanında, tercihen emekçilerin yoğun bulunduğu iş yerlerinde çalışmalıdırlar.

C — İL VE İLÇE ÖRGÜTLERİ

Geçici Parti Büroları:

Partinin kurulacağı il veya ilçede Parti örgütünün kurulması için elverişli koşullar henüz oluşmamış ise, ancak Geçici Parti Büroları kurulmalıdır. Çok özel durumlar dışında, o yörenin militanları Parti örgütlerini ya da geçici büroları oluşturmalıdırlar. Zorlamalara, dışarıdan kurucu ithali yoluna gidilmemelidir. Geçici Parti Bürosu kurma yetkisi de ancak o yörede çalışmalarla böyle bir büronun kurulmasına elverişli ortamın yaratıldığı koşullarda verilmelidir. Göstermelik büro ve hele il ya da ilçe örgütü kurulmamalıdır. Geçici büronun görevi, mevcut ilişkilerin organik birliğini ve uyumlu eylemini sağlamak; Parti örgütünü kurabilecek öncü nitelikte elemanlar yetiştirmek, bunun için de yöredeki emekçi tabanla gerekli bağları kurmak ve Parti örgütünü yaratmaktır.

Parti İl ve İlçe Örgütleri:

İl ya da ilçede emekçi tabanı Parti çizgisi doğrultusunda yönetecek yetenekte bir kadro mevcut ise, orada Parti örgütü kurulur. Kural olarak o yörenin militanları Parti örgütünü oluştururlar. Olayların gelişmesi gerektirdiğinde il ya da ilçe örgütü Merkezden takviye edilebilir. Parti örgütünün kurulması için elverişli koşullar olup olmadığının ölçütleri; o yöredeki kitle eylemlerini yönlendirebilecek yetenekte, Parti çizgisini benimsemiş, sosyalistlerin bulunup bulunmaması, Parti çizgisini savunan yayın organlarının yörede ne ölçüde okunduğu gibi ölçütlerdir.

Geçici bürolar, İl ve İlçe Örgütleri kurulurken, örgütlenme bürosu sekreterliği gerekli araştırmayı yapmakla ve raporunu Merkez Yürütme Kuruluna sunmakla yükümlüdür.

Bu ilkeler katı kalıplar olarak alınamaz. Uygulanırken, kişilerin özellikleri, çevrenin koşulları gibi etkenler göz önünde tutulmalıdır. Bu ilkeler yaratıcı ruhla uygulanmalıdır.

T.E.P.
MERKEZ YÜRÜTME KURULU

İçişleri Bakanlığının TEP'in kuruluş bildirisiyle ilgili yazısının parti programı ile ilgili bölümünün tam suretini, bu yazıda sözü edilen program maddelerini ve TEP Genel Merkezinin bu konuyla ilgili basın bildirisini aşağıda yayınlıyoruz:

TEP Programı ve İçişleri Bakanlığı

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

Şb. Md.: 81-103/T-1075/397 — Ankara, 10-3-1975
Konu: Türkiye Emekçi Partisi Hk.

BAKANLIK MAKAMINA

Merkezi İstanbul'da olmak üzere kurulan Türkiye Emekçi Partisi kuruluş bildirisi ve parti tüzüğü ile programının incelenmesi istemine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğünün 14.2.1975 gün ve (A) 30-6829/269 sayılı ve eki dosya müşavirliğimize havale edilmekle incelendi. (......)

— Parti Programında:

a) 648 sayılı siyasi partiler kanununun «parti yasaklamaları» başlıklı 4. kısmı, siyasi partiler için yasaklanan amaç ve faaliyetleri ayrıntılı bir biçimde göstermiştir. Bu kısımda yasaklanan amaçlarla parti kurulamıyacağı gibi, partilerin yasaklanan amaçlar doğrultusunda faaliyette bulunmaları da, siyasi partilerin kapatılmasını gerektiren hususlar olarak belirlenmiştir. 648 sayılı kanunun 89. maddesi aynen, «Siyasi partiler, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde milli veya dini kültür farklılıklarına yahut dil farklılıklarına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler.

«Siyasi partiler Türk dilinden ve kültüründen gayri dil ve kültürleri korumak veya geliştirmek veyahut yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak milli bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler.» hükmünü getirmek suretiyle azınlık yaratılmasının önüne geçmek amacıyla partiler için bu çok açık yasağı vazetmiş bulunmaktadır.

Tüzük ve programını incelediğimiz Türkiye Emekçi Partisi programının «Ulusal Devrimci Kültür» başlıklı bölümünün (2) no.lu paragrafı (Program sayfa 24) aynen,

«2. Anadili Türkçe olmayan okul çağındaki T.C. vatandaşlarına Millî Eğitim Bakanlığının yönetiminde anadil ve kültür eğitiminin sağlanması, dini kuruluşlar olan cemaatler tarafından yönetilen azınlık okullarının laiklik ilkesine uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı yönetimi altına alınması» şeklinde bir parti ilkesini tespit etmiş bulunmaktadır. Bu cümle, partinin Türkiye'de anadili Türkçe olmayan azınlıklar bulunduğunu kabul ederek bunlara kendi anadilleriyle kültür eğitimi yaptırmayı amaç edindiğini, belirlemektedir. Varlığı kabul edilen azınlıklar, mevcudiyetleri Lozan Ahitnamesi gibi uluslararası belgelerde saptanan Rum ve Ermeni azınlıklar dışında kalan başka azınlıklardır. Bunun böyle olduğu isim zikredilmemekle beraber, paragrafın ikinci cümlesinden anlaşılmaktadır. Varlığı ileri sürülen azınlığın Kürtler olduğu Programın 10. sayfasında ifade ve ibarelerle yukarıya aynen aldığımız cümle birlikte incelendiğinde daha açık anlaşılmaktadır.

Programda yer alan bu ilkenin yukarıda açıklandığı şekilde bütünüyle 648 sayılı kanunun 89. maddesine aykırılık teşkil edeceği düşünülmektedir.

b) Programın 9. sayfasında aynen, «...... Türkiye işçi sınıfının ve yoksul köylülüğün devrimci hareketi halkların dünya ölçüsünde yer alan devrimci mücadelesinin bir parçasıdır. Ve bu mücadeleden manevi güç alır. Devrimci hareketimiz en derin yurtseverliğin tamamlayıcısı olan proleter enternasyonalizmi zihniyeti içinde hareket etmekle yükümlüdür.» denilmekte ve müteakip bölümlerde devrimin milli ve demokratik cepheleri açıklanarak program kısmına geçilmekte ve bu-

rada Anayasamız esas olınarak ve Anayasamız milli demokratik anlayışla incelenerek milli demokratik devrimin zorunlu kıldığı reformların... bütün hükümlerinin Anayasadan çıkarılması sonucuna varılmaktadır. (Sayfa 11, Paragraf 2)

648 sayılı kanunun 83. maddesine göre Türkiye Devletinin cumhuriyet olan şeklini değiştirme amacı güdülemiyeceğine ve cumhuriyet şekli de Anayasamızın 2. maddesinde açıklandığına, aynen, «Madde 2 — Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına ve başlangıçta belirtilen temel likelere dayanan, milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir» hükmüne göre Türkiye işçi sınıfını ve yoksul köylülüğü esas alarak diğer sınıfların, ve Anayasamızın başlangıç kısmında belirtildiği şekilde bütünlükten uzaklaştıran bir anlam içinde mütalaa edilmesi bahse konu 83. madde delaletiyle Anayasamızın 1 ve 2. maddelerine aykırı bir görüşe varılabilmesi mümkün bulunmakta ise de, bu husus üzerinde daha esaslı bir inceleme yapılarak ancak yetkili merciin durması gerektiği düşüncesindeyiz.

(İmza)

PROGRAMDA SÖZÜ EDİLEN MADDELER

A) Bu devrim demokratiktir, çünkü toplumun ileri atılımı önünde evvel olan, gericiliği durmadan üreten feodalizm batağını kurutacaktır. Feodal ilişkilere son vererek köylülüğün demokratik hak ve özgürlüklerini gerçekleştirecektir; Dil, ırk, din farkı gözetmeksizin toplumdaki bütün bireylerin eşitliğini demokratik hak ve özgürlüğünü sağlayacaktır. Emperyalizmin özellikle Kürt halkı ile ilgili olarak oynamaya çalıştığı «böl ve yönet» oyununu bozacak; nerede belirirse belirsin, gerçek yurtseverliğin karşıtı olan şoven eğilimleri etkisiz kılacak, bütün çağdışı uygulamaları (asimilasyon vb.) tasviye edecektir. Her bakımdan eşit ve özgür Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları topluluğuna yükseltilen Türkiye emekçi halkının bütün kesimlerinin kardeşlik ve birlik ve dayanışmasını perçinleyecektir. Emperyalizmin ve onun hizmetindeki güçlerin anti-demokratik düzeni yerine, bütün milli sınıf ve zümrelerin, örgütlü olarak, katılacağı ve toplumun kaderinin tayininde rol oynayacağı gerçekten demokratik düzeni kuracaktır.

B) Anadili Türkçe olmayan okul çağındaki T.C. vatandaşlarına Milli Eğitim Bakanlığı yönetiminde anadil ve kültür eğitiminin sağlanması. Dini kuruluşlar olan cemaatler tarafından yönetilen azınlık okullarının laiklik ilkesine uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı yönetimi altına alınması.

C) «Türkiye işçi sınıfının ve yoksul köylülüğünün devrimci, hareketi, halkların dünya ölçüsünde yer alan devrimci mücadelesinin bir parçasıdır ve bu mücadeleden manevi güç alır. Devrimci hareketimiz en derin yurtseverliğin tamamlayıcısı olan proleter enternasyonalizmi zihniyeti içinde hareket etmekle yükümlüdür.»

MİHRİ BELLİ'NİN DEMECİ

Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli'nin bu konuyla ilgili demeci aşağıdadır:

«Programımız sosyalizm doğrultusunda bağımsızlık ve demokrasiyi gerçekleştirmeyi amaç bilen bir asgari programdır. En büyük dikkat ve titizlikle hazırlanmıştır. Yasalara kesinlikle uygundur. Belirli kanunlar Anayasa ile çeliştiği durumlarda, Anayasa esas alınmıştır. Biz Türkiye işçi sınıfı ve yoksul köylülüğünün davasını, Anayasa'da yazılı demokratik hak ve özgürlükleri son katresine kadar kullanarak savunacağız. Bugün Türkiye'de yasadışı yöntemlerden medet uman, yetkililerin hoşgörüsüyle bu yöntemlere başvuran faşist cephenin kendisidir.

«Hükümeti kurma yetkisinin Demirel'in başında bulunduğu gayrimilli cepheye verildiği bir anda, ilerici nitelikte dergi çıkarmanın gizli örgütçülük sayıldığı, siyasi cinayetlerden sanık Ülkü Ocaklıların serbest bıraklıdığı bir ortamda, yasal bir siyasi kuruluş olan TSİP yetkililerinin gülünç nedenlerle tutuklandıkları bir ortamda, İçişleri Bakanlığı hiçbir hukuki değeri olmayan bu iddialarını bize karşı ileri sürmektedir. Bütün bu gelişmeler birbiriyle ilgisiz değildir. Ekim 1973 seçimlerinde halkımız faşist cepheyi gerilemeye zorladı. Faşist cephenin kaybettiği toprağı geri almak için harekete geçtiği açıktır. Ama Türkiye'nin demokratik güçleri faşist cepheyi daha da gerilere sürecek güçtedir. Yeter ki elimiz halkımızın nabzından ayrılmasın.»

ALMAN YARDIMI

1950 öncesi Truman doktrini ve Marshall yardımıyla başlayan ABD emperyalizminin dünya jandarmalığı görevi Eisenhower'in «Domino teorisi» ile yeni bir boyuta ulaştı. Bu teori, «dünya halklarının mücadelesiyle düşen her kalenin bir diğer kalenin düşmesine yol açacağı» temeline dayanmaktadır.

1960'larla birlikte ABD Vietnama girerek çıkamıyacağı bir bataklığa hep bu ham hayal ve yanlış teori uğruna girdi. Ve Vietnam halkının her geçen gün yeni bir tokadını yedi. Bir emperyalist teoriye bir milli kurtuluş tokadıydı bu atılan. Halâ da atılmaktadır...

1970'lerde Çin Halk Cumhuriyetinin Birleşmiş Milletlere girmesi Arapların petrol konusunu yeniden değerlendirmesi, dünyada farklı boyutların doğmasıyla sonuçlandı. ABD'nin salt jandarma rolü ile dünya dengesinde boy göstermesi bile bu yeni gelişmeler ışığında büyük ka-

yıplar veriyordu. Özellikle «Barış Kuşu» rolü oynama yolundaki «kanadı altından Amerikan çelik tröstünün bombaları sarkan» Kissinger'in görüntüde bile olsa bu rolü üstlenmesi zor oluyordu.

Bu yeni yüzlerin ortaya çıkmasına sebep oluyordu. Alman Sosyal Demokratları ile yakın ilişkisi bilinen Der Spiegel dergisi 1975 yılının ilk sayısında «Zorlama yeni güç Federal Almanya» başlığıyla bu yıl Almanya'nın dünya piyasasına askeri anlaşmalarla çıkacağı bildiriliyordu. Bu bugüne kadar gizli veya aktarma-transfer yardımlar yoluyla yapılan Alman askeri yardımının legal bir görünüm kazanması demekti.

Ancak bu noktada bir sorunun cevabı gerekir. **Yapılan askeri yardım acaba gerçekten Alman askeri yardımı mıydı?** Bu soruya cevap vermeden biraz eskilere dönmek gerekecek. İkinci Dünya savaşından sonra, savaş mağlûbu olarak Almanya'nın ordu mevcudu müttefiklerince kararlaştırılacaktı. Nükleer silah yapması da yasaktı. Müttefiklerin 20 bin askerinin giderlerini karşılamak yükümlülüğü de Almanya'ya yüklenmekteydi. İşte, sorunun cevabına anahtar olabilecek bir durum ortaya çıktı. **Alman ordusunun teçhizatı için çeşitli ABD kurumları lisans anlaşmalarıyla Almanya'da boy göstermeye bu şekilde başladılar.** Kısaca söylemek gerekirse şimdi yapılacak Nato yardımı çerçevesine giren askeri yardımlar artık kartal değiştirecekler. Evet, ABD kartalı yerine, Alman kartalını göreceğiz yeni yardım sandıklarında. Böylece Amerika Detant politikasını sürdürmede ve önüne çıkan ticari duvarları aşmada yeni bir avantaj kazanmış olacak.

Alman Sosyal Demokratları Uluslararası plana ABD'ye böylesine bağımlı bir şekilde çıkmaktan belli endişeler taşımaktalar. Ama bu endişelere rağmen, ABD'nin uzatmalı jandarmalığı yerine, yeni yetme jandarmaların çıkmış görünmesi özde hiçbir farklılık getirmeyecektir.

DÜNYADA ALMAN ASKERİ YARDIMI

Mali portre:

Bugün Federal Almanya'nın yaptığı askeri yardımın miktarı iki sebepten ötürü tam olarak bilinememektedir. Birincisi, Alman askeri yardımı başladığı yıldan itibaren ilk üç yılında, Alman bütçesinde hiç gözükmemektedir. İkinci neden, Askeri yardımın Dışişlerinden Savunma ve İçişleri Bakanlığına kadar çeşitli bakanlık harcamalarında ayrı ayrı gösterilmesinden doğmaktadır.

Alman askeri yardımı dünyada resmen 1962 yılında başlamıştır. 1961 yılında «birkaç milyon D.M.»ı bulan yardımın miktarı daha sonra hızla çoğalmıştır.

Ancak 1965 yılında resmi olarak bildirilen 180 milyon DM yardı-

mın hayli sugötürür olduğu bir gerçektir. Zira Frankfurter Allgemeine Zeitung'da Şubat 1965 yılında savunma uzmanı Maximilian Smidt, «Yapılan yardımların 600 milyon DM'ı aştığı ve bu yardımın bir düzüneyi aşkın ülkeye yapılmış olduğunu» bildirmektedir. Bu rakama 180 milyon DM tutarındaki askeri eğitim ve özel kesimin askeri yatırımları dahil değildir. Yardım miktarlarının yanıltıcı olduğunun bir diğer ölçüsü de İsrail'e yapılan 240 milyon DM tutarındaki yardımdan anlaşılabilir. Zira resmi rakamlardan hareket edilecek olunursa yardımın İsrail'e bile yetişmemesi gerekmektedir. Savunma Uzmanı Smidt'in rakamları esas alınırsa 1961-1966 yıllarını kapsayan dönemde Alman askeri yardımının 1 milyar DM'ı aşkın olduğu görülür.

Yardım bu niteliğiyle bile dünya jandarması ABD emperyalizminin askeri yardımıyla kıyaslandığında gülünç boyutlardadır. Ama İngiliz ve Fransız askeri yardımına kıyasla Alman yardımı günümüzde önem kazanan bir olgu olmaktadır.

ASKERİ VE EKONOMİK YARDIM (DÜNYADA) Milyon Dolar (1960)

ÜLKE	ASKERİ YARDIM	EKONOMİK YARDIM	Bütün yardımın askeri yardıma oranı %
ABD	3396	2706	55,6
FRANSA	86	855	9,1
İNGİLTERE	29	428	6,3
ALMANYA	23	648	2,4
Toplam	3534	4637	43,2

Kaynak: U.S. Foreign Assistance in the 1970's
Overseas Development ins.
British And. 1970
Bundeshaushaltplan 1968

ALMAN ASKERİ YARDIMININ ŞEKİLLERİ:

1. Askeri teçhizat malları yardımı
2. Alt yapı yatırımları için mal yardımı
3. Askeri teçhizat üretimi için mal yardımı

1. Askeri teçhizat malları yardımı: Bu yardımlar adı altında NATO ülkelerinin tümüne askeri yardım yapılmaktadır. Bu yardım Almanyanın oran olarak yaptığı en büyük yardım şeklidir. Bu şekilde askeri teçhizat yardımı yapılan ülkeler başta Türkiye olmak üzere İsrail ve Afrika ülkeleridir.

2. Alt yapı yatırımları için mal/malzeme yardımı: Birinci maddede yapılan askeri teçhizat yardımı yanında ikinci bir yardım şekli de telekomünikasyon gereç fabrikaları, yol yapımı için yol makinaları liman dokları, liman boşaltma tesisleri için gereç yardımı olmaktadır.

3. Askeri teçhizat üretimi için mal/malzeme yardımı: Alman emperyalizminin yaptığı askeri yardımın en yeni şekli de bu yardım olmaktadır. Bu yardım askeri teçhizat üretimi yapacak fabrikaların kuruluşu için mal/malzeme yardımı şeklindedir. Bu alanda Almanya; Nijerya, İran, Sudan ve Tayland'a yardım yapmaktadır.

Bu tür yardımlar ilk defa Şubat 1961'de Nijerya'daki silah ve cephane fabrikası için yapılan anlaşmayla başlamıştı. Anlaşma ABD patentli özel bir Alman şirketi ile Nijerya Hükümeti arasında imzalanmıştı. Daha sonra Alman Hükümeti Alman Askeri yardımı faslından teknik personelin maaşlarının yarısını ödemeyi üstlenmişti.

İran'da askeri yardım şeklinde başlayan bu yardım daha sonra İran'ın Alman şirketlerine büyük proje siparişleri vermesine zemin hazırlamıştı. İran'daki yardım ilk kez Tahran'daki silah fabrikasının modernleştirme çabasında harcanmıştı. O zamanlar 45 milyon DM tutarındaki projenin 22 milyon DM'ı Alman Askeri yardımından karşılanmıştı. 1970 yılında G-3 ve MG-3 yapısı silahların geliştiriilmesi çalışması için de 18 milyon DM tutarında bir anlaşma imzalanmıştı. Bu anlaşma Alman silah fabrikatörlerinin 250 milyon DM tutarında bir sipariş almasına yol açtı.

Tayland'da ise 1971 yılında otomatik, yarı otomatik ve makinalı tüfek imal edecek fabrikanın Alman lisansı ile inşasına karar verilmişti.

DÜNYADA ALMAN ASKERİ YARDIMI:

Avrupa: ABD'nin istemiyle NATO yardımlarını paylaşmak amacıyla Federal Almanya Avrupa'da Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'ye yardım yapmaktadır. Bu yardımlar «NATO savunma yardımı» diye adlandırılmaktadır. Yardımın hukuki gerekçesi Nato anlaşmasının 3. maddesi olup söz konusu madde «anlaşmanın hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla taraflar birbirlerine yardımlarda bulunurlar ve bu yoldan silahlı çarpışmalarda direniş güçlerini artırırlar» denmektedir.

Almanya'nın Türkiye ve Yunanistan'a yaptığı askeri yardım 15 Aralık 1962 tarihli Nato Konseyinin tavsiye kararından sonra başlamıştır. Yunanistan başlangıçta bütçe desteği şeklinde yardım alıyordu. Fakat bir süre sonra yardımlar silah yardımına dönmüştü. Silahlar kullanılmış olduğundan esas değerlerinin yarısına satılıyorlardı. 1964 yılında Yunanistan hükümeti Alman askeri yardımının tekrar bütçe desteklemesi şeklinde dönüştürülmesini istedi. Alman hükümeti bu talebi o zamanki Savunma Bakanı Von Hassel'in «uygundur» görüşüne rağmen kabul etmedi. Yunanlılar bu defa pazarlığı başka alana kaydırıp telekominikasyon aracı ve frigofirik vagonları istediler. Almanlar buna da yanaşmadılar. Almanlar eski uygulama ile Yunanlılara 86 adet jet avcı uçağı (F-84 f), bir dizi RF - 84, (ki bu uçaklar Alman ordusundan F-104 Star-Figter'lerin kullanılmasından sonra lüzumsuz olmuştur) Torpido gemileri, 4 denizaltı, 10 askeri otobüs, 400 roket yollama gereci Bolkow Cobra, 30 tank verildi.

Yunanistan'a Alman Yardımı

Milyon D.M.	
1963	32
1964	36
1965	—
1966	—
1967	(1967 sonuna kadar 101 Mil. D.M.)
1968	18,4
1969	24,6

Yardımlar Cuntanın işbaşına geçmesinden sonra durmuş ve şimdi seçimlerden sonra yeniden askeri yardımın başlatılması gündeme girmiştir.

TÜRKİYE:

Türkiye'de Yunanistan'a benzer şekilde askeri yardımdan yararlanmıştır. Önceleri bütçe desteklemesi şeklinde olan yardım silah yardımı şekline dönüşmüştür. 1965 Kıbrıs krizi sırasında Türkiye ile Yunanistan arasında bir askeri çatışmaya girileceği endişesiyle taraflara eşit silah yardımı yapılmıştır. Türkiye'de jet avcı uçağı F—84 F Thunderstreakten 1964'de 42 adet, 1967 eş miktarda Jabos, 1968 yılında 18 adet avcı uçağı Locheed T-33 ve 1969 yılında 13 adet SİAT 223 tipinde askeri okul uçağı verilmiştir. Ayrıca «ulak» uçakları DO-27'den (1966 yılında 15 adet, 1968 yılında 3 adet) ve DO-28 tipinden 1966 yılında 5 adet verilmiştir. Bunun yanında donanmaya hücumbotlar dizisinden 9 adet Jaguar, ve 2 adet Nasty tipi gemi verilmiştir.

Türkiye bunun dışında 1967 - 70 yılında 79 adet M-48 tipinde ve M-47 tipinde 69 adet panzer almıştır. Bunun dışında 300 adet Cobra tipinde panzer Mindapara roketi almıştır. Alman Savunma Bakanlığının resmi açıklamasında bu silahların % 50'ye yakın kısmının kullanılmış silahlar olduğundan örneğin donanmaya verilen hücumbotların bir kısmı Alman donanmasında kullanılmadan önce Norveç donanmasında kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Almanya'nın Türkiye'ye askeri yardımı (Milyon D.M.)

1964	50
1965	50
1966	50
1967	50
1968	—
1969	(1969'a kadar 200 Mil. D.M.)
1970	80

İSRAEL

A.B.D. emperyalizminin maşası siyonist İsrael'e yapılan askeri yardım çeşitli yönleriyle Alman askeri yardımının genel niteliklerinden ayrılmaktadır. Şöyle ki;

a) Almanya İsrael'e yapılan yardımı her zaman ayrı açıdan değerlendirmiştir. Alman hükümet sözcüsü Von Hase'nin sözleriyle «İsrael yardım yapılacak ayrı bir komplekstir.»

b) Federal Almanya İsrael'e askeri yardım yapmakla «gergin bölgelere» yardım yapmama kararının dışına çıkmış oldu.

c) 3. Reich sırasında Alman faşizminin Yahudilere yapmış olduğu zulümler yüzünden Almanya'nın bugün İsrael'e kendini her bakımdan borçlu hissetmesi bu yardımlarda başlıca saik olmaktadır.

Resmen yapılan yardımlar içinde bugüne kadar İsrael 1964 yılında; 50 uçak, tam otomatik roketler, Cobra tipinde panzer müdafaa roketi, askeri taşıtlar, helikopterler, ambulânslar almıştır. 1965 yılında resmen açıklanmamakla beraber, Der Spiegel, Al-Ahram ve Welt gazetelerinin ortak açıklamasında İsrael'e Amerikan yapısı, Alman ordusunda kullanılmış M 48 tipi 150 adet panzer verilmiştir. Bunu takiben yine 200 adet 40 mm. top, 60 adet 200 mm. top, 36 adet 105 mm. top, 15 adet Amerikan yapılı helikopter ve 25 adet uçak vermiştir. Yine daha sonra 27 eğitim uçağı, 200 Amerikan yapısı M 48 Patton

panzeri, 300 talim otosu, sayısı bilinmeyen Leopond panzeri, 36 adet 105 mm. lik top, 36 adet 115 mm.'lik top, 6 hücumbot, 2 adet sahil muhafaza gemisi verilmiştir.

Bu çapta silah yardımı karşısında Almanya'nın İsrael'e yardım sebeplerini araştırmak yerinde olur:

a) Almanya'nın ilişkilerini düzeltme işlemi,

b) Alman Savunma Bakanlığının silâhlanma politikası,

c) Orta-Doğu'da herhangi bir silahlı çatışma ihtimaliyle maşa İsrail kanalıyla, Sovyetlere karşı A.B.D. emperyalizmini takviye.

d) Alman Savunma Bakanlığına İsrael'e yapılan askeri yardımla Almanya'nın elinde biriken kullanılmış silah fazlası için bir alan çıkmıştı.

d) Orta-Doğu krizi sırasında İsrail'e yapılan askeri yardım konusunda bir açıklama yapan o zamanki Alman Savunma Bakanı Stroners «Orta Doğu'da ABD emperyalizmi ile SSCB arasındaki çatışmanın F. Almanya üzerinde kaçınılmaz bir etkisi olduğundan» sözetmişti. Resmi açıklamalar bu konuda aydınlatıcı bir bilgi vermekten uzaktır. **Ancak gerçek şudur; aynı yıllarda Amerikan yardımının azalması ve kesilmesi ile birlikte Nato ülkesi olan Kanada, Fransa, İtalya ve F. Almanya'nın askeri yardımlarını hızlandırmış olmasıdır. Bu yoldan ABD muhtemelen Araplarla herhangi bir çatışmaya girmeksizin «İsrael'e askeri yardımda bulunuyor» suçlamasından kurtulmaktaydı. Oysa yapılan yardımlarda Amerikan silahları hep çoğunluktaydı.**

AFRİKA

Federal Almanya'nın bugün Afrika ülkelerine yapmakta olduğu yardım askeri yardım diye adlandırılmayıp genel bir kalkınma yardımı olarak verilmektedir. Bu konuda Fransa ve İngiltere gibi Afrika'da sömürgeci mirası olmayan ve ABD gibi ırk ayrımı yapmayan Almanya'nın, Afrika'da her anlamda avantajı çok büyüktü.

Almanya'nın Afrika ülkelerine yaptığı kalkınma (askeri) yardım bölgelere göre ayrılmaktadır.

İlk bölge Sahra çölünün üst yanı olan bölgedeki ülkelerdir. Bu bölgeye giren Libya, önceleri askeri yardım alamazken, daha sonra verilmiştir. Bugün bu bölgede Fas ve Tunus'a da bu yardım yapılmaktadır. İkinci bölgeye bölgesel savaş veya sınır çatışması içinde olan ülkeler girmektedir.

NİJERYA

Nijerya'ya yapılan Alman askeri yardımı daha çok askeri eğitim şeklinde karşılanıyordu. 1961 yılında Nijerya hava kuvvetlerine mensup 1100 asker eğitilmiştir.

1967 yılında ülkede çıkan iç savaş yüzünden, Nijerya'da üstlenmiş olunan askeri misyonu Nijerya'yı terketmiş ve askeri ilişkiler o günden bugüne durmuştur.

SOMALİ

Yardımın toplamı 14 milyon D.M.'ı bulmaktadır. Ancak ülkedeki Sovyet yardımının yanında bu yardım miktarı az olmaktadır.

1970 Nisan'ında Somali, Demokratik Alman Cumhuriyeti ile ilişki kurmasından sonra emperyalist Almanya 1970/71 yılında yapılması planlanan 4 milyon D.M. tutarındaki yardımı kesti.

TAŞMANYA

F. Almanya'nın Taşmanya'ya yaptığı askeri yardım 1964 yılı ortalarında başlar. Taşmanya'da Dem. Alman Cumhuriyeti ile ilişkiye girmesinden sonra Emperyalist Almanya'nın yardımı kesilmiştir.

GÜYAN

Yardım 43 milyon D.M. tutarındadır. Bu yardım karşılığı olarak Almanya öncü tümenleri geliştirmiştir.

Ancak Ocak 1971 yılında ülkedeki siyasi durumun karıştığı ve görevli Almanların tutuklandığı ve sınırdışı edildiği gerekçesiyle yardım tek taraflı olarak kesilmiştir. Guyan'a yardım kesilmesi ile Guyan'ın bağlı bulunduğu Portekiz'e Alman askeri yardımının artması ilginç bir gelişim olarak gözlenmektedir.

ASYA

Federal Almanya'nın Asya'ya askeri yardımı Afrika'ya nisbetle çok sınırlı kalmaktadır. Asya ülkelerinde — İsrael hariç — yardım silah yardımı olmaktan çok askeri malzeme ve teçhizat şeklindedir. Yalnız İran'a geçmiş yıllarda silah yardımı ve cephane verilmiştir. Ürdün'e 48 panzer, 34 karabina ve makinalı tüfek, 5 milyon mermi verilmiştir. Ürdün'e yapılan bu yardım askeri eğitim programı bölümünde gösterilmiştir.

Bunun dışında Hindistan Çin'e karşı Himalaya savaşı sırasında 5 milyon D.M. tutarında askeri giyim eşyası almıştır.

Suudi Arabistan'a paraşüt yardımı yapılmıştır.

Yemen'e ise 1 milyon D.M. tutarındaki askeri yardımla telsiz gereçleri ve askeri kamyonlar verilmiştir.

ALMAN YARDIMININ ORANSAL BÖLÜŞÜMÜ:

	Kapital Yardımı	Askeri Yardım
AVRUPA	yüzde 16,3	yüzde 67
ASYA	yüzde 60.2	yüzde 15
AFRİKA	yüzde 17.2	yüzde 18
LATİN AMERİKA	yüzde 6,3	—
TOPLAM	100	100

YARARLANILAN KAYNAKLAR

— Bundeshanshaltsplan, 1965-1971
— Der Spiegel, Hamburg, 1960-1971
— Barry, Ther Arms sTrade and Underveloped Areas, Some Notes, Central For International Studie, MIT, Cambridge, 1964
— Domum, Die Bundessepublik Deutschland und die Entwicklungslander, Diploma Çalışması, Genf 1965
— Haptendorn, Die Militarhilpe und Rustungsexprite der Bundesrepublic, Düsseldorf 1971
— Holbik - Myers, West German Foreign Aid, Boston 60
— Unsel, West German Aid to developing nations, Newyork 1968
— Pearson, Panthers in Development, New York 1960

resimli
TÜRKİYE
İŞÇİ SINIFI
TARİHİ

VARDİYA
yayınları

FİYATI 3 LIRA.. PUL KARŞILIĞI GÖNDERİLİR.
TOPLU SİPARİŞLERDE % 25 İNDİRİM YAPILIR.
ADRES: CAĞALOĞLU NURUOSMANİYE CAD. GAHANT
İŞ HANI. KAT: 2. No: 36/203 - İSTANBUL

Türkiye ve Dünya

ADIM ADIM VİETNAM-KAMBOÇYA CEPHESİ

21 Mart Cuma Vietnam-Güney Vietnam hükümeti yetkililerinin bildirdiğine göre Faşist hükümet'in kukla orduları bir günde iki eyalet bölgesini terketmek zorunda kalmışlardır. Terkedilen eyaletlerden biri eski başkent Hue şehridir. Böylelikle faşist Nguyen Van Thien rejiminin bu yıl terketmek zorunda kalınmıştır. Vietkong kuvvetlerinin kaldığı eyalet sayısı 7'ye çıkmıştır. Araziye oranlandığında 66 bin km² lik toplam arazinin beşte biri faşist hükümetçe terkedilmek zorunda kalınmıştır. Vietkong kuvvetlerinin istilacılardan kurtardığı 7 eyaletle ülkenin 20 milyonluk nüfusunun % 10'u olan 1,7 milyonu faşist baskısından kurtulmuş olmaktadır.

Kukla Van Thien hükümet çevrelerinin açıkladığına göre, elindeki 44 eyaleti kurarmak için yarısını gözden çıkarmışır.

Bu arada Cuma günü Van Thien yaptığı bir radyo konuşmasında Plerhu ve Kantum eyaletlerinin 'düşüş' nedenlerini açıklamıştır. Thien bu eyaletlerin dövüşmeden terkedilmesi nedeninin hükümet kuvvetlerinin aynı günde devlet karayolunu korumak zorunda olmasını göstermiştir.

22 Mart Cumartesi Vietnam-Vietkong kuvvetlerinin dev adımlarla ilerlemesi karşısında **ABD Devlet** Bakanlığı basın sözcüsü Robert Funseth bir açıklama yapmıştır. Funseth yaptığı açıklamada 'kuzey Vietnam kuvvetleri böylesine geniş çaplı bir askerî harekata girecek gücü vardır, çünkü kendilerini Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti desteklemektedir.' Ancak gazetecilerin yapılan yardımları ispatlayabilir misin şeklinde sorularına' Funseth bunu ispatlama gücünden yoksun olduğunu' söylemiştir.

Kamboçya-Kamboçya Halk Kurtuluş Ordusu bugün de 28 roketle sürekli Phnom Penh'i top atışına tuttuğu İngiliz Elçiliği yetkilileri

açıklamaktadırlar. Bugünkü topçu atışı sırasında ABD büyük elçiliğinin hasara uğradığı da bildirilmiştir. Bu arada ABD büyükelçiliğinin elçiliği terk için 'hazırol' durumunda olduğu resmen bildirilmiştir .

23 Mart Pazar Vietnam-Vietnam'daki bütün ajansların ağızbirliği etmişçesine dünyaya yazdığı, Kuzey Vietnam kuvvetlerinin araziye yayıla yayıla ilerledikleri ve heran başkent Saygon'a karşı saldırıya geçebilecekleri şeklindeydi. Ajanslar Kuzey Vietnam kuvvetlerinin 1 nolu devlet karayolunu kestiğini ve yolun 3 km. ye yakın kısmını işgal ettiğini bildirmektedirler .

24 Mart Pazartesi Kamboçya-Faşist Lon Nol kuvvetleri başkent yakınında 3 noktayı daha terketmişlerdir. Terke neden olarak devrimci halk ordusunun sürekli roket atışına tutmaları gösterilmiştir.

Resmi açıklamalara göre bugün başkent Phnom Penh'in kuzey yakası devrimci halk ordusu tarafından tümüyle işgal edilmiştir. Bunun yanısıra Phnom Penh'in güney yakasında faşist hükümetin so ndayanak noktası terkedilmiştir. Hükümet kuvvetlerinin böylelikle Mekong nehrine açılan Nenk Luong köyü de terkedilmiştir.

25 Mart Salı Hindiçini-Devrimci kuvvetler bugün Güney Vietnamda Da Nang'ı işgal etmiştir. Devrimci güçlerin saldırısı tankçı güçlerle desteklenmiştir. Da Nang 10 yıl önce ABD deniz kuvvetlerinin ilk çıkartma yaptıkları bölgedir. Bu gelişmeler karşısında kukla başkan Van Thien açıklama yapmaktan kaçınmıştır.

ABD bugün ek bir hava gücü yollayacağını açıklamıştır. Ancak bu defa yapılan destek faşist hükümeti desteklemek için değil de Vietnam'daki Amerikalıların kurtarılması için olacaktır.

Bugün de düşen 11. ve 12. eyaletlerle ülkenin % 49 ı Vietkong kuvvetlerinin eline geçmiştir. Vietkong atağı sırasında kaçan bir pilotun yaptığı açıklamaya göre devrimci güçlerin ilerleyişi 'geri püstürtülemez bir orman yangını'na benzetilmiştir.

26 Mart Çarşamba Hindiçini-ABD Vietnam'daki cephelerin düşmesinin belli olması karşısında bir hava kurtuluşu yapmayı planlamaya başlamıştır. Bunun yanısıra;

— Kukla başkan Van Thien kabine toplantısında bütün 'antı-komünist milliyetçileri' göreve çağırmıştır. Ayrıca Van Thien hergün ortalama iki eyaletin düşmesi karşısında kabinenin 'saldırgan ve askerî' bir kabine olmasını istemiştir.

— Phnom Penh havaalanı bugün devrimici güçlerin roket saldırılarına uğramıştır.

Da Nang'da konuşulan tek konunun «yaklaşan ricart'ın ne zaman olacağı» olduğu bildirilmektedir.

26.Mart.1975

Vietnam - Saygon'da sayıları 1000'e yaklaşan işçi ve öğrenci, bugün bir yürüyüş yaptılar. Gösteri yürüşü sırasında kukla başkan Nguyen Van Tieu terkedilen şehirlerdeki halkı «kendi kaderlerine» terketmekle suçlandı.

Ayrıca göstericiler, askerlik yaşını 17'ye indiren kanunu şiddetle protesto ettiler. Bu gösteri yürüyüşü uzun süreden beri yapılan ilk açık gösteri oldu.

Kamboçya-Bugün 4 Asya ülkesi Başkanı Lon Nol'a açık bir mektup gönderdiler. Mektupta özetle, Başkan Lon Nol'ün ay sonuna kadar görevinden istifa edip, ülkeyi terketmediği taktirde Kamboçyadaki diplomatik temsilciliklerini kapayacaklarını bildirdiler. Bir açıklamada bulunan Japonya Dışişle Bakanlığı bugünkü rejimin «ö.

lüm fermanının imzalanmış olduğunu bildirdi.

27 Mart 1975

Saygon - Bugün Vietnam savaşının en büyük «Havadan kaçışı» ABD uçaklarıyla başladı. ABD, Da Nang şehrinin düşeceği belli olunca bu şehirdeki görevli diplomatlarını «korumaya» karar verdi. Bu arada ülkesinin yarısı Güney Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu eline geçen Güney Vietnam'ın kukla başkanı Van Tien bir radyo konuşmasında «görevi başında» kalacağını bildirdi. Ajans haberlerine göre bugün hükümet kuvvetlerinin kaçışı hergünden fazla oldu. Kaçan askerlerin Mekong nehrini yüzerek aştığı bildiriliyor.

28 Mart Cuma

Vietnam - Bugün Saygon'dan beşyüz kilometre uzaklıkta Tam Quan eyaleti devrimci güçlerin eline geçti. Yedi saat süren çarpışmadan sonra şehrin teslim olduğu bildiriliyor.

Bu arada hükümet kuvvetlerinin elindeki üç büyük şehrin düşmesinin an meselesi olduğu gelen haberler arasındadır.

Da Nang şehrinin düşeceğinin belli olması üzerine halk çeşitli biçimlerde kaçmaya çalışıyor. Da Nang sehrinin düsmesi halinde faşist hükümet kuvvetlerinin Kuzey-de'ki son dayanak noktası çökecektir.

Bu arada eski başkanlardan Kao Ki Van Tien'e iktidarı devretmesini söyledi.

29 Mart Cumartesi

— Ajanslar iki satırlık mesajlarında «Da Nang şehrinin düsece-ğinin belli olması üzerine ABD bu şehirdeki diplomatik faaliyetlerini tatil etmiştir», diye durumu bildirmişlerdir.

— BUGÜN DA NANG DÜŞTÜ.

IRMAK HÜKÜMETİNİN ARDINDA BIRAKTIKLARI

Cumhurbaşkanı, sözde «demokratik» mekanizmayı işleterek. hükümeti kurma görevini Ecevit'in reddetmesi üzerine Demirel'e verdi. Demirel, kendilerini «milliyetçi» diye adlandırılan faşist cephe partilerinin koalisyonuna dayanarak hükümeti kurmaya çalışıyor. Hükümeti kurabilmek için gerekli 226 güvenoynu sağlayabilmek için de D.P.'yi bölmeye uğraşıyorlar. Yeni yeni mebus pazarları kuruluyor.

Irmak hükümeti ile Demirel hükümeti arasında özde hiçbir fark yoktur. Her ikisi de Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi sermayedarların çıkarlarını koruyan hükümettir. Irmak hükümeti, 12 Mart hükümetlerinin bir benzeri idi. 12 mart döneminde nasıl işsizlik ve hayat pahalılığı arttıkça sömürü ve zulüm de arttıysa, Irmak hükümeti döneminde de aynısı oldu. Irmak hükümeti bu görevlerini hakkıyla başardı ve bugün de görevi teslim ediyor. Eğer Demirel hükümeti kurarsa, özde bir değişiklik olmayacaktır. Sadece Amerikancı faşizm hedefe doğru bir adım daha atmıs olacak. Yani işsizlik ve hayat pahalılığı daha da artacak, sömürü ve zulüm yoğunlaşacak.

Demirel Hükümeti döneminde olacakların aynası, Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi sermayedarların çıkarlarının temsilciliğini yapan Irmak Hükümeti döneminde olanlardır. Biz bunları kısa kısa görelim:

EKONOMİK OLARAK YAPILANLAR

12 mart dönemi hükümetinin bir kopyası olan Irmak Hükümeti, emperyalizmi ve isbirlikçi sermayedarları bir şımarıklık içinde yaşattı. Bu süre zarfında fiyatlar art-

tıkça arttı, işsizlik çoğaldıkça çoğaldı. Irmak Hükümeti emperyalizme ve işbirlikçi sermayedarlara daha fazla sömürü imkânı sağlayabilmek için şu ekonomik kararları aldı:

● Gemi koordinasyon yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle ithal edilecek gemilerin yaş haddi 5'ten 13'e çıkarıldı. Gemi tonajı limiti 1600 grostona indirildi. Böylece emperyalistlerin elinde biriken eski tapon gemilerin Türkiye'ye ithali daha da kolaylaştı.

● SEK tarafından imal edilen süt ve süt mamullerinin zararlarının Hazine tarafından karşılanması kararlaştırıldı. Böylece yoksul halkımızın ödediği vergilerle İktisadi Devlet Teşekküllerinin zararları ödeniyor. Bu kuruluşları da zarara sürükleyen, özel sektörün İktisadi Devlet Teşekkülleri üzerindeki baskısıdır.

● Margarin yağı elde edilen bitkisel yağın kilosuna 175 kuruş zam yapıldı. Böylece elinde stok yağları ve ayçiçeği gibi yağ hammaddelerini tutanlar daha da zengin edildi.

● Almanya Türkiye'ye 720 milyon liralık kredi vermek için anlaşma yaptı. Bunun 180 milyonu özel teşebbüse ayrıldı. İngiltere ile de 41 milyon 760 bin liralık bir kredi anlaşması imzalandı. Böylece emperyalizme bağımlılık ilişkileri kuvvetlendirildi.

● Ekmeklik buğdayın fiyatı 240 çıkarıldı. Böylece buğday stoklarını elinde tutan zenginler para ile beslenirken, topraksız yoksul köylüler buğdayı dışarıdan aldıklarından yoksulluğa terkedildiler.

● Bakanlar Kurulu paranın değerinin sürekli düşmesi karşısında ihracatçıların zararlarını karşılamak için fon tesisi hakkında karar aldı. Böylece yoksul halkın verdiği vergilerle ihracatçıların zarara uğratılmaması sağlandı.

● Tekel maddelerine zam yapıldı. Böylece ücret zamlarıyla fiyat artışlarına yetişmeğe çalışan yoksul halkımız iyice yoksulluğa terkedildiler.

● Kristal şekerin fiyatı 730, küp şekerin ise 920 kuruşa çıkarıldı.

● Çimento fabrikalarındaki stok fazlalığını eritebilmek için fabrikaların satışlarında pirim tabanı 150 bin tona çıkarıldı.

● Şeker pancarı fiyatı kilo başına 50 kuruş tesbit edildi .Böylece yoksul köylünün malının ucuza kaptırılması sağlandı.

● Türkiye ile Kanada arasında 195 milyon liralık yardım anlaşması imzalandı. Yardımla Northern Elektrik firmasına elektirifikasyon projeleri yaptırılacak. Böylece % 51'i yabancı sermayeye ait olan bu fabrika aracılığı ile işçilerimiz emperyalizmin ve işbirlikçilern sömürüsüne daha fazla uğratılacak.

● Traktör fiyatına son yıl içinde dört kez zam yapıldı.

● TEK ve TKİ kurumu genel müdürlüklerince gerçekleştirilecek olan Afşin Elbistan entegre projesine Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası tarafından verilen 148 milyon liralık kredi anlaşması onaylandı. Böylece yurdumuz emperyalist sömürüye biraz daha açıldı, emperyalizme biraz daha bağımlı kılındı.

IRMAK HÜKÜMETİ İLE BİRLİKTE FAŞİST SALDIRILAR DA YOĞULAŞTI

Irmak Hükümeti emperyalizmi ve işbirlikçi sermayedarları memnun etmek için ekonomik kararlar alırken, ülkeyi bir faşist darbe ortamına getirebilmek için faşist saldırı ve tertipleri destekledi. Devlet organlarının ve kuvvetlerinin desteği altında gelişen faşist saldırı ve tertipler daha da art-

tı ve yoğunlaştı. Irmak Hükümeti ile artan olaylara bir göz atalım:

● 8 Kasım 1974 - Amerikan Dışişleri Bakanı Kissinger'in Türkiyeye geilşini protesto etmek için boykota giden ODTÜ ve Hacettepe Üniversitesi öğrencilerine komandolar saldırdı.

● 11 Kasım 1974 - ÜTÜ Maden Fakültesinde bildiri dağıtan komandolar, devrimci öğrencilere saldırdılar. Olaylar sırasında dört öğrenci yaralandı.

● 24 Kasım 1974 - Faşist saldırıları protesto etmek için üniversitede toplanan öğrencilere komandolar saldırdı.

● 8 Aralık 1974 - CHP'nin Adana'da düzenlediği mitin, dağıldıktan sonra mitingi izlemeye gelen işçi Hüseyin Örek komandoların saldırısına uğradı. Komaya giren Hüseyin Örek 22 Aralık'ta öldü.

● 11 Aralık 1974 - Viranşehir'de sırt hamallığı yapan 20 yoksul köylümüz kurşuna dizildi.

● 13 Aralık 1974 - TSİP'in referandum ile ilgili afişini asan tezgâhtar Mahmut Filiz saldırıya uğradı ve bıçakla yaralandı.

● 18 Aralık 1974 Işık Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulundaki öğrenci temsilciliği seçiminden sonra bir grup komando okulun karşısındaki kitapevini tahrip etti.

● 19 Aralık 1974 - 16.30 sıralarında devrimci kardeşimiz Şahin Aydın'ı pusu kuran komandolar, Şahin'i bıçakla yaraladılar. Şahin Aydın kaldırıldığı hastahanede öldü.

● 6 Ocak 1975 - Okul sorunlarını Dekanla görüşmek isteyen iktisatlı öğrenciler faşistlerin saldırısına uğradı.

● 14 Ocak 1975 - İstanbul Beyazıt Maliye ve Muhasebe Yüksek Okulu'nu komandolar bastı.

● 17 Ocak 1975 - Ankara Hacettepe Üniversitesi öğrenci seçimlerinden sonra öğrencilere saldıran komandolar Ali Arslan'ı bıçakla yaralayarak felç olmasına sebep oldular.

● 18 Oack 1974 - Viranşehir'de kanunsuz olarak kurşuna dizilen yirmi sırt hammalının öldürülmesini protesto etmek için düzenlenen Viranşehir mitingine polis saldırdı.

● 20 Ocak 1975 - Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine silahlarla giren faşist askeri öğrenciler devrimci gençlere saldırdılar.

23 Ocak 1975 - Vatan Mimarlık ve Mühensilk Yüksek Okuluna saldıran komandolar Kerim Yaman'a yaraladılar; Yaman kaldırıldığı hastahanede öldü. Birkaç öğrenci de ağır şekilde yaralandı.

● 2 Şubat 1975 - Malatya'da düzenlenen «faşizmi protesto» mitingine saldıran komandolar olay çıkardı.

● 3 Şubat 1975 - Konya'nın Ereğli ilçesinde Ülkü Ocakları önünden geçen Muammer Sarıkaya saldırıya uğradı ve bıçakla yaralandı.

● 6 Şubat 1975 - Ayhan Yalın adlı devrimci öğrenciyi komandolar tabanca ile yaraladılar.

● 8 Şubat 1975 - Elâzığı'da faşizmi protesto için düzenlenen mitinge komandolar saldırdı. Bazı kitapevleri tahrip edildi.

● 15 Şubat 1975 - TÖR-DER'in çeşitli illerde düzenlediği «Faşizmi ve Hayat Pahalılığını Protesto» toplntıları faşistlerce basıldı.

● TÖB-DER'e yapılan saldırılar devam etti. Olaylar sırasında Hamza Karaağaç ve Adnan Baykal öldürüldü.

● 23 Şubat 1975 Erzincan'da olaylar patlak verdi. Olaylar sırasında 100'e yakın işyeri tahrip edildi, 40 kişi yaralandı, Mehmet Kaya adlı bir öğrenci öldü.

• 24 Şubat 1975 - Erzincan olayları devam etti.

• 28 Şubat 1975 - Gaziantep eğitim enstitüsünde çıkan çatışmada yaralananlar oldu.

• Balıkesir'de Necatibey Eğitim Enstitüsüne faşistler saldırdı. Saldırı sırasında birçok öğrenci yaralandı.

• İstanbul İÜT Maden Fakültesini komandolar bastı.

• Ege'de faşistler üniversiteyi bastı Irmak Hükümeti bu olaylar sırasında olayları yaratan faşistleri cezalandırıcı bir tedbir almadı. Hatta arka çıktı. Bu ortamda devlet organlarının ve kuvvetlerinin desteğinden cesaret alan faşistler faşist darbe ortamını hazırlayabilmek içn saldırdıkça saldırdılar.

IRMAK HÜKÜMETİ DIŞ POLİTİKA DA NELER YAPTI

• Irmak Hükümeti Amerikanın çıkarları doğrultusunda bir politika izledi. Kıbrıs Türk Federe Devleti ilan edildi. Böylece ada fiili olarak Amerika'nın çıkarları doğrultusunda ikiye taksim olundu.

• ABD yardımı kesti. Irmak Hükümeti yardımın kesilmesi karşısında, ABD'nin yardımı kesmekle hata ettiğini belirtti. Nasıl bir Amerikancı olduğunu gösterdi, İşbirlikçiler, Amerikasız yapamayayacaklarını belirttiler.

GREVLER YASAKLANDI, LOKAVATLAR ARTTI

• Irmak Hükümeti döneminde birçok grevler yasaklandı. Dernekler kapatıldı. Devlet Güvenlik Mahkemeleri tam istim çalıştı.

• OYAK'ta TEKNİK - İş Sendikasının aldığı grev kararı yasaklandı. (İstanbul).

• İPRAŞ grevi ertelendi. (İzmit)

• Aliağa grevi yasaklandı.

• Bossa grevi yasaklandı (Adana)

• Güney Sanayi Grevi yasaklandı. (Adana)

• Pektaş grevi yasaklandı (Adana)

• İETT grevi yasaklandı (İstanbul)

• Tekstil grevi yasaklandı. (İstanbul, Adana, Mersin, Ankara)

• Sağlık İşçilerinin grevi yasaklandı (İstanbul)

• TÖB-DER'in İstanbul'da düzenlediği sessiz yürüyüş sıkıyönetim tarafından yasaklandı.

• Aydınlık dergisi aradındı. DGM'de 26 kişi hakkında gizli örgüt kurmak isnadı ile dava açıldı.

• İleri dergisi, Sosyalist Birlik dergisi hakkında 141'den soruşturturma açıldı. İYÖKD yönetim kuru tutuklandı.

• TOPRAK - İş Sendikası başkanı 141/1'den İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklandı.

• TSİP'in Ankara İl Yönetim Kurulu hakkında Devlet Güvenlik Mahkemesi 141/1'den dava açtı ve üç kişiyi tutukladı.

• 271 astsubayın ik ile üç yıl arasında hapsi istendi.

İşte özet olarak Irmak Hükümeti bunları yaptı. Bunlara bir göz atarsak yapılanların hep işçi sınıfına, yoksul köylülüğe devrimcilere, devrimci gençliğimize, yapıldığı görürüz. Yani Irmak Hükümeti emperyalizmin ve işbirlikçi sermayenin çıkarlarını korumuş, temsil etmistir. Şimdi eğer Demirel de Hükümeti kurarsa aynı işi yapacak. Fakat Irmak'dan daha hızlı ve daha çabuk olarak.

VELİ YILDIRIM ÖLDÜRÜLDÜ

28 Mart cuma günü, faşist komandolar Ankara'da, aynı anda bir kaç fakülte ve yüksek okula saldırdılar. Bu saldırılar sonucunda devrimci öğrencilerden VELİ YILDIRIM başından ağır şekilde yaralan-

dı. Daha sonra kaldırıldığı hastahanede öldü. Veli Yıldırım devrimcilerin verdiği ne ilk şehittir ne de son. Biliyoruz ki daha çok Velirler şehit olacak Bağımsızlık uğruna, gerçek demokrasi uğruna.

Dikkati çeken yan şudur, aynı gün DP'li 9 parlamenter, partilerinden istifa ederek MC hükümetini destekleyeceklerini açıkladılar. DP'li çevrelerin deyimi ile «ahlâk dışı yollardan» gerçekleştirilen bu durum Demirel'in güven oyu hesaplarını görünüşte gerçekleştiriyor. «Sol'a karşı mücadele» sloganı etrafında toparlanan hükümetin gerçekleştirileceği anlaşıldı. Bu planın bir parçası olarak, aynı gün faşist komandolar Veli Yıldırım'ın katledilmesi ile sonuçlanan saldırıları başlattılar.

Bu başlangıç gayrı-milli cephe hükümetinin sola karşı nasıl mücadele edeceğinin göstergesidir. Demirel bu yöntemin eski ustalarındandır: devrimci öğrencileri silâhlı faşistlere öldürtmek. Faili meçhul cinayetler dizisini çoğaltmak. Demirel'in yöntemi budur. Fakat bu yöntem eskimiştir. Halkımıza «sağ-sol» çatışması diye aksettirilen bu oyunlar tutmayacaktır. Halkımızın bilinçli ve örgütlü mücadelesi faşizmi geriletecektir. Devrimci gençlik, eli halkının nabzında faşistlerin anladığı dille konuşmayı bilecektir.

DEVRİMCİ MÜCADELEMİZİN

KİTLE YAYIN ORGANIDIR.

OKU! OKUT! ABONE BUL.

Adres: Yerebatan Cad. No: 43/2 SULTANAHMET/İST.

10 lira